

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

46'ncı Birleşim
11 Şubat 2021 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Kahramanmaraş ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'ın, 2021 yılının Afyonkarahisar'da Aile Yılı ilan edilmesine ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in, üç ayların başlamasına ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Millî Uzay Programı'nın başlıca hedeflerinin 2023 yılında Ay'a sert iniş ve 2028 yılında yumuşak iniş yapmak, uydu üretimini tek çatı altında toplamak, uzay limanı kurmak, 1 Türk vatandaşını bilimsel misyon için uzaya göndermek olduğuna, programın ülke ve tüm insanlık için hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması
- 2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ili Murgul ilçesi Damar köyünde içme suyunun aşırı derecede kirlendiğine, Eti Bakır AŞ'nin atık barajında sızıntı olduğuna dair tereddütler olduğuna, bölgede siyanür havuzu kurulmasıyla ilgili çalışmaların durdurulmasını bir kez daha rica ettiğine ilişkin açıklaması
- 3.- Kayseri Milletvekili Dursun Atas'ın, pandemi döneminde bile iktidardan yeterli desteği alamayan çiftçinin traktörüne bile haciz işlemi uygulandığına, çiftçileri üretimde tutmak ve rahatlatmak için Tarım Kredi Kooperatiflerine ve bankalara olan borçlarının faizsiz uzun vadeli yapılandırılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, vefatının 6'ncı yılında Özgecan Aslan'ı rahmetle andıklarına, kadına yönelen şiddet dalgasının, masum canlara kasteden canice saldırıların son bulmasını dilediğine ilişkin açıklaması
- 5.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, dört yıldır İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan Ceylan Bozkurt ve Didar Bozdağ'ın cezaları bitmesine rağmen tahliye edilmediklerine, iktidarın infaz paketini siyasi muhalifler üstünde siyasi kırım amacıyla uyguladığına ilişkin açıklaması
- 6.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, gıda fiyatlarındaki artışın önemli sebeplerinden birisinin yaş sebze ve meyvenin üreticiden tüketiciye ulaşmaya kadar yaşanan kayıplar olduğuna, zincir marketlerin sorumsuz satış politikaları ve bunlara imkân sağlayan yerel yönetimlerin pazarcılık ve manavlık sektörünün yok olma aşamasına gelmesine sebep olduğuna ilişkin açıklaması
- 7.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 13 Şubat Erzincan ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonuyla ülkenin uzayda da yerini almasını sağlayacaklarına, hayallerini gerçekleştirme yolunda kararlı adımlar atmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması
- 9.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya ilinde 425 bin hektar tarım alanının 218 bin hektardan fazlasının sulanabilir arazi olduğuna, sulama birliklerinin fiyat artışlarının durdurulması gerektiğine, Covid-19 pandemi süreci dikkate alınarak çiftçilerin sulama birliklerine olan borçlarına acil bir yapılandırma yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, şehit askerler Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan'ı ve Hakk'ın rahmetine kavuşan Türk milliyetçisi Kerküklü Nejdet Koçak'ın ablası Nezahat Koçak'ı rahmetle andığına ilişkin açıklaması
- 11.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Karayolları Genel Müdürlüğünde çalışan 16 bine yakın işçinin farklı farklı ücret aldığına, iş barışını bozan bu adaletsiz ücretlendirme sorununun bir an önce çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana ilinde birçok ilçede elektrik sorunu yaşandığına, elektrik kesintilerinin uzaktan eğitim alan çocukların eğitim alması önünde en büyük engellerden biri olduğuna, çiftçi ve seracıların da elektrik kesintilerinden dolayı büyük kayıplar yaşadığına, bu sorunun çözülmesi için yetkilileri göreve çağırdığına ilişkin açıklaması
- 13.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, soru önergesine gelen cevaba göre Muğla ilinde 138 adet jeotermal kaynak arama başvurusu yapılmış olduğuna, "jeotermal" adı altında doğanın talan edilmesine karşı olduklarına ilişkin açıklaması
- 14.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." prensibinden yola çıkılarak, pandemi nedeniyle kapatılan mekânların kurallara uygun olarak tekrar açılmasına, açılmayacaksa tüm esnafa asgari şartlarda geçinebilecekleri aylık yardımı yapılmasının kaçınılmaz olduğuna ilişkin açıklaması
- 15.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, Pençe Kartal-2 Operasyonu'nda şehit olan kahraman Mehmetçiklere Allah'tan rahmet dilediğine, 13 Şubat Erzincan ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümünde bu güzide şehri emanet edenleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

16.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit olan Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun ve Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan'a Allah'tan rahmet dilediğine, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan'ı rahmetle andığına, kadına düşman olan zihniyetle mücadelenin sonuna kadar devam edeceğini kamuoyuna ilan ettiğine, Kadri Enis Berberoğlu'nun milletvekili haklarına yeniden kavuşmasını temin eden hususun aslında uygulamadan kaynaklanan bir eksikliğin giderilmesi bakımından önemli olduğuna, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Anayasa Mahkemesini birbiriyle çatışan kurumlar olarak göstermenin doğru bir yaklaşım olmadığına, bu konuda bir an önce bir yasal düzenleme yapılmasının Meclisin görevleri arasında olduğuna, Kadri Enis Berberoğlu'na geçmiş olsun dediğine ve CHP Grubuna da hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, PKK, KCK ve diğer terörist unsurları etkisiz hâle getirmek, Irak'ın kuzeyinden gelecek terör saldırılarını bertaraf etmek için 10/2/2021 günü Pençe Kartal-2 Harekâtı başlatıldığına, operasyonda şehit olan Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan, Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun ve Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'i rahmetle andığına, operasyona katılan güvenlik güçlerine başarılar dilediğine, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan'ı rahmetle andığına, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesince Kadri Enis Berberoğlu hakkında fezleke düzenlenmesine karar verilmesinin yani Kadri Enis Berberoğlu şu an hâlâ faal bir milletvekiliymiş gibi değerlendirilmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yasama organına yapılan büyük bir saygısızlık olduğuna, Meclisin bu konuda gerekli düzenlemeleri ivedilikle yapmasının önemli olduğuna, şu anda yapılan işlemin günü kurtarmaya yönelik olduğuna ilişkin açıklaması

18.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kadri Enis Berberoğlu'yla ilgili yaşanan hukuksuzluğun Anayasa Mahkemesinden dönmesini memnuniyetle karşıladıklarını ve Meclise tekrar hoş geldiniz dediğine, aynı gün vekilliği düşürülen Musa Farisoğulları ve Leyla Güven'in başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından reddedildiğine, cifte standart meselesinin bu tarihi günde bir kez daha ortaya çıktığına, her 2 vekilin de hâlâ halkın vekili olduğuna, RTÜK tarafından Halk TV, KRT, FOX TV ve Tele1 ile Habertürk'e yeni cezalar verildiğine, RTÜK'ün iktidarın halkın sesini kısmak için kullanılan bir sopa konumuna düştüğüne, kamuda kadrolu personel yerine sözleşmeli personel çalıştırılmasının bu döneme damgasını vuran meselelerden biri olduğuna; 4,8 milyon kamu personelinin 2 milyon 970 bininin kadrolu, 502 bininin ise sözleşmeli olarak görev yaptığını, iktidarın işçilerin kadro taleplerine rağmen hiçbir adım atmadığına, esnek çalışma modelinin bir istismara, bir sömürüye dönüştüğüne, Van ilinde VEDAŞ'ın elektrik sayaçlarını direklerle taşımasıyla birlikte faturaların 2'ye, 3'e katlandığına, bu konuda gerekli çalışmaların yapılmasını istediklerine ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, okunan Başkanlık tezkeresiyle İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'na karşı yapılan bir hak gasbının ortadan kaldırıldığına, Anayasa Mahkemesi kararlarının hukukiliğini ve bağlayıcılığını tartışmanın Meclisin işi olmadığına, Meclisin bu konuyla ilgili net bir yasal düzenleme yapması zorunluluğunun bu örnek olayla ortaya çıktığına, demokrasilerde temel hak ve özgürlüklerin önünde hiç kimsenin, hele hele mahkemelerin engel olmamasını dilediğine ilişkin açıklaması

20.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Irak'ın kuzeyinde başlatılan Pençe Kartal-2 Harekâtı sırasında şehit olan Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan ve Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'e Allah'tan rahmet dilediğine, Kadri Enis Berberoğlu'yla ilgili konunun bir hukuki bir de siyasi tarafı olduğuna, Anayasa Mahkemesinin kararına bağlı olarak işleyen bir süreç olduğuna, hukukun kendi mecrasında yürüdüğüne, okunan kararın esasa ilişkin olmadığına, usuli bir işlem olduğuna, MİT tırları dosyasında diğer tarafların ceza aldığına, Kadri Enis Berberoğlu'nun da vekillikle ilgili dokunulmazlık tartışması olduğu için tekrar yargılanmasına kararı verildiğine, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili tezkere geldiğinde Genel Kurulun karar vereceğine, okunan mahkeme kararının baş tacı olduğuna, hukukun gereğini yapıldığına ilişkin açıklaması

21.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kendilerine karşı, hiçbir yargı kararı olmadan, saldırı ve terörize etme söyleminin her yerde devam ettiğine, Parlamentoda 3 milletvekilinin milletvekilliğinin düşürüldüğüne, Kadri Enis Berberoğlu'nun geri döndüğüne, Leyla Güven ve Musa Farisoğulları'nın şu anda hapiste olduğuna, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve İdris Baluken'in de niye cezaevinde olduğunun sorgulanması gerektiğine, ayrımcılığın en temel hak ihlallerinden biri olduğuna, bu ayrımcılıkla mücadele edeceklerine, ülkede halkların gerçekten kardeş olması için her şeyden önce eşit olması gerektiğine, buradaki günahın sadece iktidar partisinin olmadığına ilişkin açıklaması

22.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Irak'ta operasyon sırasında Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan, Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'in kaybedildiğine, artık şehit haberlerini duymak istemediklerine, bunun için devletin bu konuda gerçekten bütüncül tedbirler alması gerektiğine, Meclisin taziye dileme işlevinden daha önemli işlevleri olduğunu düşündüğüne, şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

24.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kayyum uygulamalarını teşhir etmeye devam edeceklerine, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kayyumunun Ergani ve Bismil ilçelerinde yaklaşık maliyeti 22 milyon 710 bin TL olan 2 adet yatılı kız Kur'an kursu inşa edeceğine, Diyarbakır İl Müftülüğünün talebiyle bu kursların yapımı gerçekleştirildiği hâlde bu kursların yapımının neden Diyanet İşleri Başkanlığının karşılamadığını sorduğuna, bu projelerde Sayıştay raporlarına da yansıyan çok ciddi yolsuzluklar olduğuna, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan ve katledilen bütün kadınları saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

25.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in 224 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

26.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in 224 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

27.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın 219 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, tüm partilerin konuşmacılarının Kamu Denetçiliği Kurumunun çok kıymetli çalışmalar yaptığını ifade ettiğine, bu hafta 13 uluslararası sözleşme ve 3 komisyon raporunun görüldüğüne, katkı sağlayan herkese teşekkür etmeyi bir borç bildiğine ilişkin açıklaması

29.- Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 10/2/2021 tarihli yazısı ile TBMM Başkanlığına bildirilen mahkeme kararıyla İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu hakkında verilen ve 4/6/2020 tarihli 95'inci Birleşimde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine sunulan kesin hükmün ortadan kalktığına ilişkin tezkeresi (3/1518)

2.- Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/3200, 3361, 3362, 3364, 3365) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1519)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklama sırasında zımnen İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'na sataşması nedeniyle konuşması

2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye sataşması nedeniyle konuşması

3.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'ın 219 sıra sayılı Komsiyon Raporu üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasında HDP'ye sataşması nedeniyle konuşması

4.- Sakarya milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında MHP'ye sataşması nedeniyle konuşması

5.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP'ye sataşması nedeniyle konuşması

6.- Sakarya milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında MHP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması

7.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli ve 45 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 Milletvekilinin, Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 Milletvekilinin, Giresun Milletvekili Necati Tıgılı ve 20 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, MHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün; Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümünün Araştırılması ve Bu Konuda Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 224)

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Nabi Avcı ve 37 Milletvekilinin, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve 34 Milletvekilinin, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 19 Milletvekilinin; Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214)

3.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 30 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 19 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili Hülya Nergis ve 22 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 32 Milletvekilinin, İYİ Parti Grubu Adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun; Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/242, 349, 392, 394, 397, 401) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 200)

4.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 28 Milletvekilinin, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 24 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 32 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 Milletvekilinin, Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Arife Polat Düzgün ve 23 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 34 Milletvekilinin, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 Milletvekilinin; ALS, SMA, DMD, MS Hastalıklarında ve Kesin Tedavisi Bilinmeyen Diğer Hastalıklarda Uygulanan Tedavi ve Bakım Yöntemleri ile Bu Hastalıklara Sahip Kişiler ve Yakınlarının Yaşadıkları Sorunların ve Çözümlerinin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/184, 185, 281, 403, 585, 604, 734, 914, 915, 917, 920, 921) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 199)

5.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 31 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu ve 24 Milletvekilinin, CHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İYİ Parti Grubu Adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun; Tıbbi ve Aromatik Bitki Çeşitliliğinin Korunmasında, Bunların Üretiminde ve Pazarlanmasında Karşılaşılan Sorunlar ile Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/361, 405, 406, 407, 410) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 159)

6.- 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (S. Sayısı: 219)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 46'ncı Birleşimini açıyorum.^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'a aittir.

Buyurun Sayın Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Kahramanmaraş ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli milletimiz, değerli Kahramanmaraşlı hemşehrilerim; Kahramanmaraş'ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yılını kutluyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize acil şifalar diliyorum.

Devrin yöneticilerinin basiretsizliği yüzünden yok yere girdiğimiz cihan savaşından yenik çıkmamızın akabinde Mondros Mütarekesi'ni imzalamak zorunda kalmıştık. Mondros Mütarekesi'nin 7'nci maddesine göre ülkemiz işgale uğramış, bu işgalden Maraş ve yöresi de payını almıştı. Maraş'a önce İngilizler gelmiş, onlar sekiz ay kalmışlar, Fransızlarla aralarında yaptıkları değişim görüşmeleri neticesinde ardından Fransızlar gelmiştir. Fransızlar, gelmeleriyle beraber yerli Ermenileri de kışkırtıp donatmışlar, Fransız-Ermeni iş birliğindeki işgalciler şehrimize, halkımıza saldırmışlar, gördüklerini büyük küçük, kadın erkek demeden öldürmüşlerdir. Bu durum karşısında direnmekten başka çaresi kalmayan Kahramanmaraş halkı silaha sarılmış ve işgalcilerle yirmi iki gün ve gece süren bir mücadele vermişlerdir.

Maraş mücadelesi, Türk istiklal mücadelesinin ilklerindendir. Aynı zamanda bu mücadele mahallî imkânlarla başka yerlerden destek almaksızın kendi imkânlarıyla Maraş halkının canını dişine takarak yapmış olduğu canhıraşane bir mücadeledir. Neticede Fransız işgalcileri ve onların yerli iş birlikçisi Ermeni komitacıları bir daha dönmek üzere Maraş'ı terk etmişlerdir. 1925 yılı 5 Nisanında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Maraş'ımıza kırmızı şeritli bu İstiklal Madalyası verilmiş ve Maraş'ımız bu madalyayı almaktan o gün bugün büyük bir onur duymuştur, onur duymaktadır. 7 Şubat 1973'te de İstiklal Madalyalı şehrimize kahramanlık unvanı verilmiş ve bu unvan da onurumuz üzerine onurumuz olmuştur.

Bizler de şanlı ecdadımızın vermiş olduğu istiklal mücadelesini taçlandırmak için el birliğiyle Kahramanmaraş'ımızın istikbal mücadelesini vermekteyiz. Bu mücadelede hedefimiz, nitelikli insan kaynağına sahip Kahramanmaraş, sosyal altyapısıyla yaşam kalitesi yüksek Kahramanmaraş, gelişmiş altyapısıyla sanayinin çekim merkezi Kahramanmaraş, tekstilde lider kent Kahramanmaraş, kuyumculukta tasarımın merkezi Kahramanmaraş, ihracatta rekabet gücü yüksek Kahramanmaraş, lojistiğin bölgedeki merkezi Kahramanmaraş, kültürü ve doğal güzellikleriyle alternatif turizm merkezi Kahramanmaraş, şehirciliği planlı, kentsel dönüşümünü gerçekleştirmiş Kahramanmaraş diyoruz ve bunun için çalışıyoruz, bunun için çalışacağız.

“Doğru, makul tut da bir yol,

Durma, yürü, bahtiyar ol.

Ama zahmetli seferdir,

Dayan ha sonu zaferdir.” diyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, 2021 yılının Afyonkarahisar'da Aile Yılı ilan edilmesi hakkında söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'a aittir.

Buyurun Sayın Taytak. (MHP sıralarından alkışlar)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'ın, 2021 yılının Afyonkarahisar'da Aile Yılı ilan edilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afyonkarahisar'da 2021 yılının Aile Yılı ilan edilmesi hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Irak'ın kuzeyinde Pençe Kartal-2 Harekâtı sırasında şehit olan 3 askerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize sabırlar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, aile, insanlığın sahip olduğu en önemli toplumsal yapı taşıdır, milletimizi ayakta tutan en temel değerdir. Aile evrensel ve kutsaldır, âlemde kurulmuş ilk yapıdır.

Değerli milletvekilleri, ailenin mutlu olması toplumun huzurlu olmasıyla eş değerdir. Bir toplumda aile kurumu ne kadar güçlü olursa o toplumun oluşturduğu millet ve devlet de o kadar güçlü olur. “Modernleşme” adı altında Batı kültürünün, sosyal medyanın, amaçlanan küresel ve dijital dünyanın Türk aile yapısına tehdit oluşturduğu yadsınamaz bir gerçektir. Değiştirilmeye çalışılan aile yapımız ve ahlaki değerlerin etkisini yitirmesiyle meydana gelen olaylarda “aile” kavramının değeri çok daha iyi anlaşılmıştır. Hemen hemen her gün bir dizi, film gibi izlediğimiz kadın cinayetleri toplum vicdanını sarsmaktadır. Anne, eş, çocuk cinayetleri sistematik olarak, sansürlü görüntülerle, tüm detaylarıyla günlerce ekranlarda yol gösterir gibi yayınlanmaktadır. Kirli diyalogların, çarpık ilişkilerin gündüz kuşağında zihinleri zehirlediğine şahit olmaktayız. Bu yayınlar, pandemi döneminde evde bulunan yavrularımızın da fikir dünyasını karartmaktadır. Bu yayınlarla ilgili mutlaka ve mutlaka önlem alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ailenin temeli kadınlarımızdır. Ülkenin geleceği, kadınlarımızın yetiştireceği evlatlarımızın elindedir. Gelecek nesillerimizi koruyacak olan en güçlü önlem, kadınlarımızın cesareti ve dikkati olacaktır. Çocuklarını terör örgütünden geri almak için korkusuzca, aylardır evlat nöbeti bekleyen Diyarbakır Anneleri, bu gerçeğin en önemli örneklerinden birisidir. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in ifade ettiği gibi “Kadın vatanıdır, kadın ülkedir, kadın gelecektir.” Annelerimiz, yavrularımızı teröristlerin, terör hamilerinin, terör sevicisi siyasilerin eline bırakmamalı; evlatlarımızı uyuşturucudan ve kötü alışkanlıklardan korumak için tedbirli olmalıdır. Unutmamak gerekir ki en iyi narkotik polisi annedir. Bu bağlamda, bilinçli bir kadının önemini bilen, sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının artırılarak sahip oldukları potansiyelin ortaya çıkmasını amaçlayan Afyonkarahisar Valimiz Sayın Gökmen Çiçek Bey'in Afyonkarahisar'da başlatmış olduğu 2021 Aile Yılı kapsamında gerçekleştirilen

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Kadın Kültür Evleri Projesi, kadınlarımızın yöresel kültürü, genel kültürü, değerler kültürünü öğrenmesi ve üretime katkı sağlaması açısından çok önemlidir. Hayattaki en önemli varlıklarımız olan evlatlarımız, kadınlarımız ve ailelerimiz için, bu çalışmaya emek veren kıymetli Valimiz Gökmen Çiçek Beyefendi'ye, bürokratlarımıza, Afyonkarahisarlı hemşehrilerimize ve katılım sağlayan tüm hanımefendilerimize teşekkürlerimi sunuyorum, bu projenin tüm ülkemizde uygulanmasının milletimiz için hayırlı olacağı düşüncesiyle Gazi Meclisi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, üç ayların başlaması münasebetiyle söz isteyen Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'e aittir.

Buyurunuz Sayın Hocam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in, üç ayların başlamasına ilişkin gündem dışı konuşması

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen değerli halkımız; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Yarın akşam ezanıyla birlikte başlayacak olan üç aylarımızı tebrik ediyorum. Niye yarın akşam ezanıyla birlikte diye söyleyeyim: Çünkü İslam dinine göre gün, geceyle akşam ezanıyla başlar ve ertesi gün akşam ezanıyla sona erer. Bu anlayışın tezahürü olarak da nitekim perşembeyi cumaya bağlayan geceye "cuma gecesi" adı verilmiştir. Yarın akşam namazıyla beraber 3 misafirimiz olacak. Bu misafirlerden ilkinin adı recep ve bir ay sonra gelecek ikincisinin adı şaban ve arkasından gelecek olan misafirimizin adı da ramazan olacak çünkü ramazan ayı bu üç ayların en kıymetlisi olduğu gibi on iki ayın da en kıymetlisidir ve ayların sultanı olarak nitelendirilmektedir.

Bu hususla alakalı olarak bazı duygu ve düşüncelerimi Meclisimizde bulunan siz değerli milletvekillerimizle ve halkımızla paylaşmak istiyorum. Allah bütün varlık âlemini bir anlamda insan için, insanı da kendisi için yaratmıştır. Mekân gibi zaman da mahluktur ve varlık âlemi zamanla sınırlandırılmıştır. Bu sınırın başlangıcı ferdî anlamda doğum ve yine, sonu ferdî anlamda ölümdür fakat ölüm sadece dünya hayatının zaman sınırını belirleyen bir olgu olmaktan öteye geçmez çünkü insan ruhu sınırları aşacak güce sahip bir yolun yolcusudur ve ölümden sonra da o ruhun yolculuğu devam etmektedir. Dolayısıyla ruh sınırlarüstü bir hilkate sahiptir; buna muhakkak dünya sınırı da dâhildir yani o sınırla da sınırlandırılmaz. Allah insana ruhundan ruh üfürmüştür; onu, varlıkların en değerlisi kılmış, en güzel şekilde yaratmış, melekleri geçebilecek derecede kabiliyetle donatmış ama kendi terimiyle söyleyecek olursak esfelisafiline alçalabilecek bir özellik de vermiştir. İşte, Allah, insanı varlıklar arasından nasıl seçmişse insanlar arasından peygamberleri, peygamberler arasından da -yine İslam literatüründeki tabiriyle söylersek- ülü'-azm olanları ve nihayet Hazreti Muhammed'i seçmiştir ve bunları birbirine üstün kıldığını da ayetikerimede açıkça ifade etmiştir. Bu seçme işine müfessirler ayetlerdeki anlamlardan hareketle "istifa kanunu" adını vermişlerdir. Allah sadece insanı, peygamberleri ve onlar arasından bazılarını ve nihayet birisini seçmez. Gezegenerden Samanyolu'nu, Güneş'i, Ay'ı ve Dünya'yı da seçmiştir. Dünya'dan da mescitleri, mescitler arasından da Mescid-i Akşa'yı, Mescid-i Nebevi'yi ve Mescid-i Haram'ı seçmiştir. Kâbe'yi de yeryüzünün merkezi ve insanlığın kiblegâhı olarak seçmiştir. Aylardan da zaman dilimi olarak öncelikle haram ayları seçmiştir. Haram aylar -bildiğiniz gibi- zilkade, zilhicce, muharrem ve yine üç ayların ilki olan recep ayıdır ve yine, aylar arasından recebi, şabanı ve ramazanı seçmiştir.

Ben bu konudaki hadisler arasında yapılan tartışmaları ilahiyatçılara bırakarak şunu söylemekte yarar görüyorum: Peygamber Efendimiz, recep ayının Allah'ın ayı olduğunu, şaban ayının kendisinin ayı olduğunu ve ramazanın da ümmetinin ayı olduğunu da ayrıca vurgulamıştır. Yine, onun bir hadis-işerifinde "Üzerimize bir büyük ayın gölgesi düştü." şeklinde bir ifadeye rastlarız ki bu, aynı zamanda, bir hakikati, edebî bir dil kullanarak bildiriminin de örneği olmaktadır. Peygamber'imizin bu aylarda daha çok ibadet ettiği, ibadetini artırdığı ve başkalarını da bu konuda teşvik ettiği bize ulaşan bilgiler arasındadır.

Bu duygu ve düşüncelerle, sizlerin ve milletimizin üç aylarını kutluyor, bu üç ayların insanlığa hayırlar getirmesini temenni ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Taşkın...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Millî Uzay Programı'nın başlıca hedeflerinin 2023 yılında Ay'a sert iniş ve 2028 yılında yumuşak iniş yapmak, uydu üretimini tek çatı altında toplamak, uzay limanı kurmak, 1 Türk vatandaşını bilimsel misyon için uzaya göndermek olduğuna, programın ülke ve tüm insanlık için hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz gün, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirilen bir törenle Türkiye Uzay Ajansı tarafından hazırlanan Türkiye'nin uzay politikalarındaki on yıllık stratejisini, vizyonunu, hedef ve projelerini içeren Millî Uzay Programı kamuoyuna tanıtıldı. Programın başlıca hedefleri; 2023 yılında Ay'a sert iniş ve 2028 yılında yumuşak iniş yapmak, uydu üretimini tek çatı altında toplamak, uzaya bağımsız bir şekilde erişmek için uzay limanı kurmak, 1 Türk vatandaşını bilimsel misyon için uzaya göndermektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadeleriyle, geçmişimizden aldığımız güçle kökümüzden beslenerek geleceğe bakacağız; güçlü ve bağımsız bir Türkiye'nin yerini sadece dünyada değil, uzayda da tahkim edeceğiz.

Millî Uzay Programı'mızın ülkemiz ve tüm insanlık için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan...

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ili Murgul ilçesi Damar köyünde içme suyunun aşırı derecede kirlendiğine, Eti Bakır AŞ'nin atık barajında sızıntı olduğuna dair tereddütler olduğuna, bölgede siyanür havuzu kurulmasıyla ilgili çalışmaların durdurulmasını bir kez daha rica ettiğine ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Artvin ili Murgul ilçesi Damar köyünde yaşayan bir vatandaşımızın içme suyundan rahatsızlandığı ortaya çıkmıştır. Usta Mahallesi ve Ardıçlı köyüne su sağlayan ve eski bir boru hattıyla Murgul'a da ulaşılan kadim kaynak suyundan 29/01/2021 tarihinde numune alınarak inceleme yapılmıştır. Damar köyündeki -eski ismiyle Zsansul- suda yapılan kimyasal analiz sonucunda suyun kalsiyum, magnezyum ve sodyum miktarlarında aşırı yükselme ve suda aşırı derecede kirlenme meydana geldiği ifade edilmiştir. Yaşanan bu gelişmelerin, söz konusu yerde maden çalışması yapan Cengiz Holdinge ait Eti Bakır AŞ'nin söz konusu yerdeki atık barajında sızıntı olduğu konusunda tereddütler bulunmaktadır. Söz konusu yerde ayrıca siyanür havuzu kurulmasıyla alakalı bir çalışma mevcuttur eğer bu çalışma yapılırsa içme suyu ve yaşam tehdit edilecektir; bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir kere daha ifade ediyorum, söz konusu yapılacak çalışmanın durdurulmasını, buna ilişkin girişimlerin bertaraf edilmesini önemli rica ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ataş...

3.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, pandemi döneminde bile iktidardan yeterli desteği alamayan çiftçinin traktörüne bile haciz işlemi uygulandığına, çiftçileri üretimde tutmak ve rahatlatmak için Tarım Kredi Kooperatiflerine ve bankalara olan borçlarının faizsiz uzun vadeli yapılandırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri'deki ziraat odalarından gelen raporlar da göstermektedir ki çiftçilerimiz borç batağında ve zor durumdadır. Döviz kurunun düşmesine rağmen gübreye, tohuma ve ilaca hâlen zamlar gelmekte, elektrik ve su faturaları sürekli yükselmektedir. Gelen bu zamlar zaten zarar eden çiftçilerimizin üretim maliyetlerini daha da artırmaktadır. Pandemi döneminde bile iktidardan yeterli desteği alamayan çiftçilerimiz, borçlarını ödeyemez duruma gelmiş, birçok çiftçinin traktörüne bile haciz işlemi uygulanmıştır. Kullandıkları telefon bile çok görülen çiftçilerimizi üretimde tutmak ve rahatlatmak için çiftçilerimizin Tarım Kredi Kooperatiflerine, Ziraat Bankasına ve özel bankalara olan borçları faizsiz olarak uzun vadeli yapılandırılmalı, uygulanan haciz işlemleri bir an önce durdurulmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çepni...

Sayın Şimşek...

4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, vefatının 6'ncı yılında Özgecan Aslan'ı rahmetle andıklarına, kadına yönelen şiddet dalgasının, masum canlara kasteden canice saldırıların son bulmasını dilediğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

"Saçlarım tutuştu / Gözlerim, yandı kavruldu / Bir avuç kül oluverdim / Küllerim, havaya savruldu."

Özgecan Aslan, 11 Şubat 2015 günü okuldan eve gitmek için bindiği minibüste kahpece katledilen, gencecik umut dolu bir üniversite öğrencisiydi, Mersin'de bir vakıf üniversitesinde psikoloji eğitimi alıyordu. "Çok acı çekmiştir kızım, keşke kurşunla öldürselerdi." demişti annesi. Henüz yirmi yaşındayken ve tek derdi üniversite eğitimi almak olan, akıl almaz yöntemlerle en aşağılık şekilde katledilen Özgecan Aslan kızımızı, aramızdan ayrılışının 6'ncı yıl dönümünde rahmetle, özlemle ve duayla anıyoruz. Özgecan'ı unutsak, ahlakımızı kütürüz, vicdanımızı unuturuz, insanlığımızı unuturuz. Bu vesileyle, kadına yönelen şiddet dalgasının, masum canlara kasteden canice saldırıların son bulması dileğiyle bir kez daha Özgecan kızımızı rahmetle anıyorum; ruhu şad, mekânı cennet olsun.

BAŞKAN – Sayın Sürücü...

5.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, dört yıldır İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan Ceylan Bozkurt ve Didar Bozdağ'ın cezaları bitmesine rağmen tahliye edilmediklerine, iktidarın infaz paketini siyasi muhalifler üstünde siyasi kırım amacıyla uyguladığına ilişkin açıklaması

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, Ceylan Bozkurt ve Didar Bozdağ dört yıldan beridir İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevindeler. Cezaları bitmiş, disiplin cezaları yok. Bir ay önce tahliye edilmeleri gerekirken tahliye edilmiyorlar. Uyduruk gerekçelerle, hukuksuz, vicdansız ve adaletsiz kararlarla itirazları ise reddedilmektedir. İktidar, infaz paketini siyasi muhalifler üstünde siyasi kırım amacıyla uygulamaktadır. Bu hukuksuzluğa ve adaletsizliğe bir an önce son verin. Ceylan Bozkurt ve Didar Bozdağ derhâl serbest bırakılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

6.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, gıda fiyatlarındaki artışın önemli sebeplerinden birisinin yaş sebze ve meyvenin üreticiden tüketiciye ulaşmaya kadar yaşanan kayıplar olduğuna, zincir marketlerin sorumsuz satış politikaları ve bunlara imkân sağlayan yerel yönetimlerin pazarcılık ve manavlık sektörünün yok olma aşamasına gelmesine sebep olduğuna ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son günlerde gıda fiyatlarındaki artışın önemli sebeplerinden biri de yaş sebze ve meyvelerin üreticiden tüketiciye ulaşmaya kadar olan kayıplarından kaynaklanmaktadır. Bir araştırmaya göre ülkemizin yaş sebze ve meyvedeki kaybı aynı sektörün ihracat rakamlarının 4 katıdır. Bu rakamlar, gıda fiyatlarının ve dünyada yaşanan kıtlığın anormal derecede arttığı bugünlerde gözden kaçırılmayacak kadar büyük rakamlardır. Özellikle zincir marketlerin piyasada pazar kapmak adına yapmış oldukları sorumsuz satış politikaları ve bunlara imkân sağlayan yerel yönetimler, pazarcılık ve manavlık sektörünün yok olma aşamasına gelmesine sebep olmuştur. Manavlık ve pazarcılık sektörünün sekteye uğramasıyla piyasayı ele geçirdiğini düşünen zincir marketlerin fiyat belirlemedeki tavrı hemen değişmiş, fiyatları yukarı doğru tırmandırmaya başlamışlardır. Bir yandan fiyatları tırmandıran zincir marketler, diğer yandan ürünlerin çürüyerek çöpe atılmasının ve gıda sarfiyatının öncüsü olmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Karaman...

7.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 13 Şubat Erzincan ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

13 Şubat tarihi, kardeşliğin, dostluğun, vefanın ve hoşgörünün şehri Erzincan'ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüdür. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi, yüce Türk milletini ve Erzincanlı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Erzincan'ımız bundan tam yüz üç yıl önce düşman işgali altında inim inim inerken 13 Şubat 1918'de Kâzım Karabekir Paşa ve Binbaşı Halit Bey komutasındaki askerlerimizle öncü milis kuvvetlerimizin başlattıkları mücadele sonucu düşman işgalinden kurtarılmıştır. 13 Şubat bu yüzden Erzincan'ımızın gurur günüdür, sevinç günüdür ve en önemlisi kurtuluş günüdür, bayram günüdür. Pandemi dolayısıyla kısıtlı kutlamalar yapılsa da heyecanımız yüksektir.

Devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarına, sadece Erzincan'ımızda değil, tüm vatan sathında millî ve kutsal değerlerimiz için can veren şehitlerimize...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir...

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonuyla ülkenin uzayda da yerini almasını sağlayacaklarına, hayallerini gerçekleştirme yolunda kararlı adımlar atmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Rus Astronot Yuri Gagarin, 12 Nisan 1961'de uzaya çıkarak dünya yörüngesinde turunu tamamlayarak uzaya çıkan ilk insan olmayı başardı. 25 Mayıs 1961'de ise John F. Kennedy ABD Kongresi'ni toplayarak "Hazırlanın, on yıl içinde aya gideceğiz." dedi. Üstelik, gitmekle kalmadılar, sağ salım geri de döndüler. Bu sözlerle Kongredeki herkesin çoğu bıyık altından gülerek Başkanın söylediklerini ütopik olarak bulmuşlardı. Bu durum, Sayın Cumhurbaşkanımızın uzaya insan göndermekle ilgili açıklamasından sonra muhalefetin verdiği tepkiye ne kadar da benziyor.

Cumhurbaşkanımızın vizyonuyla ülkemizin uzayda da yerini almasını sağlayacağız. Artık yüzümüzü göklere çevirme zamanıdır. Büyük başarılar her zaman hayal kurmakla başlar. Biz hayallerimizi gerçekleştirme yolunda kararlı adımlar atmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

9.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya ilinde 425 bin hektar tarım alanının 218 bin hektardan fazlasının sulanabilir arazi olduğuna, sulama birliklerinin fiyat artışlarının durdurulması gerektiğine, Covid-19 pandemi süreci dikkate alınarak çiftçilerin sulama birliklerine olan borçlarına acil bir yapılandırma yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Malatya'da 2019 verilerine göre 31.471 ÇKS kaydı olan çiftçi bulunmaktadır ve yaklaşık 50 bin ailenin geçimi tarıma dayalıdır. 425 bin hektar tarım alanının 218 bin hektardan fazlası sulanabilir arazidir. Bu arazilerde tarlasına binbir emekle ürününü ekip hasadını kaldıracağı günü umutla bekleyen çiftçilerimiz tarlasını suladığında sulama birliklerine de ayrıca ödeme yapmaktadırlar. Çiftçilerimiz Malatya'da 2018 yılında fidan sulamasında ortalama 29 TL öderken 2020 yılında yüzde 80 artışla 53 TL ödemektedir. Sulama birliklerinin yaptığı bu artış durdurulmalıdır ve Covid-19 pandemi sürecini dikkate alarak çiftçilerimizin sulama birliklerine olan borçlarına acil bir yapılandırma yapılması gerekmektedir. Bakanlığımız bu yönde bir çalışma planlamakta mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, şehit askerler Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan'ı ve Hakk'ın rahmetine kavuşan Türk milliyetçisi Kerküklü Nejdet Koçak'ın ablası Nezahat Koçak'ı rahmetle andığına ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

"Mehmed'im, sevinin, başlar yüksekte!

Ösek de sevinin, eve dönsek de!

Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!

Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir!

Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir!"

Vatan, millet, bayrak ve mukaddesat uğruna şehadete yürüyen kahraman askerlerimiz Yüzbaşımız Burak Coşkun'u, Yüzbaşımız Ertuğ Güler'i ve Astsubayımız Harun Turhan'ı rahmetle, minnetle anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum; acılı ailelerinin ve yüce Türk milletinin başı sağ olsun.

Türkmen davasının yolbaşçısı, büyük Türk milliyetçisi Kerküklü şehidimiz Nejdet Koçak'ın kıymetli ablası, Nejdet Koçak ağabeyin "Arkadaşlar, ağaç budandıkça yeşerir. Sizden ricam davayı bırakmayın, sürdürmeye devam edin. Bayrağı size teslim ediyorum. Bu bayrağı şerefle taşıyacağınızdan eminim." vasiyeti doğrultusunda mücadele eden Nezahat Koçak annemiz Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Kerkük ve Türkmeneli'nin, Türk dünyasının başı sağ olsun. Rahmetle, minnetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

11.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Karayolları Genel Müdürlüğünde çalışan 16 bine yakın işçinin farklı farklı ücret aldığına, iş barışını bozan bu adaletsiz ücretlendirme sorununun bir an önce çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Karayolları Genel Müdürlüğü ve bağlı müdürlüklerinde aynı işi yapan 16 bine yakın işçimiz ne yazık ki Anayasa'nın 2'nci, 10'uncu ve 55'inci maddelerine aykırı olarak 3 farklı skala üzerinden ücretlendirilmektedir. 2005 yılından önce işe başlayan bir işçi ile 2015 yılından sonra protokolle işe giren bir işçinin günlük yevmiyesi arasında yaklaşık 120 liraya ulaşan fark oluşmaktadır. Toplu iş sözleşmesi döneminde alınan yüzdelik zamlarla ücret skalaları arasındaki makas daha da açılmaktadır. 16 bin işçiden 14 bininin mağduriyet yaşadığı ve iş barışını bozan bu adaletsiz ücretlendirme sorunu bir an önce çözüme kavuşturulmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana ilinde birçok ilçede elektrik sorunu yaşandığına, elektrik kesintilerinin uzaktan eğitim alan çocukların eğitim alması önünde en büyük engellerden biri olduğuna, çiftçi ve seracılarda da elektrik kesintilerinden dolayı büyük kayıplar yaşandığına, bu sorunun çözülmesi için yetkilileri göreve çağırdığına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Adana'nın birçok ilçesinde elektrik sorunu yaşanmaktadır. Trafoların güçlü olmaması, elektrik altyapısının yenilenmemesi gibi nedenlerden ötürü uzun saatler hatta günlere varan kesitler meydana gelmektedir. Özellikle, Adana Yüreğir Ovası; Solaklı, Yunusoğlu, Doğankent mahalle muhtarlarımızın elektrik kesintileriyle ilgili şikâyetleri bitmemektedir. Ayrıca, elektrik kesintileri, uzaktan eğitim dönemimizde çocuklarımızın evlerinde eğitim almasının önündeki en büyük engellerden biridir. Ayrıca, çiftçilik, seracılıkla uğraşan vatandaşlarımız elektrik kesintileri nedeniyle büyük kayıplar yaşamaktadır. Adana'da elektrik dağıtım görevini üstlenen şirketin özellikle güçsüz trafoların yenilenmesi ve kablolarının değiştirilmesiyle ilgili gerekli çalışma bir an önce yapılmalıdır. 21'inci yüzyılda Adana'da günlerce elektrik kesintisi yaşanmasını engellemek için yetkilileri bir an önce göreve çağırıyorum.

BAŞKAN – Sayın Alban...

13.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, soru önergesine gelen cevaba göre Muğla ilinde 138 adet jeotermal kaynak arama başvurusu yapılmış olduğuna, "jeotermal" adı altında doğanın talan edilmesine karşı olduklarına ilişkin açıklaması

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakanlığa verdiğimiz soru önergesine gelen cevaptan da anlaşılacağı gibi, Muğla'mızın doğal güzelliği birilerinin iştahını kabartmaya devam ediyor. Özellikle turizm bölgelerine yakın noktalarda son beş yıl içerisinde 138 adet jeotermal kaynak arama başvurusu yapılmış olması bu iddialarımızı güçlendiriyor. Biz jeotermal enerjiye değil "jeotermal enerji" adı altında doğamızın, toprağımızın, yeşilimizin talan edilmesine, yandaş enerji şirketlerine peşkeş çekilmesine karşıyız. Her zaman söylediğimiz gibi, Muğla'yı AKP'ye ve onun yandaşlarına talan ettirmeyeceğiz; yağmaya, talana geçit vermeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tuncer...

14.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." prensibinden yola çıkılarak, pandemi nedeniyle kapatılan mekânların kurallara uygun olarak tekrar açılmasına, açılmayacaksa tüm esnafa asgari şartlarda geçinebilecekleri aylık yardımı yapılmasının kaçınılmaz olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, TBMM Genel Kurulunun çalışmadığı günlerde Amasya merkez ve ilçelerinde İl Başkanımız ve ilçe başkanlarıyla birlikte esnafımızı ziyaret ediyor ve sohbet ediyoruz. Esnafımızın hâli vakti hiç iyi değil. Kepenk kapatanların, kapatmayla karşı karşıya kalanların ve iş yerini devretmek için ilan asanların sayısı hiçbir dönemde olmadığı kadar çoğalmış durumda. Pazartesiden cumaya beş gün boyunca siftah yapmayan esnafımız, elektrik faturasını ödeyemeyip elektrik kesintisiyle karşı karşıya kalan esnafımız, doğal gaz faturasını emekli babasının kredi kartından çektiren esnafımız var. Bütün bunların dışında, pandemi gerekçesiyle kapatılan ve iflasla karşı karşıya bırakılan önemli sayıda esnafımız var. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." prensibinden yola çıkarak, iş yerleri pandemi nedeniyle kapatılan esnafımızın mekânlarının kurallara uygun olarak tekrar açılması, açmayacaksanız öncelikli olarak bu esnaflarımız olmak üzere tüm esnafımıza asgari şartlarda geçinebilecekleri aylık yardımı yapmanız kaçınılmazdır; aksi hâlde, orta direği kaybettiğiniz gibi esnaflarımızı da kaybedeceksiniz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çakır...

15.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, Pençe Kartal-2 Operasyonu'nda şehit olan kahraman Mehmetçiklere Allah'tan rahmet dilediğine, 13 Şubat Erzincan ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümünde bu güzide şehri emanet edenleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Vatan müdafaası için yürütülen Pençe Kartal-2 Operasyonu'nda şehit olan kahraman Mehmetçiklerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

13 Şubat, Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümü. Erzincan bu süreçte çok acılar çekmiş, büyük zulümlere uğramıştır. Yapılan zulüm ve katliamlara rağmen Erzincan halkı tek vücut olmuş, işgal kuvvetlerine karşı her zaman dik durmuştur; bağımsızlığa olan inancı tükenmemiş, özgürlük ateşi hiç sönmemiştir. Türk ordusu 13 Şubat 1918 tarihinde Erzincan'a girerek düşman işgalinden kurtarmış, milletimizin tarih boyunca asla taviz vermediği bağımsızlığını tekrar kazandırmıştır. Bu güzide şehri bize emanet eden şehitlerimizi, gazilerimizi, Erzincan'ımızın manevi büyükleri Terzi Baba'yı, Dede Paşa hazretlerini, Piri Sami hazretlerini, Abdürrahim Reyhan hazretlerini, Hafız Şemseddin hoca efendiyi ve tüm büyüklerimizi rahmetle anıyorum, ruhları şad olsun.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 10/2/2021 tarihli yazısı ile TBMM Başkanlığına bildirilen mahkeme kararıyla İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu hakkında verilen ve 4/6/2020 tarihli 95'inci Birleşimde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine sunulan kesin hükmün ortadan kalktığına ilişkin tezkeresi (3/1518)

11/2/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'nun 5 yıl 10 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ilişkin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2'nci Ceza Dairesinin 13/2/2018 tarihli ve esas 2017/2075, karar 2018/287 sayılı Kararı'nın onanmasına dair Yargıtay 16'ncı Ceza Dairesinin 20/9/2018 tarihli ve esas 2018/2088, karar 2018/2728 sayılı Kararı sonrasında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 83'üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 84'üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Cumhurbaşkanlığı tarafından Başkanlığımıza gönderilen 26/11/2018 tarihli tezkerenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 4/6/2020 tarihli 95'inci Birleşiminde bilgiye sunulmasıyla milletvekilliği düşmüştür.

Genel Kurulun bilgisine sunulan mahkûmiyet kararı hakkında bu kez İstanbul 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesinin 8/2/2021 tarihli ve esas 2016/205 karar 2017/97 sayılı Ek Kararı ile "Anayasa Mahkemesinin 21/01/2021 tarihli, başvuru hakkında vermiş olduğu hak ihlali kararı uyarınca hükümlünün yeniden yargılama talebinin kabulü ile infazın durdurulmasına, sanık hakkında yeniden yargılama kararı verildiğinden kesinleşmiş hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına, sanığın yargılama sürecinde yeniden milletvekili olması sebebiyle sanık hakkında yasama dokunulmazlığı kaldırılincaya kadar yargılamanın durmasına, sanığın yasama dokunulmazlığının kaldırılması için Adalet Bakanlığına yazı yazılarak sanık hakkında fezleke düzenlenmesinin istenilmesine" karar verildiği hususu İstanbul 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesinin 10/02/2021 tarihli yazısı ile Başkanlığımıza bildirilmiştir.

Bu çerçevede söz konusu yazı ile ekindeki mahkeme kararı örneğinden İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu hakkında verilen ve 4/6/2020 tarihli 95'inci Birleşimde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine sunulan kesin hükmün ortadan kalktığı anlaşılmakta olup; keyfiyet, Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Mustafa Şentop
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

(CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İYİ PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Dervişoğlu...

Buyurunuz Sayın Dervişoğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit olan Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun ve Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan'a Allah'tan rahmet dilediğine, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan'ı rahmetle andığına, kadına düşman olan zihniyetle mücadelenin sonuna kadar devam edeceğini kamuoyuna ilan ettiğine, Kadri Enis Berberoğlu'nun milletvekili haklarına yeniden kavuşmasını temin eden hususun aslında uygulamadan kaynaklanan bir eksikliğin giderilmesi bakımından önemli olduğuna, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Anayasa Mahkemesini birbiriyle çatışan kurumlar olarak göstermenin doğru bir yaklaşım

olmadığına, bu konuda bir an önce bir yasal düzenleme yapılmasının Meclisin görevleri arasında olduğuna, Kadri Enis Berberoğlu'na geçmiş olsun dediğine ve CHP Grubuna da hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Irak'ın kuzeyi Gara bölgesinde devam eden Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda 2 askerimizin şehit olduğunu, 4 askerimizin de yaralandığını derin bir üzüntüyle öğrendik. Şehitlerimiz Yüzbaşı Burak Coşkun ile Astsubay Harun Turhan'a Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum, yaralı evlatlarımıza da bir an önce Allah'tan acil şifa niyaz ediyorum.

Kadına yönelik şiddetin en acı hikâyelerinden biri olan ve gencecik yaşında sevdiklerinden koparılan Özgecan Aslan'ın vefatının yıl dönümü bugün. Kendisini rahmetle anıyorum, kederli ailesine Allah'tan sabır niyaz ediyorum. Kadına düşman olan kirli zihniyetle olan mücadelemizin sonuna kadar devam edeceğini de buradan kamuoyuna ilan ediyorum.

Biraz önce Başkanlığınız tarafından okunan ve Sayın Enis Berberoğlu'nun milletvekili haklarına yeniden kavuşmasını temin eden hususun, aslında uygulamadan kaynaklanan bir eksikliğin giderilmesi bakımından önemli bulunduğunu bilmenizi isterim. Bu kararlar birlikte gerek Türkiye Büyük Millet Meclisini ve gerekse Anayasa Mahkemesini birbiriyle çatışan kurumlar olarak göstermek doğru bir yaklaşım değildir. Konuyla ilgili yaşanan ihtilafların hiç zaman kaybetmeden yapılacak olan yasal düzenlemelerle ortadan kaldırılması bu yüce Meclisin görevleri arasındadır.

Sayın Berberoğlu'na geçmiş olsun dileklerimi bildiriyorum, kendisine başarılarının devamı temennimi iletiyorum; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna da hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammed Levent Bülbul...

Buyurunuz Sayın Bülbul.

17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, PKK, KCK ve diğer terörist unsurları etkisiz hâle getirmek, Irak'ın kuzeyinden gelecek terör saldırılarını bertaraf etmek için 10/2/2021 günü Pençe Kartal-2 Harekâtı başlatıldığına, operasyonda şehit olan Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan, Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun ve Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'i rahmetle andığına, operasyona katılan güvenlik güçlerine başarılar dilediğine, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan'ı rahmetle andığına, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesince Kadri Enis Berberoğlu hakkında fezleke düzenlenmesine karar verilmesinin yani Kadri Enis Berberoğlu şu an hâlâ faal bir milletvekiliymiş gibi değerlendirilmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yasama organına yapılan büyük bir saygısızlık olduğuna, Meclisin bu konuda gerekli düzenlemeleri ivedilikle yapmasının önemli olduğuna, şu anda yapılan işlemin günü kurtarmaya yönelik olduğuna ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; PKK, KCK ve diğer terörist unsurları etkisiz hâle getirmek ve Irak'ın kuzeyinden halkımıza ve güvenlik güçlerimize yönelik terör saldırılarını bertaraf etmek, hudut güvenliğini sağlamak için uluslararası hukuktan doğan meşru müdafaa haklarımız doğrultusunda Irak'ın kuzeyinde Gara bölgesinde bulunan ve teröristler tarafından kullanılan hedeflere 10 Şubat 2021 günü saat 02.55'ten itibaren Pençe Kartal-2 Harekâtı başlatılmıştır. Oldukça dağınık ve engebeli olan arazide Mehmetçiklerimiz başarılı operasyonlar gerçekleştirmekte, terör unsurları tek tek yok edilmektedir.

Terör örgütlerine yönelik başlatılan Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda dün teröristlere yapılan tehlikeli mağara operasyonunda Kıdemli Astsubay Başçavuş Harun Turhan ve Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun şehit olmuş, 4 askerimiz de yaralanmıştır. Dünkü çatışmada yaralanmış olan Yüzbaşı Ertuğ Güler'in de şehit olduğu haberini sabah saatlerinde büyük bir üzüntüyle öğrenmiş bulunmaktayız. Kahraman şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına, ailelerine ve büyük Türk milletine başsağlığı diliyoruz; çatışmalarda yaralanan gazilerimize de acil şifalar diliyoruz; operasyonlara katılan bütün güvenlik güçlerimize ve kahraman ordumuza başarılar diliyoruz.

Sayın Başkan, bugün, aynı zamanda bundan altı yıl önce Mersin'de vahşice, hunharca katledilmiş olan üniversite öğrencisi, psikoloji bölümü 1'inci sınıf öğrencisi Özgecan Aslan'ın vefat yıl dönümüdür. Bu vesileyle merhum Özgecan Aslan kızımızı, kardeşimizi rahmetle yâd ediyoruz, ailesine ve sevenlerine tekrar başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, az önce okunmuş olan tezkereyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - CHP Milletvekili Sayın Kadri Enis Berberoğlu'yla ilgili Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu hak ihlali kararı sonrasında İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen yeniden yargılama ve infazın durması, bunun yanında dokunulmazlığının kaldırılması için fezleke düzenlenmesine ilişkin kararı çerçevesinde Meclisin, Sayın Meclis Başkanının, bu noktadaki keyfiyeti Genel Kurula bildiren yazısı okundu, hep birlikte dinledik. Tabii, burada, Anayasa Mahkemesi kararıyla alakalı olarak daha önce eleştirilerimiz partimiz olarak bizler yapmıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin vermiş olduğu karar, yeniden yargılama kararı, kendisinin hukuk dâhilinde, mevzuatımız dâhilinde verebileceği bir karardır. Bu noktada bunu tartışmamakla birlikte, Meclisimizin Anayasa'nın 84'üncü maddesi kapsamında, tamamen mevzuatımıza uygun, Anayasa'ya uygun bir şekilde vermiş olduğu bir kararın, yapılmış olan bir işlemin yani milletvekilliğinin düşürülmesi işleminin, kesin hükmün olduğu bir süreçte hiçbir şekilde tartışılmayacak bir işlemin burada tamamen yok sayılarak, sanki hiç yapılmamış gibi değerlendirilerek mahkemece bu hususlara hiç girilmeden bu konuda fezleke düzenlenmesine karar verilmesi yani Kadri Enis Berberoğlu'nu milletvekili olarak, şu an hâlâ faal bir milletvekiliymiş gibi değerlendirmesi, bence, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yasama organına yapılan büyük bir saygısızlıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Burada kararı veren mahkeme, bir sefer ihlali gerçekleştiren mahkeme 14. Ağır Ceza Mahkemesi değildir. Bu ihlalin gerçekleştiği sırada dosya istinaftaydı. İstinaf mahkemesi kararı tamamen ortadan kaldırıp beş yıl on bir ay cezaya hükmetmiştir.

Ben hukuki tartışmalara girmek istemiyorum fakat burada çok ciddi bir hukuki boşluk vardır ve yapılmış olan, şu an yapılmış olan işlemin herhangi bir hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu konuda Meclisimizin, bu hukuki boşluğu dolduracak düzenlemeleri ivedilikle yapması, bu tarz işlemlerin bir daha geldiğinde bir teamül üzerinden değil, yazılı kurallar üzerinden bu işlemlerin gerçekleştirilmesinde büyük önem vardır çünkü şu an yapılan işlem, tamamıyla günü kurtarmaya yönelik, şu anki durumu düzeltmeye yönelik bir işlemdir. Bu noktada bu ihtiyacı tekrar dile getiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Meral Danış Beştaş...

Buyurunuz Sayın Beştaş..

18.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kadri Enis Berberoğlu'yla ilgili yaşanan hukuksuzluğun Anayasa Mahkemesinden dönmesini memnuniyetle karşıladıklarını ve Meclise tekrar hoş geldiniz dediğine, aynı gün vekilliği düşürülen Musa Farisoğulları ve Leyla Güven'in başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından reddedildiğine, çifte standart meselesinin bu tarihî günde bir kez daha ortaya çıktığına, her 2 vekilin de hâlâ halkın vekili olduğuna, RTÜK tarafından Halk TV, KRT, FOX TV ve Tele1 ile Habertürk'e yeni cezalar verildiğine, RTÜK'ün iktidarın halkın sesini kısmak için kullanılan bir sopa konumuna düştüğüne, kamuda kadrolu personel yerine sözleşmeli personel çalıştırılmasının bu döneme damgasını vuran meselelerden biri olduğuna; 4,8 milyon kamu personelinin 2 milyon 970 bininin kadrolu, 502 bininin ise sözleşmeli olarak görev yaptığına, iktidarın işçilerin kadro taleplerine rağmen hiçbir adım atmadığına, esnek çalışma modelinin bir istismara, bir sömürüye dönüştüğüne, Van ilinde VEDAŞ'ın elektrik sayaçlarını direklerle taşımasıyla birlikte faturaların 2'ye, 3'e katlandığına, bu konuda gerekli çalışmaların yapılmasını istediklerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, biraz önce İstanbul Milletvekili Sayın Enis Berberoğlu'nun Anayasa Mahkemesi kararı sonrası vekilliğinin iadesine dair tezkere okundu. Şüphesiz bu hukuksuzluğun Anayasa Mahkemesinden dönmesini memnuniyetle karşılıyoruz ve tekrar Meclise hoş geldi demek istiyoruz, CHP Grubuna da hayırlı olsun demek istiyoruz ancak bu kararla birlikte bu ayrımcılık meselesi bir kez daha ortaya çıktı. Aynı gün, bizim Diyarbakır Milletvekilimiz Musa Farisoğulları ve Hakkâri Milletvekilimiz Leyla Güven'in de vekilliği düşürülmüştü. Her 2 milletvekilimizin ceza aldığı dava dosyası bir kumpas davası olan KCK operasyonlarından verilmiş ve bütün savcı ve hâkimlerinin şimdi hapiste olduğu, meslekten men edildiği bir davada hukuksuz, haksız ve keyfî ceza ile karşılaştılar. Aynı Anayasa Mahkemesi her 2 milletvekilimizin talebini maalesef reddetti. İşte, bu ayrımcı hukuk, bu çifte standart ve Kürt'e hukukun olmadığı meselesi Türkiye tarihinde ve bu tarihî günde bir kez daha ortaya çıktı. Bugünkü resim şudur: Yani 3 milletvekilliği düşürülüyor; 1'i iade ediliyor ama 2'si hapisanede, birisi şu anda Diyarbakır Cezaevinde, Musa Farisoğulları; Leyla Güven Vekilimiz ise Elâzığ Kapalı Cezaevinde. Bu yargılamalar hukuksuzdur, keyfidir ve bir kez daha ortaya çıkmıştır ki Kürtlere bu ülkede hukuk yoktur, ayrımcıdır, bugünün resmi de bu şekilde tarihe not olarak düşsün. Ama biz mücadelemizi bitirmeyeceğiz, bu yargılama sürecini sonuna kadar takip edeceğiz. Her 2 milletvekilimiz hâlâ halkın vekilidir ve onların iradesini temsil etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, diğer bir mesele, şimdi, kanallara RTÜK ceza yağdırmaya devam ediyor. RTÜK'ten Halk TV, KRT, FOX TV ve Tele1 ile Habertürk'e yeni cezalar verildi. RTÜK, açıkçası, iktidarın, halkın sesini kısmak için kullanılan bir sopası konumuna düşmüş durumda. Gerekçe neymiş? "Kanallar polisin Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine tutumunu farklı yansıtmış." ya da "Cumhurbaşkanına yönelik ifadeler eleştiri sınırlarını aşmış."mış; gerekçeler bunlar. Polis ne yapıyorsa kanallar onu yansıtmak zorundadır. Polis sokakta işkence yapıyor, sistematik olarak şiddet uyguluyor. Ayrıca, her sözü Cumhurbaşkanına hakaret saymak da ruh hâllerinin ne kadar vahim olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Şimdi, bu refleksi, RTÜK'ün kanallara, kalan tek tük muhalif kanala, azıcık da olsa gerçeği yansıtmak isteyen kanallara bu şekilde ceza vermesi, karartması artık gerçekten sözün bittiği yerlerden bir tanesidir. RTÜK, görevini yapmıyor, iktidarın emir ve talimatlarını dinliyor ve baskıcı politikalarına devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, diğer bir mesele, bu kadrolu personel yerine sözleşmeli personelin çalıştırılması dönemi; bu döneme özellikle damgasını vuran meselelerden bir tanesi. İktidarın, emek sömürüsüne dair uyguladığı temel model, çalışanların özlük haklarını tamamen ortadan kaldırıyor ve olumsuz etkiliyor. 2020 sonuyla ilgili güncel verilere göre kamudaki toplam personel sayısı 4,8 milyon. Bu personelin 2 milyon 970 bini kadrolu personelden oluşuyor. Toplam 502.528 personel ise sözleşmeli olarak görev yapıyor.

Şimdi, bu durum açıkçası işçilerde büyük bir tepkiye ve rahatsızlığa yol açıyor. Kadrolu olarak çalışmak istiyorlar ve kadro bekliyorlar ancak iktidar bu konuda bütün taleplerimize rağmen hiçbir adım atmıyor ve sözleşmeleri feshetme tehdidiyle işçiler çalıştırılıyor, kıdem tazminatı ve özlük hakları da tehlikeye atılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu, aynı zamanda, sözleşmeli personele bir mobbing uygulanmasıdır. Sendikaların bu konudaki taleplerinin mutlaka yerine getirilmesini istiyoruz.

Esnek çalışma modeli de bunun başka bir boyutu. Şu anda memurlar esnek çalışma modeliyle aslında yirmi dört saat "Hazır ol!"da bekletiliyor. Bu esnek çalışmada çalışanlar ölümden ya da hastalıktan korkmuyorlar, işsiz kalmaktan korkuyorlar. Öyle bir tarihsel dönemeçte yaşıyoruz ve bu "Hazır ol!" durumu çok ciddi sonuçlara da yol açıyor, işveren için kârlı bir sistem. Özlük hakları aynı zamanda gasbediliyor ve iş gücü maliyeti azaldığı için bu esnek çalışma modelinin pandemiden sonra da devam ettirilmesine dair tartışmalar var ve esnek çalışma modeli tam anlamıyla bir istismara, bir sömürüye dönüşmüş durumda. Bunun mutlak surette düzeltilmesi gerekiyor.

Son olarak Sayın Başkan, Van'da VEDAŞ'ın elektrik sayaçlarını direklerle taşıması sonucu çok ciddi bir mağduriyet yaşandı; yüksek faturalar gelmeye başladı ve detaylar, faturalarda yer almıyor. Ne demek istiyorum? VEDAŞ ekiplerinin kentteki elektrik sayaçlarını direklerle taşıması sonucu abonelerin faturaları 2'ye, 3'e katlanmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kimi abonelere 700-800 lira, kimilerine ise 1.000 lirayı aşan faturalar geliyor. Söz konusu fatura bedelleri ise mesajla abonelere gönderiliyor; aboneler hem bu şişirilen faturaların hem de kullandıkları enerjinin detaylarını hiçbir şekilde görmüyorlar. Bu kriz ve yoksulluk ortamında bu uygulamalar vatandaşın cebinden daha fazla para çıkarıyor ve yönetenlere, sermayeye daha çok kazandırıyor. Bunun dikkatle takipçisi olacağız ve düzeltilmesi için çabalarımızı devam ettireceğiz. İlgililerin de bunu dikkate alarak gerekli çalışmaları yapmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Engin Altay...

Buyurunuz Sayın Altay.

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, okunan Başkanlık tezkeresiyle İstanbul Milletvekili Kadri Enes Berberoğlu'na karşı yapılan bir hak gasbının ortadan kaldırıldığına, Anayasa Mahkemesi kararlarının hukukiliğini ve bağlayıcılığını tartışmanın Meclisin işi olmadığına, Meclisin bu konuyla ilgili net bir yasal düzenleme yapması zorunluluğunun bu örnek olayla ortaya çıktığına, demokrasilerde temel hak ve özgürlüklerin önünde hiç kimsenin, hele hele mahkemelerin engel olmamasını dilediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

Sayın Başkan, çok güzel, beğendiğim de bir söz vardır: "Geciken adalet, adalet değildir." denmiştir. Gene beğendiğim bir söz vardır: "Bir yerde adliyenin olması orada adaletin olduğu anlamını taşımaz." denmiştir. Bana ait bir söz vardır efendim: "Mahkeme kararlarının meşruiyeti, kamu vicdanındaki karşılıkla doğru orantılıdır." diye.

Bütün bunlara baktığımızda bugün, biraz önce okunan Başkanlık tezkeresiyle İstanbul Milletvekilimiz Kadri Enes Berberoğlu'na yönelik hukuk marifetiyle yapılan bir hak gasbı bugün itibarıyla ortadan kaldırılmıştır. Kararın okunması, Meclise bir an önce intikali konusunda katkı sunan Sayın Meclis Başkanına da teşekkürü bir borç biliyorum.

Bununla beraber, Sayın Bülül'e bir cevap diye değil ama şu anda yapılan işlemin hukukiliği şöyle dursun, bugün yapılan işlem üç gün geciktirilmiş bir işlemdir. Gecikme işlemini, geciktirme işlemini bizzatı yapan da 14. Ağır Cezanın Sayın Başkanıdır. 14. Ağır Cezanın Sayın Başkanının gecikmeli de olsa kararı Meclise göndermesi çok bilinen temel hukuk prensipleri çerçevesinde, lehe kararların bir an önce hayata geçirilmesiyle ilgili zarurettir.

Sayın Başkan, Anayasa Mahkemesi kararlarının hukukiliğini ve bağlayıcılığını tartışmak yüce Meclisin işi değildir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin, 11'inci maddesiyle Anayasa'nın bağlayıcılığı, 153'üncü maddesiyle de Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığı orta yerdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beğensek de beğenmesek de orta yerdeki Anayasa'ya uymak herkesten ve her şeyden önce Türkiye Büyük Millet Meclisinin "yasama organı" sıfatıyla yapması gereken de bir iştir.

Sayın Bülül'e katılıyorum, bu ilk defa karşılaştığımız bir durumdur. Bu konuda elbette, biraz önce Meclisimizin Sayın Başkanıyla yaptığımız Danışma Kurulunda da ortaya çıkan ve aslında, HDP'nin 2 milletvekilinin de şu anda bir mağduriyet yaşadığı noktada Meclisimizin bu konularla ilgili köşeli, net bir yasal düzenleme yapması zorunluluğu da bu örnek olayla ortaya çıkmıştır.

Son söz: İstanbul Milletvekilimiz Kadri Enes Berberoğlu'na oy veren saygıdeğer seçmenlerimizin seçme hakkı ve Sayın Enes Berberoğlu'nun seçilme hakkı biraz önce okuttuğunuz tezkereyle sağlanmıştır; hayırlı olsun diyorum, bu son olsun diyorum. Demokrasilerde temel hak ve özgürlüklerin önünde hiç ama hiçbir kimse, hele hele mahkemeler hiç engel olamasın diyorum.

Genel Kurulu ve sizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Bülent Turan...

Buyurunuz Sayın Turan.

20.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Irak'ın kuzeyinde başlatılan Pençe Kartal-2 Harekâtı sırasında şehit olan Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan ve Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'e Allah'tan rahmet dilediğine, Kadri Enes Berberoğlu'yla ilgili konunun bir hukuki bir de siyasi tarafı olduğuna, Anayasa Mahkemesinin kararına bağlı olarak işleyen bir süreç olduğuna, hukukun kendi mecrasında yürüdüğüne, okunan kararın esasa ilişkin olmadığına, usuli bir işlem olduğuna, MİT tırları dosyasında diğer tarafların ceza aldığına, Kadri Enes Berberoğlu'nun da vekillikle ilgili dokunulmazlık tartışması olduğu için tekrar yargılanmasına kararı verildiğine, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili tezkere geldiğinde Genel Kurulun karar vereceğine, okunan mahkeme kararının baş tacı olduğuna, hukukun gereğinin yapıldığına ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün gece aldığımız şehit haberleriyle yüreğimiz yandı. Irak'ın kuzeyinde, Gara bölgesinde başlatılan Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda teröristlerle çıkan çatışma sonucunda Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan ve Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler şehit oldu. Aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı dileklerimizizi iletmek istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında konuya hiç değinmeyecektim -hukuk kendi mecrasında ilerliyor- ancak tüm Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız konuya değinince ben de birkaç kelam etmek isterim.

Bakınız, az önce Enes Berberoğlu kararı Meclisimizde okundu, tüm gruplar da bunu değerlendirdi. Konunun bence iki yönü var. Bir: Hukuki yönü. Yani Anayasa Mahkemesinin verdiği karara bağlı olarak işleyen bir süreç var, bu kararın İstanbul 14. Ağır Cezada değerlendirilip AYM'nin kararına uyulması ve orada verilen kararın da Meclise gönderilerek okunması süreci var. Yani hukuk bağırarak çağırarak değil, kendi mecrasında yürüdü.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kim bağırdı?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Kendi ifadelerinden dolayı söylüyorum, eski karardan bahsediyorum.

Bir şekilde hukuk kendi mecrasında bu konuları çözer ve çözdü.

Olayın bir de diğer tarafı var Sayın Başkan, siyasi tarafı var. Bizim açımızdan Cumhuriyet Halk Partisinin 1 vekil eksik veya fazla olmasının hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Ancak, okunan kararı böyle alkışlarla karşılayıp sanki bir beraat kararı varmış gibi değerlendirmenin de dosya içeriğini bilmemekten kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Az önce okunan karar, esasa ilişkin karar değildi, usuli bir işlemdi. MİT tırları, hâlâ bir ihanetin belgesi olarak mahkemenin önünde duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hâlâ bu dosyanın 17-25 Aralık gibi, 15 Temmuz gibi bir FETÖ operasyonu olduğu gün gibi, gerçek duruyor. Çünkü, dosyanın diğer tarafları ceza aldı, Berberoğlu da beş yıl on ay ceza aldı ama vekillikle ilgili dokunulmazlık tartışması olduğu için tekrar yargılanması kararı verildi yani mahkemenin bir kararı Meclise tebliğ edilirken, gönderilirken bir diğer taraftan da yine, mahkeme fezlekesinin yani "Burada bir ihanet var, bu işin yargılanması gerekir. Dosya içeriğine baktığımızda da dokunulmazlığı olduğundan dolayı Meclis kaldırırsa yargılarım." kararının Meclise gönderildiğini öğrendik. Şunu demek istiyorum: Esasa ilişkin bir problem yok; MİT tırları bir ihanettir bu topraklarda, bu insanların geleceğine ilişkin, devletimizin varlığına ilişkin bir ihanettir; bunda bir beis yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ancak dokunulmazlık kararından dolayı, usuli bir işlem olduğundan dolayı bir askıya alma var tabiri caizse. Tekrar fezleke Karma Komisyona geldiğinde Meclis değerlendirir, bu talebi yerine getirir veya getirmez, bu Genel Kurulun ve Karma Komisyonun kararıdır. Ama az önce okunan -bir daha diyorum- mahkeme kararı başımızın tacıdır, adalete uyarız, hukuka uyarız; onun gereği yapılmıştır. Ancak -bir daha söylüyorum, altını çiziyorum- MİT tırları davası bu topraklara, bu ülkenin insanlarına aynı 15 Temmuz gibi ihanettir. Zaten dosyanın diğer faileri ceza almıştır. Dokunulmazlıkları olduğu için yargılanamayan vekiller de fezlekeye muhatap olur; usuli işlemin talebi mahkeme tarafından Genel Kurula gönderilmiştir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İstanbul Milletvekilimiz Kadri Enis Berberoğlu'nun da yargılandığı MİT tırları davasıyla ilgili olarak Sayın Bülent Turan "ihanettir" demek suretiyle zımnen milletvekilimizi de ihanet içinde olmakla itham etmiştir. Buna, takdir ederseniz kürsüden ya da yerimden cevap vermeyi dilerim efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz, kürsüden verelim efendim.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bu usuli gerekçeler Kürtler söz konusu olduğunda uygulanamaz mı, yerine getirilemez mi Bülent Bey; siz hukukçusunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Adalet herkesedir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ama aynı şeyi, aynı dokunulmazlığı Leyla Güven'e vermemiş mi halkımız?

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklama sırasında zımnen İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'na sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu tartışmaları Sayın Turan niye açtı, anlamadım. Orta yerde -üstelik benim konuşmamdan sonra açtı- bir Anayasa Mahkemesi kararı ve buna dayalı olarak Anayasa'nın 11'inci ve 153'üncü maddeleri çerçevesinde verilmiş bir 14. Ağır Ceza Mahkemesi kararı var. Bu kararlar birlikte, şüphesiz Sayın Enis Berberoğlu'yla ilgili zaten mahkeme Adalet Bakanlığı üzerinden Cumhurbaşkanlığı Prensipler ve Personel Daire Başkanlığına da bir fezleke yolladı, akşam sabah da -merak etme- o fezleke Meclise gelir; Karma Komisyonunda isterseniz de Enis Berberoğlu'nun dokunulmazlığını bir kere daha kaldırebilirsiniz. Mahkeme bir hak ihlaline dikkat çekti, işaret etti. Mahkeme, duruşmanın, dosyanın içeriğinden ayrı olarak bir karar verdi ama Sayın Turan, sanıyorum bunu atladı ya da haberi yok ama madem MİT tırları bir ihanetse ben, şimdi, Sayın Bülent Turan'a bir hafıza tazelemesi yapmak istiyorum. Sayın Turan hazırlık yapıyor, herhâlde cevap verecek. Değerli arkadaşlar, eskiden burada Bakanlar Kurulu sıraları vardı, Bakanlar Kurulu, şu bölümde -biraz genişti burası galiba- ve burada oturan AK PARTİ hükümetleri içerisinde Başbakan Yardımcısı olarak görev yapan bir Sayın Bakan yani Başbakan Yardımcısı, üstelik AK PARTİ hükümetinin Başbakan Yardımcısının şöyle bir ifadesi var: "Vallahi de billahi de o tırların içindeki silahlar Türkmenlere gitmedi." Eğer MİT tırları bir ihanetse önce Sayın Tuğrul Türkeş'i yargılayın Sayın Bülent Turan. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer MİT tırları bir ihanetse Sayın Enis Berberoğlu'ndan önce bu konuyla ilgili 3 ayrı gazetede haber çıktı. Siz, bir tanesinin üstüne gittiniz, diğerlerinin de üstüne gidin Sayın Turan ama dosyanın içeriği mahkemenin işi iken, Enis Berberoğlu'nun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – "Anayasal olarak milletvekilliğini yeniden kazanan milletvekilinin önceki dokunulmazlık dosyası işlemi ortadan kalkar." açık hükmü ihlal edildiği için Enis Berberoğlu şimdi, yeniden buraya geldi. Bu, sizin de orta yerdeki Anayasa'yı işinize geldiği zaman kabul eder, işinize gelmediği zaman reddeder zihniyetinizin yansımasıdır. Sonra da tutuyorsunuz millete "Yeni Anayasa yapalım." diyorsunuz. Sizle kanun yaptığımıza şükredin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizinle Anayasa mı olur ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben bir hukuki bilgi vereyim de; bilinmeyen bir şey sanırım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Beştaş izin verirse, Engin Bey'e cevap vereceğim için ben konuşayım, sonra beraber devam edelim, olur mu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Buyurun, buyurun.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Turan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yeni bir tartışmaya mahal verme.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ya, içeriğe götürüp de... Başkan, usule geç ya, usule geç; usul tartışıyoruz.

2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Altay'la biz bugün Meclisimizi çok sakın götürmeye prensip olarak anlaştık. 3 tane önemli komisyon raporunu görüşeceğiz, hepsi birbirinden kıymetli. Sadece, mahkeme kararına ilişkin bir atıfta bulundum; sataşmadım, CHP'yi eleştirmedim, hiçbir şey yapmadım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – "Hain." dedin, daha ne diyeceksin?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bir daha söylüyorum: Adalet benim istediğim adama olunca çok iyidir, benim istemediğim adama olunca "militan hâkimdir" demek, doğru değil; söylemek istediğim o. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakınız, usulü...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Siz öyle söylüyorsunuz, bunu en çok siz yapıyorsunuz!

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Adalet herkese lazım.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – AİHM kararı nerede!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Mahmut Hoca, sen konu dışısın, bir dakika.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ben niye konu dışıyım? Benim 2 vekilim konu; burada değil, aynı olay, aynı gün dokunulmazlığı kalkan...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaşlar, kızın veya kızmayın -hiçbir siyasi kanaatimi aktarmıyorum- mahkeme kararı diyor ki: "15 Temmuz gibi, 17 Aralık gibi, MİT tırları da örgütsel faaliyettir." Bunu ben demedim, niye kızdığınızı anlamadım. Berberoğlu'nun da içinde olduğu davayla ilgili 50 sanık var, mahkeme 27 tanesine ağırlaştırılmış müebbetten iki yıla kadar farklı farklı cezalar vermiş; bir de Enis Berberoğlu'na "Bu FETÖ operasyonunda sen de varsın." diye altı yıl ceza vermiş. Ancak, Anayasa Mahkemesi "Dokunulmazlığı var, bu cezayı veremezsin; kaldır, öyle ver." demiş; söylediğim bu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam, ben de bunu söyledim.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Biz de onu savunuyoruz Başkan, biz neyi savunuyoruz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz de öyle söyledik.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Burada CHP'ye ilişkin bir itham var mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi öyle söylüyorsun.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaşlar, bir daha söylüyorum...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Tuğrul Türkeş için ne diyorsunuz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Kim ne derse desin, mahkeme tesciliyle beraber söylüyorum: MİT tırları, bu toprakların

insanına bir ihanetti; buna sahip çıkmayın. Usul yerine gelsin, Berberoğlu vekil olsun; hiç önemi yok bizim için.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Geçen sefer niye getirmediniz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Ama bir daha söylüyorum: MİT tırları da 15 Temmuz da 17 Aralık da bu ülkenin geleceğine bir ihanettir. Ne olur, Gazi Mustafa Kemal'in partisi bu yanlışlara sahip çıkmasın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Tuğrul Türkeş'e cevap vermediniz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Adaletle sahip çıkıyoruz, adaletle.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Elini indir, elini indir aşağıya! O ne öyle!

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Adaletle sahip çıkıyoruz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Elini indir aşağıya, o ne öyle!

RAFET ZEYBEK (Antalya) – İndirmiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Rafet Bey...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Engin Bey, söyler misin?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Rafet Bey, el hareketi yapmayın.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Adaletle sahip çıkıyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bak, savcı değilsin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam Bülent Bey, sen de indir.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Adaletle sahip çıkıyorum. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen... Sayın milletvekilleri...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – “Adaletle sahip çıkıyorum.” diyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Elini indir!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bülent, tamam ya!

Rafet Bey, siz de sakin olun. Tamam, ben buradayım...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, her vekilin her vekile karşı saygılı olma sorumluluğu var. Elini kaldırmış, hadsizce, terbiyesizce, bir vekile karşı bağıramaz!

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Asıl sen terbiyesizlik yapıyorsun!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ayıp ya! Ayıp!

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 46'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum. Sayın Beştaş...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, kendilerine karşı, hiçbir yargı kararı olmadan, saldırı ve terörize etme söyleminin her yerde devam ettiğine, Parlamentoda 3 milletvekilinin milletvekilliğinin düşürüldüğüne, Kadri Enis Berberoğlu'nun geri döndüğüne, Leyla Güven ve Musa Farisoğulları'nın şu anda hapiste olduğuna, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve İdris Baluken'in de niye cezaevinde olduğunun sorgulanması gerektiğine, ayrımcılığın en temel hak ihlallerinden biri olduğuna, bu ayrımcılıkla mücadele edeceklerine, ülkede halkların gerçekten kardeş olması için her şeyden önce eşit olması gerektiğine, buradaki günahın sadece iktidar partisinin olmadığına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçi burada değil ama iktidar partisinin Grup Başkan Vekili bir söylemde bulundu. Bu söylemi çok yakından tanıyoruz açıkçası çünkü hiçbir yargı kararı olmadan, saldırı, terörize etme, kriminalize etme söylemi bize karşı, sürekli, her yerde devam ediyor.

Biraz önce de söylemiştim, bu Parlamentoda 3 milletvekilinin milletvekilliği düşürüldü; 1'i geri döndü, Enis Berberoğlu; Leyla Güven ve Musa Farisoğulları şu anda hapiste ve belki bizi izliyorlar. Onlar tabii ki bizim milletvekillerimiz, tabii ki halkın iradesiyle buraya gönderildiler ama tamamen ayrımcı, tamamen hukuksuz, tamamen çifte standarda dayalı bir yargılamayla yerelden istinafa, istinaftan Yargıtaya, Yargıtaydan Anayasa Mahkemesi kararına kadar Kürt'e vurmak, Kürtlere düşmanlık temel pusuladır.

Tabii, şu anda Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, İdris Baluken niye cezaevinde, bunu da sorgulamak lazım. Buradaki tek günah iktidar partisinden değil, aynı zamanda ana muhalefet partisinden. Cumhuriyet Halk Partisi “Anayasa'ya aykırı ama evet.” demeseydi bugün Figen Yüksekdağ cezaevinde olmayacaktı, Demirtaş da olmayacaktı ve diğer milletvekillerimiz de hukuksuz bir şekilde cezaevinde olmayacaktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşte, halkların kardeşliği adına halkların temsilcilerini cezaevine gönderme politikasının da sonuçlarını bugün yaşıyoruz.

Son olarak şunu söyleyeyim: Evet, hakikaten ayrımcılık en temel hak ihlallerinden bir tanesidir. Şu anda bizi izleyen Halkların Demokratik Partisi seçmenleri çok büyük bir tepki ve öfke içinde, “Bizim milletvekillerimiz niye dönemiyor?” ya da “Bizim önceki dönemki eş genel başkanlarımız, vekillerimiz neden cezaevinde?” diye soruyorlar. Bunu bu Parlamenta soruyorlar, buradaki iradeye soruyorlar, buradaki halk iradesine soruyorlar ama burada da bir eşitlik yok, burada da hukuk yok; burada Kürt'e ayrımcılık var, HDP'ye ayrımcılık var ve biz bunun her gün altını çizmeye devam edeceğiz. Bu ayrımcılıkla mücadele edeceğiz ve bu ülkede halkların gerçekten kardeş olması için her şeyden önce eşit olması lazım. Kardeşlikten önce eşitliği sağlayalım, ondan sonra kardeş olma koşullarını yaratırız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataşma var efendim.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden.

22.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Irak'ta operasyon sırasında Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Muhabere Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan, Muhabere Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'in kaybedildiğine, artık şehit haberlerini duymak istemediklerine, bunun için devletin bu konuda gerçekten bütüncül tedbirler alması gerektiğine, Meclisin taziye dileme işlevinden daha önemli işlevleri olduğunu düşündüğüne, şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, öncelikle, biraz önce Enis Berberoğlu kararının okunmasının da bizde yarattığı sevinçle benim önümdeki evraklar karışmış, konuşmam gereken bir şeyi orada bulamadığım için isimleri atlamıştım. Piyade Komando Yüzbaşı Burak Coşkun, Astsubay Kıdemli Çavuş Harun Turhan, Komando Yüzbaşı Ertuğ Güler'i kaybettik. Bu Mecliste hep söyledim, terörle mücadele, evet; katı, kesin evet ama bu kanın durması lazım ve şehit haberlerini de artık duymak istemiyoruz. Daha önce de söyledim, gerekirse 83 milyon bu al bayrak için şehit de oluruz ama bu son olsun inşallah diliyorum. Askerlerimiz, pırıl pırıl, gencecik evlatlarımız, komutanlarımız şehadet mertebesine yükseliyor ama bunun bitmesi lazım. Bunun bitmesinin yolu da devletin bu konuda gerçekten bütüncül tedbirler almasıyla ilgilidir. Belli oldu ki salt güvenlikçi politikalarla bu iş bitmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bu konuda yüce Meclisin aziz şehitlerimize sadece bir taziye dileme işlevinin dışında da daha önemli işlevleri olduğunu düşünüyorum ve şehitlerimize Allah'ımdan rahmet dilerken kederli ailelerine, aziz milletimize başsağlığı dilemek istiyorum. İnşallah son olur. Ateş düştüğü yeri yakıyor, o ailelerde ateş var. Elbette biz 83 milyon olarak bütün o ailelerdeki ateşi ve acıyı paylaşıyoruz ama gidin bir de onlara sorun. Yetim kalan çocuklar var, evlatsız kalan analar, babalar var, kınalı kuzuları toprağa veriyoruz ve bunları sadece hamasetle geçiştirmeyi doğru bulmuyorum.

Değerli Başkanım, öbür yandan, evet, halkların kardeşliği önemli. Biz o geçici maddenin referanduma gitmesinin, referandum gerektiren bir sayıyla Meclisten çıkmasının daha büyük bir tuzak olacağını öngördük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Halkların kardeşliğine yönelik daha büyük bir tuzaktı o referandum. O referandumla murat edilen, Türkiye'de Türk-Kürt ayrışmasını sandıkta ortaya çıkarmaktı. Bunun için, Cumhuriyet Halk Partisinin –hoş, o konuda bir grup kararı da yok ama- bu referandumu daha büyük bir tuzak görmesi aslında halkların kardeşliğine olan saygısının gereğidir. Bu konuda son cümle şunu söylemek istiyorum: Nur gölünde yatsın, Merhum Demirel'den naklen çok küçük bir şey anlatmak istiyorum. Merhum Süleyman Demirel baş başa bir sohbetimizde şunu söyledi: “Bir portakal al eline, portakal; içinde dilimler var, birbirine yapışık, sulu dilimler var. O dilimleri say; Türk, Kürt, Gürcü, Çerkez, Boşnak, Arnavut, Laz ve diğerleri, diğer saymadıklarımız. O portakalın kabuğunun adı Türk milletidir, o kabuğu delerseniz içindeki bütün dilimler birbirinden önce ayrışır, sonra kurur.” Bizim bu işe bakışımız budur.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, ben burada küçük bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Beştaş.

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani polemik için değil, sadece şunu söyleyeyim: Türkiye toplumunu birleştirmenin yolu, eşitlemenin yolu, bir bölümünün temsilcisini cezaevine gönderecek değişikliğe “evet” demek değildir. O değişikliğe hep birlikte karşı olmak ve bütün halkı temsil eden vekillerin aynı zamanda görevini yapmasının sağlanmasıdır.

Teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Tezkereler (Devam)

2.- Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/3200, 3361, 3362, 3364, 3365) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1519)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun görev süresinin uzatılmasına dair tezkere vardır, okutuyorum:

10.2.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/11/2020 tarihinde çalışmalarına başlayan Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 10/2/2021 tarihli toplantısında aldığı karar gereğince çalışma süresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, 20/2/2021 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

Komisyon Başkanı

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 105'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir.” hükmü gereğince Komisyona bir aylık ek süre verilmiştir.

Gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulmuş bulunan (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 224 sıra sayılı Raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli ve 45 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 Milletvekilinin, Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 Milletvekilinin, Giresun Milletvekili Necati Tıgh ve 20 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, MHP

Grubu adına Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün; Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümünün Araştırılması ve Bu Konuda Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 224) ^(x) ^(xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

İç Tüzük'ün 103'üncü ve 104'üncü maddelerine göre, Meclis Araştırması Komisyonunun raporu üzerindeki genel görüşmede ilk söz hakkı önerge sahiplerine aittir. Daha sonra İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahısları adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilir. Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona da söz verilecek, bu suretle Meclis Araştırması Komisyonu raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmış olacaktır.

Konuşma süreleri, Komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika, önerge sahipleri ve şahıslar için onar dakikadır.

Komisyon Raporu 224 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Raporun üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Arslan Kabukcuoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Esin Kara, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Jale Nur Süllü ile İzmir Milletvekili Sayın Sevdâ Erdan Kılıç ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Cengiz Aydoğdu.

İlk söz Sayın Arslan Kabukcuoğlu'na aittir.

Buyurunuz Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 224 sıra sayılı Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümünün araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce, Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit düşen 2 yüzbaşımıza ve 1 astsubay kıdemli çavuşumuza Allah'tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum.

Çocuk can kayıpları toplumun dikkatini aşırı bir şekilde çekmekte, tüm insanlarda infial uyandırmaktadır. Çocuklar, yalnız ailelerine değil, tüm topluma emanettir. Her ülkenin geleceği çocukların üzerinde kurulur. Çocuklar her türlü ilgi, eğitim ve korumaya layıktır.

12 Nisan 2018 tarihinde Giresun'da meydana gelen elim bir olay herkesi tedirgin etmiş, konuyla ilgili adli ve kolluk kuvvetleri alarme olmuştur. Meclis araştırması önergelerinde özet olarak şu konular dile getirilmiştir: Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi, Türkiye tarafından 14 Ekim 1990 tarihinde onaylanmıştır, 27 Ocak 1995'te Resmî Gazete'de yayımlandıktan sonra yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşmeye göre, yaşam hakkı her çocuğun temel hakkıdır ve herkesin ilk görevi çocuklarını korumak ve yaşatmaktır. En temel hak yaşam hakkı olup bu hakkın başında da savunmasız bir varlık olan çocukların yaşam hakkı gelmektedir. Çocukların yaşam hakkının korunması açısından Türkiye'de çocuk koruma sistemi ve tüm çocukların korunmasına yönelik uygulamalar geliştirilmeli, toplumsal bilinçlendirmeler, ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Uygulama güçlükleri ve eksikliklerin de belirlenmesi gerekir.

Ülkemizde, Çocuk Hakları Sözleşmesi otuz yıl önce imzalanmış ve sözleşmenin Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmesinin üzerinden yirmi beş yıl geçmesine karşın, sözleşmede yer alan prensiplerin tam olarak yerine getirildiğini söylemek zordur. Çocukların yaşamına dair prensiplerin yerine getirilememesinin dışında, çocukların yaşamlarının giderek güç olduğu bir ülke sosyolojisiyle karşı karşıyayız.

Ülkemizde çocuk ölümleri ve çocuk istismarı oranları gün geçtikçe artmakta; bu ölüm ve istismarlar sonrasında adli ve hukuki sürecin şeffaflığı, caydırıcılığı ve yaptırımları tartışılır durumdadır. Her ülke, kendi toplumu ve geleceği için, korunma gereksinimi duyan az ya da çok sayıda çocuk için gerekli koruma programları uygulamaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, çocuk koruma sisteminin, çocuk bakım uygulamalarının en önemli uluslararası yasal dayanağıdır.

Ülkemizde, kendi öz ailesi yanında bakımı sağlanamayan, aile yanında olmasına karşın ihmal edilen; yoksulluktan dolayı sağlıklı gelişimi risk altında bulunan, olumsuz yaşam koşullarında yaşamaya çalışan; buna karşılık koruma kararı bulunmayan, kamunun herhangi bir şekilde ilgi alanında olmayan çok sayıda çocuk vardır. İhmallerin ortaya çıkartılması, yetkililerin bu konuda daha bilinçli olması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine 9 araştırma önergesi verilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu konuyu değerlendirmiş, 17 Temmuz 2019 tarihindeki oturumunda Meclis araştırması açılmasına oy birliğiyle karar vermiştir. Komisyon 31 Ekim 2019 tarihinde çalışmaya başlamıştır.

Çocuk ölümü, 18 yaşını doldurmamış tüm kişilerin ölümünü kapsamaktadır. Şüpheli çocuk ölümlerini anlamak ve önlemek için tüm çocuk ölümünün önemsenmesi, anlamaya çalışılması ve genel olarak çocuk ölümleri hakkında bilgi sahibi olmak önemlidir.

Dünyada her yıl ortalama 6 milyon çocuk hayatını kaybediyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün raporlarına göre, 2018 yılında sağlıklı doğan bebeklerin binde 18'i ilk ayda, binde 11'i 1 ila 12'nci ay arasında ölmektedir. Benzer şekilde rapor, 1-5 yaş arasındaki çocukların binde 10'unun öldüğünü, 5-14 yaş arasındaki çocukların binde 7'sinin hayatını kaybettiğini bildirmektedir.

2020'de yayınlanan bir çalışmaya göre, 2017 verileri temel alındığında, dünya genelindeki çocukların binde 39'u, Türkiye'de ise binde 11,6'sı 5 yaş öncesi ölmektedir. Bu durum dünya genelinde günde 15 bin çocuğun öldüğü anlamına gelmektedir. 2016'da yapılan bir çalışmaya göre, 15 yaş altındaki çocukların binde 9,92'si, 5 yaş altındaki çocukların ise binde 12,1'i hayatını kaybetmiştir.

Yapılan çalışmalar, bu ölümlerin önemli bir kısmının önlenabilir nedenlerden ileri geldiğini göstermiştir. Önlenabilir çocuk ölümlerinin altında yatan çok çeşitli sebepler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları, bilgisizlik, ebeveyn olmak için yeterli özelliklere sahip olamama, ebeveynlerin yaşının küçük olması, zihinsel yetersizlikleri ya da psikolojik sorunları olması gibi çeşitli nedenlerle çocuğun bağışıklamadan ya da hastalık başlangıcında uygulanabilecek tedaviden yoksun kalması, çocuk ihmal ve istismarı, çocuğu korumakla yükümlü kurum ve kuruluşların kendi içlerinde oturmuş bir sistemlerinin olmaması veya aralarında gelişmiş bir ağ sisteminin olmamasıdır.

^(x) 224 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

^(xx) (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin ön görüşmeleri 17/7/2019 tarihli 104'üncü Birleşimde yapılmıştır.

Çocuk ölümü hayatın doğal akışına ters ve gerçekleştiğinde tüm yürekleri burkan, oldukça üzücü bir olaydır. Bütün çocuklar aynı derecede değerli ve özeldirler. Vicdani olarak tüm yetişkinler, yasal olarak da devlet tüm çocukları korumakla yükümlüdür. Bu nedenle, çocukları koruma sorumluluğu Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ve Türkiye'nin de 1990'da imzalayıp 1995'te yürürlüğe koyduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi'yle sadece ailenin görevi olmaktan çıkmış, devlete de verilmiştir. Dolayısıyla her çocuk devlet koruması altındadır ve herhangi bir çocuğun hayatı riski ya da ölümü en az ailesi kadar devleti de ilgilendirmektedir.

Çocukları riskli durumlardan korumak ve çocuk ölümlerini önlemek için öncelikle olası risk durumlarını ve ölüm sebeplerini iyi bilmek gerekmektedir. Çocuklar kimi zaman ölümcül olabilen pek çok riskle karşılaşabilmektedirler. Bu tür risklerle karşılaşan çocukların bir kısmı yaşamını sürdürebilse de psikolojik sorunlar açısından risk altında olmaya devam edeceklerdir. Ayrıca, daha ender veya dolaylı olsa dahi çocuğun hayatını tehlikeye sokan tüm etkenler önemlidir. Buna bağlı olarak, sadece ölen çocuklar üzerine konuşmak çocukları korumak için yeterli olmayabilir.

Tüm dünyada önemli bir sorun olan çocukluk çağı ölümleriyle ilgili yapılan çalışmalarda, ölümün en sık kaza orijinli olduğu, bunu doğal ölümlerin izlediği görülmektedir. Ülkemizde ve diğer ülkelerde yapılmış benzer çalışmalarda da oranlar değişmekle birlikte çocukların en çok kaza sonucu hayatlarını kaybettiği müşahade edilmiştir.

Ülkemizde, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 1 ayını tamamlamadan ölen bebeklerin yüzdesi 2017 itibarıyla yüzde 64,9; 2018 yılında yüzde 65,3 olarak bildirilmektedir. Ölen bebeklerin, 2018 yılında, yüzde 12,7'sinin ilk gün, yüzde 31'inin 1-6 günler arasında, yüzde 21'inin ise 7-29 günlükken yaşamlarını yitirdikleri görülmüştür. Ölen bebeklerden 1-4 aylıkken yaşamını yitirenlerin sıklığı ise yüzde 22 olarak belirlenmiştir.

Yoksullukla birlikte toplumun eğitim düzeyi de düşmektedir. Toplumun eğitim düzeyinin düşmesiyle birlikte çocuğa yönelik şiddet, çocuklarda riskli davranışların artışı, çocuğu kötü etkileyebilecek faktörlerle olan etkileşimler artmaktadır. Yoksul toplumda büyüyen çocuğun ihmale ve istismara uğrama olasılığı da artmakta, yoksulluk çocuklar için yalnızca maddi yoksulluktan daha fazlasına dönüşmektedir. Aile içinde ekonomik nedenler, çocuğun ilk bakımını üstlenen kişinin evden ve çocuktan uzak olması, evde yoksullukla birlikte gelen stres ortamı, en küçük çocuğa bakmak üzere sorumluluğun diğer büyük çocuklara bırakılması ihmal ve istismar için -bu konuda çocuklar için- riskli zeminler oluşturmaktadır. Yetersiz eğitim, sağlık hizmetleri alamama, kötü çevresel koşullar -kötü hijyen ve sanitasyon yetersizliği gibi- yoksullukla birlikte çocukları etkilemektedir.

Toplumsal eşitsizliğin ve yoksulluğun aynı toplumda yaşayan çocukları etkilememesi için gerekli politikaların oluşturulması gerekmektedir. Belirli ulusal ve uluslararası sözleşmelerle çocuk hakları her türlü toplumsal yapıda korunmaya çalışılmıştır. Yoksul göçmen çocukları kurumlarda bakımlarının eksik olması ve izole edilmişlikle çok defa karşılaşmakta ve büyük zararlar görmektedirler.

Yoksulluk sebebiyle, çocuğun bakımından sorumlu olan kişiler, çocuk için gerekli olan beslenme, barınma, bakım ve sağlık alanlarında çocuğun ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalabilmektedirler. Beslenme yetersizliği özellikle gelişmemiş ülkelerde önemli bir ölüm sebebidir. Çocukluk döneminde beslenme yetersizliğinin akut ve kronik birçok etkisi olmaktadır. Beslenme yetersizliği enfeksiyon ve bulaşıcı hastalıklar için çocukları korunmasız hâle getirmektedir.

Ailenin eğitim düzeyi çocuk sağlığı açısından da önemlidir. Eğitimli aileler, çocuklarının sağlık, eğitim ve bakım gibi konularında daha bilinçli olmakta, meydana gelebilecek tehditler için önlem alabilmektedir. Her ne kadar eğitim koruyucu ve önleyici etkisiyle çocukların hastalık gibi nedenlerden ölmesinin önüne geçmiş olsa da gelişmiş ülkelerde çocuk ölümlerinin başlıca nedeni kazalar olmaktadır. Eğitimli ailelerde çocuk ihmal ve istismarının da daha az olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Yapılan bir çalışma, annelerin eğitim düzeyinin artmasının çocukların ev içi kaza yaşama ihtimalini düşürdüğünü göstermiştir. Ailede en az 1 ebeveynin eğitim düzeyinin yüksek olmasının çocuk yaşta evlendirme ihtimalini azalttığı, eğitim düzeyi yüksek olan ailelerde büyüyen çocukların eğitim sürelerinin daha uzun olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Toplumun eğitim düzeyinin artması toplumda adolesan intihar ve cinayetlerine neden olan namus ve töre gibi algıların da değişmesini sağlamaktadır. Eğitim düzeyinin artmasıyla, toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle birlikte çocukluktan erişkin bir birey olana kadar kadınlar üzerindeki toplumsal baskı azalacaktır. Farklı ekonomik gelir gruplarından çocuklar arasında beslenme, sağlık, hizmetlere erişim, barınma gibi farklar çocukları risklere daha açık hâle getirebilmekte; çocuk yoksulluğunun ortadan kaldırılması için gerekli tedbirler alınmadığı için çocuk ölümleri yaşanabilmektedir.

Çocuk işçiliği de çocukların sağlığını etkileyen önemli bir sorundur ve toplumun ekonomik olarak düşüklüğünün önemli sonuçlarındandır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çocuk işçiliği önemli bir sorundur. Çocuk işçiliği çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal açıdan gelişimlerini kötü yönde etkileyen bir durumdur. Çocuk işçiliğiyle beraber çocuklar çocukluklarını yaşayamamakta, kendi fiziksel ve ruhsal kapasitelerinin üstündeki işlerde çalışmakta ve yaşamları riske girmektedir.

Çocuk işçiliğinin en büyük nedeni ailenin gelir seviyesinin düşük olmasıdır. Yapılan çalışmalarda, çocukların yarısından fazlasının ailesine destek olmak için çalıştıkları, bir kısmının ailesi istediği için ve çok az bir kısmının ise kendi ihtiyaçlarını karşılamak için çalıştığı gösterilmiştir. Ayrıca, göç, geleneksel yargılar, çarpık kentleşme, nüfusun hızla artışı, gelir eşitsizliği de çocuk işçiliğinin nedenleri arasında yer almaktadır. Tüm bu nedenler arasında yoksulluğun, çocuk işçiliğine neden olan en büyük etken olduğu söylenebilir. Bu durumda, ekonomik şartların kötü olmasının çocuk işçiliğini teşvik eden bir sebep olduğu anlaşılmaktadır.

İş ortamlarının çocuklara uygun olmaması, iş güvenliği hususunda yeterli şartların birçok iş yerinde mevcut olmaması gibi birçok neden de çocuklarda yeti kaybı, hastalıklar ortaya çıkarmakta, çocuk işçi olarak çalışan çocukların ölümlerine neden olabilmektedir.

Göç de diğer birçok toplumsal faktörler gibi çocukları etkilemektedir. Göç, süresi ve zorunluluk hâli fark etmeksizin, bireylerin yaşamlarını kültürel, siyasal, ekonomik ve toplumsal olarak etkilemektedir. Değişen yaşam yeri ve toplumla beraber, bu toplumlarda en çok etkilenen yine çocuklar olmaktadır. Özellikle ülkemizde yerleşmiş bulunan 5,5 milyon kadar göçmen nüfus, yalnız göçenler için değil, ülkemiz için de bir problemdir ve bu çocukların kısa zamanda eğitimlerinin gerçekleştirilmesi ve onların sağlığının kontrol altına alınması ülkemizin yararına da gereklidir.

Şüpheli ölümlerde ölüm yeri güvenliği sağlanır, suç kanıtı olabilecek deliller toplanır, kadavra üzerinde adli tıp muayene ve araştırmaları yapılır. Çocuklarla ilgili ulusal ve uluslararası boyuttaki gelişmeler ile mevzuatta yapılan düzenlemeler çerçevesinde Aile İç Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığının öncülüğünde ülkemizde kurulmuştur. Jandarmaca, çocuk ve kadın kısım amirlikleri kurulmuştur. Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, koruma ve bakım altına alınan çocukların bakımı, korunması ve yetiştirilmesinin yanı sıra, koruyucu, önleyici hizmetlerle daha geniş çocuk kitlelerine ve ailelerine hizmet götürebilmekte ve risk altındaki çocuklar bu kapsamda hizmetlerden yararlanabilmektedirler.

Medyanın bu konudaki etkisi önemlidir. Bir çocuğun yetişinceye kadar 200 bin kadar şiddet sahnesi izlediğini ve bunlardan bir şekilde etkilendiğini, şiddetin çocuklar tarafından meşru sanılmaya başlandığını ortaya koymuştur. Bu nedenle medyada ve kültürel faaliyetlerde çocuk şiddetiyle ilgili durumlar dikkate alınmalı ve gözden geçirilmelidir.

Şöyle bir paradoks vardır: Kuşak programları, diziler ve haberler en çok şikâyet edilen yayın türleridir ancak

değerlendirmeler ışığında, en çok izlenen programların en fazla şikâyet edilen programlar olduğu gösterilmiştir.

Çocuk güvenliği için devletin aldığı birtakım önleyici tedbirler vardır. Çocuklarda alışkanlık yapan toksik maddelerin satışının önlenmesi -çakmak gazı gibi, sentetik yapıştırıcılar gibi- metruk binaların yıkılması, metruk araçların ortadan kaldırılması, karanlık yolların, meydanların aydınlatılması, yine emniyet güçleri tarafından oluşturulmuş "Mobil Park" ekiplerinin parkları güvenli hale getirmesi.

Şüpheli ölümlerde, soruşturmada asıl görevli ve yetkili olan makam savcıdır. Kolluk güçleri, savcının yardımcısı konumundadır. Kolluk tarafından yapılan işlemler savcı adına ve onun bilgisi dâhilinde yapılmak zorundadır.

Bahsedilen Komisyona 9 adet belge, 6 önerge sunulmuş, üç ay çalışmada bulunulmuştur. 57 kişiyi dinlemişler ve bilgisine başvurmışlardır. Araştırma Komisyonu, olay yerinde incelemede bulunmuş, ilgili savcı ve kolluk gücü yetkilileriyle görüşmeler yapmışlardır. Bu vakayla ilgili, 4 adli tıp uzmanıyla, çocuk psikiyatristiyle, Emniyet Müdürlüğü Kriminal Dairesi yetkililerinden elemanlarla görüşülmüştür.

Şüpheli Çocuk Ölümlerini Araştırma Komisyonu bir babanın feryadıyla yola çıkmış, çalışmalarında idari ve adli olarak önlemler gözden geçirilmiş, bu tür müessif olaylarla karşılaşılmasını önlemek için yapılması gerekenleri önermişlerdir. Devletin kurumlarının daha hassas davranması gerektiği, olayların üzerine vakit geçirmeden gidilmesi gerektiği, bu araştırmaların uzman kişilerce yapılması gerektiği değerlendirilmiştir. Benzer olayların bir daha yaşanmaması, şayet yaşanır da bu anlatılanlar ışığında olaylara el konulması gerektiği belirtilmiştir.

Saygılarımla. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Esin Kara'ya aittir.

Buyurunuz Sayın Kara. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ESİN KARA (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 224 sıra sayılı Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Büyük Türk milletini ve onun büyük Meclisini saygıyla selamlıyorum.

Irak'ın kuzeyinde Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit düşen Yüzbaşı Burak Coşkun ve Aftsubay Harun Turhan'a Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çocuk Koruma Kanunu madde 3'te daha erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamış her kişi çocuk olarak tanımlanmaktadır. Çocuklarımızın korunması, fiziksel ve psikolojik olarak sağlıklı bir şekilde yaşam sürmeleri için gerekli zeminin sağlanması ailelerinin olduğu kadar bizlerin de asli görevi olmalıdır. Çocuklar, bugünümüz, yarınımız ve geleceğimizdir.

Dünyada her yıl ortalama 6 milyon çocuk hayatını kaybetmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün raporuna göre 2018 yılında sağlıklı doğan bebeklerin binde 18'i ilk bir ayda, binde 11'i bir ila on iki ay arasında ölmüştür. Türkiye'de bebek ölümü sayısı 2018 yılında 11.598 iken 2019 yılında bu sayı 10.770'e gerilemiştir.

Ülkemizde gerçekleşen bebek ölümlerinin nedenleri arasında ilk sırada erken doğumlar yer almaktadır. Hayatını kaybeden bebeklerin yaklaşık yüzde 30'u prematüre doğuma bağlı olarak çıkan komplikasyonlar nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Bebek ölümlerinde bir diğer önemli sebep ani bebek ölümü sendromudur. Ani bebek ölümleri -her ne kadar belirgin bir bulguya rastlanmıyor olsa da- genellikle çevresel risklerden kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde çocuk ölümlerinin içerisinde hayatını kaybeden büyük çocuk ve ergen sayısı da önemli yer tutmaktadır. Çocuklarda ve ergenlerde karşılaşılan ölüm nedenleri arasında 1'inci sırada dışsal faktörlere bağlı yaralanmalar gelmektedir. Diğer bir neden, çevresel risklerdir. Çocukların çevrelerindeki nesneleri yutması sonucu nefessiz kalmaları; özellikle kırsal kesimde yaşayan çocukların su kanalı ya da göle girmesi sonucunda boğulması; soba, şöben gibi gaz kaynaklarından zehirlenmesi, zehirli bitki ya da maddeleri yiyip içmesi, trafik kazaları, ev kazaları, yüksekten düşme, ihmal, cinayete kurban gitme, cinsel ve fiziksel saldırıya maruz kalma, yangın ve yanıklar gibi önlenemez çevresel riskler çocuklarımızın yaşamını yitirmesine zemin oluşturmaktadır. Bu konuda en üzücü olan, bu ölümlerin önemli bir kısmının önlenemez nedene bağlı olarak gerçekleşmesidir. İhmaller neticesinde çocuklarımız hayatını kaybetmektedir. Anne ve babanın yaşının küçük olması, çocuk yetiştirme hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması, zihinsel ya da psikolojik sorunlarının olması, çocuğun tedavisini tam olarak uygulayamaması, ihmal ya da istismara karşı çocuğunu yeteri kadar koruyamaması yüreklerimizi burkan çocuk ölümleriyle karşılaşmamıza neden olmaktadır.

İhmallere açık olan ve ilk müdahale yönünden geç kalınan önemli bir alan da okullarımızdır. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak okullarda çocuklarımızın yaşadığı acil durumlara müdahale etmek için Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okulları ve özel okullarda acil sağlık hizmeti verebilecek en az 1 sağlık personelinin bulunması amacıyla kanun teklifimizi yüce Meclisimize sunmuşştuk. Okullarımızda çocuklarımız tehlikelerle karşı karşıya kalabilmektedir. O sebeple, teklifimizin yasallaşması temennimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasal olarak, devlet ve toplumu oluşturan tüm yetişkin bireyler çocuklara karşı sorumludur. Çocuklarımızı korumak asli görevimiz olduğu kadar, vicdani sorumluluğumuzdur. Geleceğimizin teminatı yavrularımız bugün bizlere emanetken onların yaşadığı her acı toplumumuzu temelden sarsmaktadır. Çocuklarımızı tüm risklere karşı korumak, yaralanmalarını ya da ölmelerini önlemek amacıyla hayatlarını tehlikeye sokan her türde etken dikkate alınmalıdır çünkü yavrularımız karşılaştığı tehlikeler karşısında hayata tutunmayı başarabilse de yaşadığı travma sebebiyle psikolojik sorunlara açık hâle gelmektedir. Hayatın doğal akışına ters düşen ani, beklenmeyen çocuk ölümleri bu konuda en yaralayıcı grubu oluşturmaktadır. Şüpheli çocuk ölümleri titizlikle araştırılmalı, bu ölümlerin sayısının azaltılması için gerekli tedbirler ivedilikle alınmalıdır. Burada söz konusu olan, bizlere emanet yavrularımızın canıdır. Mutlaka her detay incelenmeli, raporlama ve tespit kanuna uygun yapılmalıdır. Kanun ve usule aykırı yapılan ya da ihmal edilen işlemler neticesinde olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalınırken adalet gecikmekte ya da doğru uygulanamamaktadır.

Şüpheli çocuk ölümlerinde aileler dikkatle incelenmeli, eğer ailenin başka çocukları varsa onları korumak ve ihtiyaç duyulan tedbirleri almak için hızla hareket edilmelidir. Olay yeri incelemesi titizlikle yapılmalı, delillerin kaybolmasına ya da karartılmasına mahal verilmemelidir. Şüpheli ölümlerin ilk kayda "doğal ölüm" olarak geçirilmesi ve vakalara ilk müdahaleyi yapan uzmanların dikkatli inceleme yapmaması neticesinde hem aileler mağdur olmakta hem de adalet gecikmektedir. Geciken adalet neticesinde suçlular hayatlarına devam ederken bazen de masumlar suçlanmaktadır.

Çocuk ölümlerinin önlenmesi için yapılması gereken birkaç önemli adım bulunmaktadır. Bunlardan ilki toplumun bilinçlendirilmesidir. Aile içi şiddet unsurlarının kabul gördüğü toplumlarda çocuk ölüm oranları yükselmektedir. Bu sebeple, şiddetin hiçbir türüne geçit verilmemesi, medyada şiddeti hoş gören mesajların verilmemesi gerekmektedir. Toplumsal değerlerimiz aslına uygun yaşatılmalı, aile içi saygı ve sevginin kıymeti gençlerimize aşılanmalıdır. Şiddeti meşrulaştıran toplumsal ifadelerden dilimiz arındırılmalıdır. Çocuklarımız ve gençlerimiz güç nispetinde bizden zayıf olabilirler ancak toplumsal hayatın her alanında

onların birer emanet olduğu bilinciyle hareket edilmelidir.

Bir diğerk adımı ailelerin bilinçlendirilmesidir. Aile toplumun temel taşıını oluşturmaktadır. Bu sebeple evlatlarının sorunlarıyla ilgilenen, sosyal çevre hakkında bilgi sahibi olan, fiziksel ve duygusal engellerinin farkına varabilen ebeveynler sağlıklı çocukların yetişmesinde ve sağlıklı toplumun oluşmasında olmazsa olmaz unsurlardır. İhmal ve istismar riskinin yaşandığı, hor görülen, yetersizlikleri bakımından aşağılanan aile ortamında büyüyen çocuklar her bakımdan yalnızlığa sürüklenmekte, içerisinde bulunduğu durumdan kurtuluşu hayatına son vermekte aramaktadır. Tüm bu üzücü durumların önüne geçebilmek, muhtemel çocuk kayıplarını engelleyebilmek adına ailelerimiz eğitilmelidir.

Elbette yaşanan bu zor süreçte ailenin durumu dikkatle incelenmeli, gerekli görülmesi hâlinde ailenin diğerk çocuklarına koruma tedbirleri alınmalı, fiziksel ve psikolojik sağlık konusunda danışmanlık sağlanmalıdır. Burada kurum personeline büyük sorumluluk düşmektedir; ailenin durumunu iyi analiz etmeli, bilgileri ve çelişkili anlatımı düzgün raporlamalı, aileyi detaylı biçimde yapması gerekenler ve hakları konusunda bilgilendirmelidir, gerekli görülmesi hâlinde aileleri de sürece dâhil etmekten kaçınmamalıdır.

Yine bir diğerk önemli husus, tüm şüpheli ölüm vakalarında olduğu gibi, şüpheli çocuk ölümlerinde de çocuğun korunmasına ilişkin sorumluluk sahibi kurum ve kuruluşların iş birliği içerisinde çalışması ve ilk anda yapılması gereken işlemlerde usule uygun olarak hareket edilmesidir. Kurumlar arasında iş birliği sağlanmadığında, kişiler görevinde ihmalkâr davrandığında oluşan bilgi eksikliğinden dolayı aileler mağdur olmaktadır. Örneğin; olay yeri inceleme ekiplerinin özensiz ve yetersiz çalışması, olay yerine geç intikal etmeleri, yeni teknolojik ve bilimsel gelişmeleri takip etmemeleri; mevcut olay yeri inceleme protokollerinin tam olarak uygulanmaması, ekipman konusunda yaşanan eksiklikler, kontaminasyon önlemlerine uyulmaması, olay yerinde el yazısıyla yazılan tutanakların yazım dilinde ve tariflerinde standart şartların sağlanamaması; toplanan delillerin nitelendirilmesinde karışıklıklara sebep olunmadan, tanımlamadan doğru bir şekilde yapılamaması; uzmanlık alanına bakılmaksızın Emniyet birimlerine sertifika ve atama yapılması; delil transfer soğuk zincirinin kurulamaması; olay yerine varan ilk kolluk kuvvetlerinin olay yerini muhafaza altına alamaması ve olay yerinde görevli bulunmayan kimse içeri girişine izin verilmesi gibi ciddi sonuçlar doğurabilecek sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların ortadan kaldırılması için gerekli çalışmalar ivedilikle yapılmalıdır.

Ön raporlardaki hatalar, adli işlemlerin gecikmesine, kesin raporların çıkmasının uzamasına, gereksiz iş yükü ve hatalı sonuçlara neden olabilmektedir. Benzer eksiklik ve yanlışlıklar geri dönülmez sonuçlar doğurmaktadır. Ön raporlarda, rapor yazıldığı anda henüz tanının konulmamış olması, travmaya bağlı belirtilerin tümüyle ortaya çıkmamış olması, radyolojik ya da biyokimyasal testlere ihtiyaç duyulması; rapor yazan hekimin tereddütte kalması, hekimin bilgi ve deneyim yönünden yeterli olmaması, başka bir uzmanlık alanının görüşüne ihtiyaç duyulması ya da hekimin güvenliğini tehdit edici etkenler altında bulunması gibi birçok, sonucu etkileyici etmen ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, şüpheli çocuk ölümleri ailelerde yıkıcı psikolojik travma oluşturmaktadır. Bu durumun üstesinden gelebilmek için aileye psikolojik destek sağlanmalıdır. Toplum olarak bilinç düzeyimizin artırılması, çocuk ölümlerinin her yönüyle altında yatan sebeplerinin kurumlar arası iş birliğiyle ele alınması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin sözleriyle devam etmek istiyorum: "Sağlıklı bir toplum; bedensel, ruhsal, sosyal yönden sağlıklı fertlerden oluştuğuna göre, bütün toplumun sağlıklı ve dengeli olduğunu söyleyebilmek için çocukların çok yönlü gelişimine ve eğitimine önem veren, nesillere yatırım yapan bir devletin varlığı kaçınılmazdır. Türk milletini daha iyiye ve güzele götürmekte bir kazanç olarak gördüğümüz çocuklarımız için toplumca hedeflerimiz; aile ortamında korunmuş, sevgiyle yetişmiş, saygıyla bakabilen; sağlıklı büyümüş, dengeli beslenmiş; aktif düşünen, girişimci ve katılımcı; problem çözebilen, sorunlara analitik bakan; değer üreten, değer artıran, değer katan; toplumdaki yeri ve rolünü bilen, milletin geleceğindeki önemini fark etmiş; inançlarına bağlı, geleneği ve millî kültürü yaşayan ve geliştiren; yüreklerinde güçlü bir medeniyet ve beka tasavvuru taşıyan, vatan sevgisiyle yoğrulmuş fertler olarak yetiştirilmelerini sağlamak olmalıdır çünkü bize göre ancak çocuklarını yetişkinlerinden daha fazla düşünen bir milletin geleceği aydınlık ve güçlü olabilecektir. Milliyetçer Hareket Partisi, çocuklarımıza daha güzel, daha yaşanılabilir bir ülke ve dünya bırakılmasında; onların huzur, güven ve barış ortamında geleceğe hazırlanmasında, milletimizin devamlılığının sağlanmasında kendisine düşen sorumlulukların farkında ve şuurundadır."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şüphesiz ki bu dünyada yaşanabilecek en büyük acı, evlat acısıdır. Yüce Allah hiç kimseyi evlat acısıyla imtihan eylemesin. Annesi ölene "öksüz" babası ölene "yetim" denirken evladı ölene acının büyüklüğünü tarif edecek bir ad verilememiştir. Evladının ölüm nedeni şüpheli olan bir anne ve babanın çırpınmasını haklı görüyor, akıllarındaki tüm soruların cevap bulmasını, bir nebze olsun içlerinin rahatlamasını hepimiz istiyoruz. Bu nedenle, şüpheli çocuk ölümlerinde, Komisyon çalışmaları çerçevesinde sorunlara çözümlerin bulunması ve gerekli adımların atılması önem arz etmektedir. Evladı şüpheli bir şekilde ölen anne ve babaların vicdanlarının rahat edebilmesi için, tüm delillerin ve ölüm sebebinin çözümünde faydalı olacak her türlü kayıt ve belgenin titizlikle incelendiğini bilmesi, olay yeri incelemelerden Adli Tıbbı, güvenlik sürecinden yargı sürecine hiçbir ihmâl ve suistimalin olmadığını bilmesi ve güvenmesi gereklidir. Böylelikle, evladının ölüm nedeni cinayet mi, intihar mı, ihmâl mi, normal ölüm mü, kaza mı, sorumluluğu olan kim ya da kimler var; bunların açığa çıkması ve bu konuda akıllarında soru işareti kalmaması acılarını hafifletmeye de vicdanlarının rahatlamasını sağlayacaktır. Bu da evladını kaybeden anne ve babaların en tabii hakkıdır. Devlet olarak üzerimize düşen görevi yapmak, adaletin tez yerine gelmesi için gerekli tüm tedbirleri almak, özellikle, Komisyon çalışmalarında belirtilen tüm sorunlara çözüm bulmak amacıyla tedbirleri bir an evvel hayata geçirmeliyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken Rabia Naz Vatan evladımızın ölümü gibi yargılama süreci devam eden davalarda, aileleri için, yargı sürecinin en kısa ve en adil sürede sonuçlanmasını temenni ediyorum.

Rabia Naz Vatan ve onun gibi ölüm nedeni şüpheli olan tüm evlatlarımıza Allah'tan rahmet, evladını kaybeden tüm ailelere sabırlar diliyorum. Yüce Allah, hiçbir anne ve babayı evlat acısıyla imtihan etmesin.

Büyük Türk milletini ve onun büyük Meclisini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu'na aittir.

Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon Başkanı ve Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün, Rabia Naz Vatan'ın ölümünün ardından, başta Rabia Naz olmak üzere şüpheli çocuk ölümlerine ilişkin kurulan Komisyonun raporunu görüşüyoruz.

Rabia Naz'ın ailesinin adalet arayışı toplumda öyle bir yere temas etti ki el kaldırıp indirerek reddedilen önergelerimiz bu sefer reddedilemedi ve kurulan Komisyon uzun süre çalıştı. Bu nedenle, Şaban Vatan ve Atika Vatan başta olmak üzere, bu adalet mücadelesini yürüten herkese teşekkür ediyorum. Aynı zamanda, emek veren Komisyon üyelerine de ayrıca teşekkür ediyorum.

Çalışmalarımız boyunca soruşturmaya dair çok sayıda ihmâl ve hata tespit etmiş bulunuyoruz fakat Komisyon olarak, delil tespit etme görevine tabii ki sahip değildik. Zaten olaydan bir buçuk yıl sonra delillerin toplanması da imkân dâhilinde değildi.

Henüz dosya üzerinde gizlilik kararı kalkmamışken kasım ayında Eynesil'e yalnızca çok kısa bir ziyarette bulunabildik ve tekrar gitme şansımız da olmadı. Görevli savcıyla birlikte çalışma imkânımız da yoktu; bu yüzden, yaptığımız tespitlerin olayın aydınlatılmasını sağlaması elbette mümkün değildi. Ne var ki bu yaşanan olayla ilgili adli mimari modellemenin yapılması, bazı delillerin daha profesyonel incelemelere tabi tutulması gibi sonradan yapılabileceklerle ilişkin önerilerimiz de Komisyonunda kabul edilmedi. Ancak, olay yeri incelemede karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri kısmında genel perspektifle yaptığımız önerilerin raporda büyük ölçü yer aldığını ifade etmeliyim.

Değerli arkadaşlar, Komisyon çalışmalarını boyunca tekrar tekrar karşımıza çıkan en büyük sorunlardan biri, olaya ilişkin etkin bir soruşturmanın olaydan bir yıl sonra başlaması oldu. İlk başta, olay yeri incelemesi usulünce yapılmış olsaydı, deliller doğru şekilde toplanıp muhafaza edilseydi, ifadeler titizlikle alınsaydı, Şaban Vatan'ın şüphe ve iddiaları en başından hızlıca değerlendirilerek araştırılsaydı bugün başta Rabia Naz'ın ailesi olmak üzere, tüm kamuoyunda bir nebze de olsa adalet duygusu sağlanmış olabilecekti. Fakat, Komisyon raporunu tamamlar tamamlamaz, savcılık soruşturmanın başında asla göstermediği bir hızla hemen davayla ilgili takipsizlik kararı verdi. Şimdi, gerçekten burada sormak istiyorum: Bu karar için Komisyon raporunun yayınlanması mı bekleniyordu? Komisyon, bir delil toplama ya da kanıya varma mercisi olmadığına göre neden bunu bekledi savcılık? Bunun, toplumun adaletsizlik duygusunu daha da perçinlemekten başka bir sonucu olmadığını görmedi mi yoksa gördü de görmezlikten mi geldi?

Rabia Naz'ın nasıl öldüğüne ilişkin birçok iddia mevcuttu. Komisyonunda bu iddiaların her biri değerlendirildi. Ancak, bunun esasen, dediğim gibi, soruşturma aşamasında yapılması gerekiyordu. Örneğin, Rabia Naz Vatan'ın vücudunda meydana gelen ve ölümüne neden olan yaralanmaların, ikametinin bulunduğu binanın terasından yan tarafta bulunan fındıklık alana düşmesi sonucu gerçekleşme ihtimali de görüldü fakat bu iddia ve olasılık, soruşturma sürecinin en başında hiç göz önünde bulundurulmamıştı ve olaydan bir yıl sonra ancak gündeme alınmış oldu. Bu olasılıkla ilgili olay yeri keşif ve incelemesi yapılmadığından bu konuda da net bir değerlendirme yapmak mümkün olmadı. Soruşturmada önemli bir delil niteliği taşıyan Rabia'nın çantasının bile saatler sonra bulunması bu ihmalin en açık örneklerinden biri oldu.

Olayın akabinde görevli savcı olay yeri incelemesi yapmak için bizzat olay yerine gitmedi. Üstelik delil niteliği taşıyan eşyaların, örneğin henüz daha incelenmeden kıyafetlerin aileye teslim edilmesi gibi soruşturmanın derinleştirilmesini engelleyecek kararlar alarak esas sorumluluklarını yerine getirdi.

Kamu görevlileri soruşturmanın başından sonuna vefatın düşme nedeniyle gerçekleşmiş olması ihtimalini öne çıkardılar çıkarmasına ama bu konuda da incelemeler derinleştirilmedi. Olay yeri adli fizik inceleme uzmanları tarafından kapsamlı bir şekilde değerlendirilmedi. Ne teras zeminini dokusu -o düşme olduğu söylenen yerdeki- ne çatıdaki ayak izleri incelendi ne de Rabia'nın ya da olası başka kişilerin ayakbaskılarının altındaki tortular ile terastaki tortuların eşleşip eşleşmediği kontrol edildi. Sonuç olarak olay yerindeki en önemli delil unsurları göz ardı edilerek düşme ihtimalinin de karartılmasına neden oldu.

Vatan Apartmanı'nı gördük bizler Komisyon üyeleri olarak. "Dört yanı açık, düşme olabilir." dense de apartmanın çatısında olduğu gibi çevresinde de düzgün bir inceleme yapılmadı. Çok sonradan düşme ihtimali çerçevesinde -dediğim gibi- binanın yan tarafında olan fındıklık alan gündeme geldi ancak ilk anda bu bölgenin zemininde herhangi bir ezilme ya da deformasyon olup olmadığı araştırılmamış, fındıklık alan ve genel olarak apartman ve çevresinde fotoğraf ve video kaydı yapılmamıştı.

Rabia Naz'ın kıyafetlerinin delil niteliği göz önünde bulundurulmadı dedim. Evet, kıyafetler doğru şekilde kayıt altına alınıp muhafaza edilmedi; başta, eşyalara bütünlüklü bir kimyasal inceleme yapılmadı, yalnızca sperm kalıntısı olup olmadığı yönünde inceleme yapıldı. Ancak olaydan yedi ay sonra ilk kez...

Elinizi kaleme atmayın Ahmet Bey, hakkaniyetle konuşuyorum.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Lastik iziyle ilgili inceleme var da...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) - ...Ankara Kriminal Polis Laboratuvarı tarafından bir kimyasal inceleme yapılabildi ama onlarda "Kıyafetlerdeki lastik izi olabilir ama vücuttaki izlerle karşılaştırıldığında şu andaki bulgularla net bir kanaat belirtmek mümkün değil." dediler. Yani geç kalınmıştı.

Evet, bunun dışında diğer bazı ihmaller de şöyleydi: Olay yeri simülasyonu yapılmadı. Rabia Naz Vatan'ın üzerindeki talaşlarla uyumlu atıkların bulunduğu boş binada bulunan kadın DNA'sının sahibi tespit edilmedi ama başka DNA'ların, Rabia'yla uyumlu olup olmadığı tespit edildi bu konuda. Olayın hemen akabinde yapılan Adli Tıp değerlendirmesi gerekli kapsamda yapılmadı. Grafi sonuçları, kan tetkikleri, kanama bulguları detaylı bir şekilde kayıt altına alınmadı.

Özetle, Rabia Naz'ın ölümü üzerine başlatılan soruşturmada olay yeri inceleme raporu, delillerin toplanması ve tanıkların ifadelerinin alınması gibi aşamalarda kanuna ve usule uygun hareket edilmedi. Bu sebeple Rabia Naz'ın yüksek bir yerden tek başınayken ya da başkaca kişi ya da kişilerin itmesi veya atması sonucu düşebileceğine dair bugüne kadar yapılan araştırmaların yetersiz olduğunu ifade etmek zorundayız.

Diğer yandan, trafik kaza ihtimaline ilişkin Komisyonumuza katılan Adli Tıp Profesörü Hakan Kar'ın da ifade ettiği gibi, daha ileri tekniklerle yapılabilecek incelemeler mevcuttu. Örneğin, tekerlek izi olduğundan şüphelenilen kıyafet üzerindeki izlerin daha ileri teknolojiyle kimyasal incelemesinin yapılması gerekliliği Komisyonunda Adli Tıp uzmanları tarafından dile getirilmişti.

Adli Tıp raporlarında yüksekte düşme ve atlama arasındaki farkın dahi tespit edilmesi için hiçbir verinin bulunmadığını gördük. Biz, Adli Tıp uzmanları Komisyona geldiği zaman bu konuda çok sayıda soru yönelttik fakat bunca yıldır kurumsallaşmış ve Türkiye'deki bütün vakaları gönderdikleri ve maalesef, insanları buna mecbur ettikleri bir kurumda Fizik İhtisas Dairesi sadece kurşun izleri, el yazısı vesaire gibi şeyleri tespit edebiliyordu. Adli mimari gibi yeni tekniklerle çalışabilecek bir birimi dahi yoktu koskoca Adli Tıp Kurumunun. Türkiye'de böyle çalışmalar hiç yok değil fakat üniversitelerdeki akademisyenlerin bu alanlardaki çalışmaları Adli Tıp Kurumuna dâhil edilmiyor ne yazık ki, doğru dürüst bir iş birliğine de gidilmiyor.

Şimdi, biz bu eksiklikleri tespit ederek Tahir Elçi cinayetinde de özellikle çalışmış ve bir simülasyon yapmış olan Forensic Architecture'a başvurulması gerektiğini söyledik. Olayın açıklığa kavuşması için mimari, fiziki incelemeler yapan bağımsız uluslararası bir kurum tarafından detaylı bir inceleme yapılmasını istedik ancak bu talebimiz de reddedildi. Bunun dışında, aynı şekilde, ulusal ya da üniversitelere bağlı kurumlar tarafından inceleme yapılmasını talep ettik, ancak bu da reddedildi ve gayet lakayit bir biçimde bir çuvalın yüksekte atılması dışında düşmeye ilişkin hiçbir simülasyon yapılmadı.

Değerli arkadaşlar, Komisyon kurulurken öne çıkan esas husus ya da hususlardan biri, birilerinin siyasi güçlerini kullanarak bu ölümü karartmaya çalışıp çalışmadığıydı. Ne var ki olayın bilinçli olarak karartıldığı iddialarıyla ilgili de derinlemesine bir soruşturma yapılmadığını gördük. Örneğin Rabia Naz'ı ilk bulan kişi olan Mürsel Küçük'ün ifadesini değiştirmesinin altında yatan sebepler yeterince sorgulanmadı. Eynesil eski Belediye Başkanının oğlu Mehmet Ali Somuncuoğlu'nun ifadelerindeki çelişkilerin üzerine yeterince gidilmedi. Hakkındaki iddialara rağmen eski Belediye Başkanı Coşkun Somuncuoğlu'nun ifadesi dahi alınmadı ama kızının ölümünün aydınlatılması için adalet mücadelesi veren Şaban Vatan'ın bu süreçte gözaltına alındığına tanık olduk.

Gazeteciler bağımsız bir göz olarak sürece dâhil edilmedi. Kamuoyunun dikkatini bu şüpheli ölüme çeken gazeteci Metin

Cihan süreç boyunca baskı altında kaldı. Rabia Naz'ın ölümüne ilişkin gerçeklerin ortaya çıkması için gazetecilik görevlerini yaparak Komisyonumuzla eş güdümlü çalışmak isteyen gazeteciler Kazım Kızıl ve Canan Coşkun hukuksuz gerekçelerle gözaltına alındılar. Tüm bunlar kamuoyu nezdinde olayın siyasi erk sahipleri tarafından karartıldığı iddialarını güçlendirdi. Bakın, öyleydi demiyorum ama yapılanlar gerçekten bu iddiaları güçlendirdi.

Burada öncelikle iktidarın, sonra da hepimizin esas sorgulaması gereken, bu ölümün karartıldığı iddiasının kamuoyunda nasıl bu kadar güçlü ve yaygın bir şüpheye dönüştüğünü, neden adaleti mahkemelerde değil de sosyal medyada aramak zorunda kaldıklarını sorguladığımızda ülkenin en ciddi sorunlarını da sorgulamaya başlamış olacağı. Yozlaşmanın, kayırmacılığın, kamu gücünü ve kaynaklarını kişisel çıkarlar için kullanmanın, sansürün ve medya üzerindeki tahakkümün ve artık işkencenin de bu kadar doğallaştırdığı bir yönetim altında toplumda zaten her şeye siyasi müdahale var demektir.

Bir diğer konu ise Hükümet demokratik eylemlere tam teçhizatlı ordu tipi yüzlerce polis gücü yığarken, tıpkı kadın cinayetlerinde, tıpkı faili meçhul cinayetlerde olduğu gibi, bir çocuğun ölümü söz konusu olduğunda Hükümetin Emniyet gücü, Adli Tıp, savcılık, mahkemeler bu konuda topyekûn, ne kadar tasarruflu ve ihmalkârmiş biz bunu gördük bu olayda.

Değerli arkadaşlar, insanlar hakkında küçücük şeylerden davalar açılırken 2015 yılındaki sokağa çıkma yasakları sırasında evinin önünde vurularak öldürülen ve cezası buzdolabında saklanan 10 yaşındaki Cemile Çağırğa hakkındaki soruşturmada fail tespit edilemedi ve dosya kapatıldı. Fettah Tamince'ye ait Rixos Otel'de staj yaptığı sırada ölen 16 yaşındaki Burak Oğraş'ın ölümü dokuz yıldır aydınlatılmadı ve ailesi hâlen adaletin peşinde. Burak gibi birçok aile de Komisyonumuza başvurdu fakat Komisyon çalışma süresinin yarattığı kısıtlama, bu başvuruların gündeme alınmasının önünde engel oluşturdu. Bu durum, daimî bir çocuk hakları komisyonu kurulmasının, yıllardır söylediğim şeyin önemini de bir kez daha göstermiş oldu. Bir alt komisyondan söz etmiyorum bir komisyona ilâşirilmiş; ben, bütünlüklü bir çocuk hakları politikasını, bununla ilgili yapılacak çalışmaları kastediyorum. Bu nedenle rapor şerhimiz bu bütünlüklü politikanın nasıl olması gerektiğine dair de özel bir bölüm içeriyor. Bunları anlatabilecek bir sürem yok ama rapora ulaşmanız mümkün internet vasıtasıyla.

İşte, maalesef, adaletin bu denli taraflı olduğu bir ülkede, dediğim gibi, herkes sosyal medyada avukatlık yapmak zorunda bırakılıyor. Bugün, sosyal medya sayesinde bir kamuoyu oluşabilirse faillerin yargılandığı, cezasızlığın ancak bu şekilde önlenemediği bir hukuk düzeninde yaşıyoruz. Yine de tüm zorluklara rağmen, yurttaşların adalet arayışından vazgeçmemesi sayesinde, hâlâ gazetecilik yapmaya çalışan basın mensupları sayesinde gerçekler ortaya çıkarılabilir.

Bakın, önemli buluyorum çünkü çocuk ölümlerinden bahsediyoruz ve aynı zamanda çocuklardan bahsediyoruz. Elimde bir rapor var; 26 Ocak 2021 tarihli, oldukça yeni bir rapor. Bunu daha önce de Meclis kürsüsünde dile getirdim ama Kahramanmaraş'ta Aynur Erzengin isimli bir anne adaletle ulaşmak istiyor çocuğunu babasının istismar etmesi nedeniyle ve bu adam, bu rapora rağmen, hâlâ hâkimlik yapmaya devam ediyor. Bunun gerçekten il vekilleri tarafından özellikle dikkate alınmasını rica ediyorum. Sizlere bana ulaşan bu yeni raporu da sunacağım, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığının Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Ana Bilim Dalı Başkanlığından sunulan bir rapor. Bu rapora rağmen o velayet hâkim olarak nüfuzunu kullanmış olan babada kalamaz ve o baba hâkimliğe devam edemez. Bu insanlar HDP'li değil, bu insanlar solcu değil; bu insanlar yıllarca AK PARTİ'ye oy vermiş olan insanlar. Eğer hâlâ oy vermelerini istiyorsanız -çünkü ben onu teskin etmeye çalışıyorum "Nasıl verdim?" dediği zaman, böyle düşünmeyin, gerçekten bu partilerüstü bir şey diyerek- bu olaya el atmanız gerekiyor; bunu bir kez daha buradan ifade ediyorum.

Evet, Rabia Naz'ın şüpheli ölümü gibi şüpheli ölümlerde bir daha aynı acıların yaşanmaması ve olayın hızla aydınlatılması için bağımsız ve tarafsız bir yargının tesis edilmesinden eğitimli ayrı bir adli kolluk birimi kurulmasına, Adli Tıp Kurumunun acilen mali ve idari açıdan özerk bir yapıya kavuşturularak bağımsızlığının artırılmasına kadar atılacak adımlar belli ve ifade ettiğimiz bu hususların hayata geçirilmesi, ülkede adaletin üzerine düşen gölgeyi kaldırmak için ancak bir başlangıç olabilir.

Son olarak değinmek istediğim bir başka durum da adalet arayanların bir de kendilerini yargılanırken bulmaları. Onlar hırçın insanlar mı? Hayır, değil ama sadece evlat acısıyla yaşıyorlar ve adaletle ulaşamıyorlar, eğer hırçınlaşıyorlarsa da bu yüzden hırçınlaşıyorlar ve biz, onları pamuklara sarıp gerçekten adaletle erişmelerini sağlamamız gerekirken onların yargılandıklarına, ceza aldıklarına tanıklık etmek zorunda bırakılıyorruz bir de. İşte örnekler: Şaban Vatan'ın yanında Çorlu tren kazasında oğlunu kaybeden Mısra Öz, İzmir'de "Dur!" ihtarına uymadığı gerekçesiyle polislin açtığı ateş sonucu ölen üniversite öğrencisi 20 yaşındaki Baran Dursun'un babası Mehmet Dursun. Hepsı çocukları için adalet ararken kendilerini yargılanırken buldular.

Evet değerli arkadaşlar, bir de N.Ç. davası var bugün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin karar verdiği, bu da ülkemiz için bir utançtır. Mardin'de 28 kişinin tecavüzüne uğrayan ve AİHM'in bugün mahkemede şunları tespit ettiği, maalesef: Yargılama on bir yıl sürmüş, bu süre içinde Yargıtayda hiçbir açıklaması olmayan beş yıl geçirilmiştir. 14 yaşındaydı bu kız çocuğu, hatırlatırım size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) - 14 yaşındaydı, 2002 yılında olmuştu bu olay ve şu anda 2021 yılındayız ve diyor ki AİHM: "N.Ç.'nin tecavüz eylemlerine rıza gösterdiği görüşünü benimsemiştir mahkeme, şiddeti görmezden gelerek. Bu görüş benimsenirken yaşının küçüklüğü, güçsüzlüğü, dirençsizliği dikkate alınmamıştır ve N.Ç.'nin 10 kez ayrıntılı tıbbi muayeneye tabi tutulması da vücut ve psikolojik bütünlüğüne aykırıdır." "İşkence" "kötü muamele yasağı" ve "özel hayata saygı" hakkı maddelerinin ihlal edildiğine hükmediyor.

Evet, çocuklara reva gördüğümüz durum budur. Biz bunlar olmasın diye gerçekten hep birlikte uğraşmak zorundayız. Bütün bunlar, aslında partimizin başlattığı "Herkes için adalet" kampanyasının ne kadar anlamlı ve gerekli olduğunu da gösteriyor bugün. Ben, tüm adalet arayanları bu kampanyada bir araya gelmeye çağırıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Jale Nur Süllü'ye aittir.

Buyurunuz Sayın Süllü. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Komisyonun adında geçen "şüpheli çocuk ölümü" içinde ne çok acı barındıran bir olgu değil mi? Ve Rabia Naz Vatan... Amcasının "Beyninde çift çekirdek var." diye, bir öğretmeninin ise "Bir öğretmenin sahip olmak istediği en mükemmel çocuk." olarak tanımladığı Rabia Naz Vatan. Yaşına göre olgun, yerine göre esprili, derslerinde başarılı, çok okuyan, o gün ölüm yolculuğuna çıktığını bilmeksizin kitapçıya gidip kitap ısmarlayan Rabia Naz Vatan.

Şüpheli ölümüyle ardında sadece acılı bir aile değil, evladına ne olduğunun arayışı içinde kendini bulan bir baba ve ilçede sarsılan sosyal ilişkiler bırakarak yaşama 11 yaşında veda eden Rabia Naz Vatan.

11 Nisan 2018'de evinin önünde yaralı ve bilinci kapalı olarak bulunmuştu. Tanık ifadelerine göre, sanki biri tarafından kucağında getirilip öylece bırakılmış gibiydi. Tüm uğraşlara rağmen hastanede kurtarılamayan, ölüm saati bile olmayan Rabia Naz

yaşamdan öylece çekip gitmişti ardındaki bilinmeyenlerle. Peki ne olmuştu Rabia Naz'a? İlk izlenimlerin trafik kazası yönünde olmasıyla sürdürülen soruşturma, saat 22.00 sonrası kimin söylediği belli olmayan şekilde düşme olabileceği yönündeki söylentilerle eve yöneliyordu. Ölüm raporunda ise vücudunda sürüklenmeye ve yüksekte düşmeye bağlı herhangi bir patolojik bulgu bulunmadığı gerekçesiyle otopsi için Trabzon Adli Tıbbı'na gönderilmiştir. Yaşamına son verdiğine ilişkin söylentiler varken, aile ise düşme olduğuna inandırılmış gibiydi, taziye gelenlere de böyle anlatıyorlardı. Baba Şaban Vatan yirmi iki gün sonra anlatılanları ve soruşturmada yolunda gitmeyenleri fark ettiğinde kızına ne olduğu sorusunun ardına düştü. Olay kısa sürede yaygın ve sosyal medyada oldukça geniş yankı bulmaya başlamıştı. Siyasi nüfuz sahibi kişiler aracılığıyla olayların örtbas edilmesi ve baskıya yönelik iddialarla birlikte Rabia Naz olayı 10 Meclis araştırması önergesiyle Meclis gündemine gelmiş ve kurulan komisyon olarak çalışmalara başlamıştı. Eynesil'de Vatan ailesini ziyaret ettiğimizde anne Atika "Geliyorlar, anlatıyoruz, konuşuyoruz, sonra yine sessizlik..." diyerek çaresiz bekleliğini anlatıyordu. "Konuşmak isteyenler susturuluyor, vicdan ses vermiyor, korku daha önce geliyor." diye gerçeklerin ortaya çıkmamasını kendince özetliyordu. Düştüğü söylenen yere gittiğimizde ise hepimiz mümkün olmadığı yönünde fikir birliğine varmıştık. Savcının, Rabia Naz'ı bulan tanığın ifadesini değiştirmesiyle, sürünerek bulunduğu yere gelmesini anlatması üzerine soruşturmanın seyrinin yan tarafa yönlendirildiğini biliyoruz. Tanığı Eynesil'de dinlerken kendini yere atıp Rabia Naz'ın nasıl süründüğünü gösterdiğinde de Komisyon üyeleri olarak hiçbirimiz kendisini inandırıcı bulmamıştık ancak soruşturma dosyası elimizde olmadığından tanığın daha önceki ifadelerini de bilmiyorduk. Adalet Bakanının onayı sonrasında, bir buçuk ay sonra dosya elimize geldiğinde ise dosyanın binlerce sayfası içinde günlerce çalıştık. Tanık ve uzmanları dinliyorduk, aydınlanamamasının arkasında yatan nedenler bir bir netleşirken sistemlerin de çürümüşlüğüne ne yazık ki tanıklık ediyorduk. Komisyon çalışmalarının ardından bana "Rabia Naz'a ne oldu?" dersiniz gerçeğe ulaşip anlatabilmeyi, soranlara ne olduğunu söyleyebilmeyi, bir milletvekili olarak görevimiz olmamasına rağmen, inanın, çok isterdim. Defalarca alınan tanık ifadelerindeki değişimler, korunmayan delillerin niteliğindeki bozulmalar, araştırılan ama bir o kadar da araştırılmayan iddialar, dinlenen onca tanığa karşı dinlenmeyenler, yapılan onca işe karşı yapılmayanlar, yorumlarla öyle içinden çıkılmaz hâle gelmişti ki kesin delillere dayalı verebilecek bir yanıtım yok ancak her biri ülkemizde kurumların nasıl işlemez hâle getirildiğinin birer deliliydi.

Komisyon raporunda, olayın aydınlatılamamasının sorumluluğunun hastane, Adli Tıp ve kolluk arasında sıkıştığı görülmektedir. Komisyon Başkanımızın uzlaşmacı tavrıyla, önerilerimizin bazıları dikkate alınarak rapordan çıkarıldıysa da bazı önerilerimizin yerine getirilmemesi nedeniyle tam 35 sayfa şerh yazdım. Burada bunları anlatacak sürem yok ama dileyenler muhalefet şerhimi okuyabilirler. Ancak Rabia Naz olayı özelinde, ülkemizdeki işleyişi de gözden geçirmemiz gerekir. Ambulans ve hastane kayıtlarının saklanmamasından tutun, Rabia Naz'ın kaybolan çorap tekine, röntgen çekilmemesine dek uzanan zincirde yolunda gitmeyen çok şey vardı doğrusu. Bir otopsi prosedürü yokmuş gibi bile kemiklerin kırık yönlerinin tespiti için kesi atılmasından tutun da skopi cihazı sonucu olmamasına uzanan süreçte yoğun iş yüküyle çalışan Adli Tıp Kurumunun "Önden düşebilir mi?" "Düşebilir." "Yandan düşebilir mi?" "Düşebilir." "14 metre sürünebilir mi?" "Evet, sürünebilir." ve adı olan, içi boş olan Fizik İhtisas Dairesine gönderilen dosyada gelen sonucun olmaması gibi. Bu da Adli Tıp Kurumunun durumunu özetliyordu.

"Aman, ilçelerde başınıza bir şey gelmesin çünkü ilçelerdeki polisimiz eğitimsiz." Bunu söyleyebilir miyiz biz vatandaşa? Bize bu, Komisyonda söylendi. İçişleri Bakanlığınca yürütülen soruşturmada, görevli polislerin ihmalinin ve görev kusurlarının ortaya konduğunu biliyoruz. Komisyon olarak dinlediğimiz polislerden birkaçının kınama cezası ve yer değişikliği aldığını öğrendik. Adli soruşturmalarda suçun belli kişilere yüklenerek sorumluların hesap vermemesiyle sonuçlandığı gibi, küçük ilçe polisi için "Eğitimsizdi, görevlerini ihmal ettiler, delilleri gereği gibi saklayamadılar." diyerek olayın tek sorumlusu olarak kabul etmemiz mümkün değil.

Şimdi, soruşturmada asıl görevli ve yetkili makam olan savcılığın yapması gereken çok şeyi yapmadığını Komisyon olarak aslında görevimiz olmamasına rağmen tespit ettik. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun da soruşturmada görevli yargı mensuplarına ilişkin inceleme yaptığını aslında biliyoruz; defalarca sormamıza karşın, bu raporla ilgili hiçbir bilgi edinemedik. Yargının ne denli siyasallaştığı bilindiğinden, özellikle HSK raporunun gizlendiğini de düşünmüyor değiliz. HSK soruşturması konusunda bilgi edinmeden raporun yazım aşamasına geçilmesinin çok büyük eksiklik olduğunu da siz değerli milletvekillerimizle paylaşmak isterim. Tüm bunlardan tehlikeli olanı ise Rabia Naz olayında olduğu gibi vatandaşın adalete olan güvenini kaybetmesi ve kendi adaletini aramak zorunda kalması.

Komisyon raporu, olayın aydınlatılamamasında, siyasi baskı ve nüfuz kullanıldığına dönük kamuoyunda yaygın iddiaları yok etmek üzere bir aklama aracı olarak kullanılamaz. Raporda bu yönde bir ifade yer almaması gerektiği uyarısında bulunmuştuk. Raporda yer aldığı gibi, verilen ek görüşte de tamamen bir aklanma ve düşme olduğuna yönelik bir ispat çabası görüyoruz. Biz, muhalefet şerhimizde hiç kimseye dönük bir suçlamada bulunmadık ancak bunca adının geçmesine karşın Belediye Başkanının ifadesine başvurulmaması, ilk kez Komisyon olarak bizim dinlememiz ve dosyada tanık beyanlarıyla uyuşmayan noktalara muhalefet şerhimizde yer verdik. Ancak, ilçe halkı bir şekilde karar vermiş olacak ki üç dönem Belediye Başkanlığı ardından ilk yerel seçimlerde makamı kendisine teslim etmemiz. Ayrıca, milletvekili olarak olayı çözmeye bir sorumluluğumuz olmadığı gibi, aklama ya da suçlama gibi bir sorumluluğumuz da yok. Bunu yapması gerekenin, bağımsız yargı olduğunu biliyoruz. Aslında, açılacak davayla tüm bu gerçeklerin her neyse ortaya çıkacağına dönük bir inancım vardı açıkçası. Sürekli değişen tanık ifadelerinin, mahkeme huzurunda daha sağlıklı olacağını düşünüyordum. Bakın, Türk Ceza Kanunu'nda yalancı tanıklığın suç olduğunu düşündüğümüzde, soruşturmanın seyrini değiştiren tanığın mahkeme huzurunda ne söyleyeceğini açıkçası çok merak ediyordum ama onun yerine tanığa koruma verildi ve bu, tanığa mı korumaydı yoksa ifadesine mi korumaydı açıkçası anlayamadık. Biz Meclis Başkanına 12 Temmuzda raporumuzu teslim ettik. 16 Temmuzda Savcılık sanki bizim Komisyon raporumuzu beklermişçesine takipsizlik kararı verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Başkanım, özel bir konu olduğu için biraz süre rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Oysa hâlâ ortaya çıkmayan bir kadın DNA'sı, Rabia Naz'ın okul kıyafetlerindeki lastik izini andıran izler gibi açıklanmaya muhtaç pek çok nokta vardı. Lastik izi deyince trafik kazası iddiasında olduğumuz düşünülmesin. Gerçi vekilimiz özellikle kanıt olmamasına rağmen öyle bir kaniya varmış ama o kaniya varması gerekenin biz değil, yargı olması gerekiyordu bağımsız bir yargılamayla.

Komisyon üyesi arkadaşlarımız hatırlasın, Filiz Hanım da biraz önce söz etti; Komisyonda dinlediğimiz uzmanlar aslında atlama, düşme ve itileme arasında bile farkların olduğunu söylemişti, o yönde bile bir soruşturma yapılmadı. Son derece acemice önden atılan bir çuvala -düşünün, bir vücut düşünün, bir de bir çuvalı düşünün, hareketsiz bir kitleyi düşünün- önden düşmeyeceği anlaşıldığından, sanki yandan da düşmeyeceği ortaya çıkacakmış gibi korkarak, bir keşif bile yapılmadan takipsizlik kararı verildi. Takipsizlik kararına yapılan itiraz da reddedildi. Aile son çareyi Anayasa Mahkemesine taşımakta buldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – AYM'nin, Rabia Naz'ın yaşam hakkının ihlal edilip edilmediğiyle ilgili başvurusunu ne zaman sonuçlandıracağı belli değil. Gerçi artık ülkemizde Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımayan yerel mahkemeler var bildiğimiz ama umut bu işte. Hani konuşmamın başında da söylemişim ya, annenin her seferinde olayın aydınlatılacağı yönünde umudunu yitirdiğine ilişkin beyanı vardı ya, ne acı değil mi? Kurumların geldiği durumda ülkemizde insanların umutları da yitip gidiyor. Sürekli aklamaya, üstünü örtmeye çalışarak bir yerlere varılamayacağını artık görmemiz gerekiyor. Ülkemizde 11 yaşında bir kız çocuğunun aydınlatılamayan ölümündeki adalet arayışı, adalete güvenin ne denli sarsıldığının göstergesi olarak alınması gereken çok dersler barındırıyor ama almayı düşünenlere tabii.

Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç'a aittir.

Buyurunuz Sayın Erdan Kılıç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rabia Naz Vatan başta olmak üzere, şüpheli çocuk ölümleri konusunda hazırlanan rapor hakkında grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Rabia Naz Vatan ve yitirdiğimiz bütün yavrularımıza Allah'tan rahmet, ailelerine de başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Mandela'nın bir sözü var: "Bir toplumun asıl ruhunu en iyi gösteren şey, o toplumda çocuklara nasıl davranıldığıdır." diyor. Biz bu ülkede çocuklarımıza nasıl davranıyoruz bir bakalım istedim. 2020 yılının ilk on ayında gözaltında ya da toplumsal olaylarda en az 28 çocuk güvenlik güçlerinin kötü muamelesine uğramış. İş sağlığı ve güvenliği verilerine göre, 2013 yılından bugüne kadar en az 350 çocuk iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş. Son on altı yılda 440 bin çocuk doğum yapmış. Cinsel suçların yüzde 46'sı çocuklara karşı işlenmiş. Yine, 2020 yılının ilk on ayında 226 yavrumuz cinsel istismara maruz kalmış. Değerli milletvekilleri, bunlar istatistikler, rakamlar olabilir ama asıl, tabii, nasıl davranmışız, bunu vicdanlarımıza sormak gerekiyor.

Peki, "Türkiye'de çocuk olmak." deyince ne akla geliyor? Evcilik oynayacak yaşta gelen gelinlik giydirilen çocuk gelinler akla geliyor; kamyon, kepçe oynanacağıyla oynayacakken eli çekiç tutan çocuk işçiler akla geliyor; sapanla kırlarda koşturacakken tırmıkla, sabanla tarlada çalışan çocuklar akla geliyor; eli kalem tutacakken boya sandığıyla eli fırça tutan çocuklar akla geliyor; oyuncak bebekleriyle onları giydirme oyunları oynayacak çocuklar kendi kucağına bebeklerini alıyorlar bu ülkede; okuyabilsinler diye yurtlara bırakılan ama sonunda diri diri yanan çocuklar akla geliyor; vakıflarda, derneklerde tacize, tecavüze uğrayan çocuklar akla geliyor; trene bindirilen ama ailelerine cesetleri teslim edilen, yetmiyormuş gibi hakkını arayan annelerine de cezalar yağdırılan çocuklar akla geliyor (CHP sıralarından alkışlar) on-line derse girebilmek için karda, kışta tir tir titreyerek 3-4 kilometre yürüten çocuklar akla geliyor; eğitim alamayan, yoksulluk içinde perperişan çocuklar akla geliyor. Bunları niye mi anlattım? Belki "Konumuz bu değil, şüpheli çocuk ölümleri." diyebilirsiniz. Peki, soruyorum size: Bu iktidarın gözünde yaşarken kıymeti olmayan çocukların sizce öldükten sonra kıymeti olur mu bu ülkede? (CHP sıralarından alkışlar) Baktık ki değerli milletvekilleri, kıymeti olmamış; Çorlu tren kazasında kaybettiğimiz Arda Sel'in; Aladağ'da yanan Gamze'nin, İlknur'un, Sümeyye'nin; Fettah Tamince'nin otelinde staj yaparken ölen Burak Oğraş'ın; hastanede ihmal sonucu ölen 8 aylık Ali Emir'in; öksürük şikâyetinden hastanede kaybettiğimiz 5 yaşındaki Recep Tayyip Erdoğan'ın; hafriyat kamyonunun altında kalan Volkan Beyhan'ın ve sadece 2019 yılında şüpheli olarak kaybettiğimiz 1.462 çocuğumuzun iktidarın gözünde bir kıymeti olmamış.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi bu Komisyon 5 siyasi parti grubunun ortak verdikleri önergeyle kuruldu 17 Temmuz 2019'da. Komisyon çalışmalarına kurulmasından üç buçuk ay sonra başlayabildi. Kamu vicdanını yaralayan, hayat dolu, gözlerinin içi gülen Rabia Naz Vatan'ın hayatını kaybetmesiyle ilgili kurulan bu Komisyon uzlaşıyla kuruldu fakat daha ilk toplantıda Komisyon Başkanlık Divanında muhalefet partisinin üyelerine yer verilmedi ve daha ilk toplantıda bu uzlaşısı bozuldu. Komisyon, üç buçuk ay sonra, toplum vicdanını dikkate almadan, iktidarın siyasal üstünlüğüyle çalışmaya başladı. Önce Giresun'un Eynesil ilçesine giderek incelemelerde bulunduk, sonra Rabia Naz'ın babası Şaban Vatan'ı ve annesi Atika Vatan'ı evinde hepimiz gözyaşları içinde dinledik. Daha sonra Ankara'da devam ettik çalışmalara. Öğretim üyeleri geldi, Emniyet görevlileri geldi; vatandaşları, tanıkları dinledik. Sonra çalışmalarımız sonuçlandı ve bir rapor düzenlendi, biz de eksik bulduğumuz hususlar konusunda partimiz adına muhalefet şerhimizi sunduk ama ne oldu, biliyor musunuz? Raporun Meclis Başkanına tesliminin hemen ardından apar topar, zaten birçok ihmali olan Cumhuriyet Savcılığı bu dosyayla ilgili takipsizlik kararı verdi. Soruşturmada eksik bırakılan, yanlış yapılan, geç yapılan ve hiç yapılmayan durumlar söz konusuysen, üstelik ciddi çelişkiler de mevcutken savcılık bu dosyayı kapatmak istedi. Acılı aile bu karara itiraz etse de takipsizlik kararına itirazları kabul edilmedi. Bu dosyaya bakanların, bu kararı aldıkları vicdanlarının karamış olduğunu bir daha gördük ve "Rabia Naz Vatan'a ne oldu?" sorusu hepimizin vicdanlarında kara bir leke olarak yerleşti.

Değerli milletvekilleri, tabii, eğriye eğri, doğruya doğru da demek gerekiyor. Başta Komisyon Başkanımız Cengiz Bey'e, çalışma arkadaşlarıma ve yasama uzmanlarına çok çok teşekkür ediyoruz; uyumlu bir çalışma gerçekleştirdik. Zaman zaman anlaştığımız, ortaklaştığımız konular oldu; zaman zaman anlaşamadığımız konular oldu fakat bu çalışmalarımızda gördük ki olay yeri inceleme, delil toplama, tanık beyanlarını alma, Adli Tıp, otopsi işlemleri gibi olayları aydınlatacak çalışmalarla ilgili yani adaletin tesis edilmesine ilişkin yeni düzenlemelere ve de kolluk güçlerinin eğitimine çok ihtiyaç var.

Raporda, tabii, sadece eksiklikler yok, okuduğunuzda göreceksiniz; bundan sonra ülkemizde çocuk ölümlerinin gerçekleşmemesi için neler yapılabilir, raporda bunlara da değindik. Ama artık bundan sonra iş bize düşüyor, yani Türkiye Büyük Millet Meclisine düşüyor. Komisyonun kurulmasında gösterilen hassasiyeti yeni yapılacak yasalar ve düzenlemeler konusunda da Türkiye Büyük Millet Meclisinden bekliyoruz.

Ve en önemlisi, değerli milletvekilleri, yargı sistemimiz. Bir ülkede yargıya güven bitmişse hiçbir alanda doğru işler yapabilmeniz mümkün değil. Rabia Naz Vatan'ın babası sade bir vatandaş. Onun, kızıyla ilgili mücadelesi tam da burada, yargıya ve devlet kurumlarına güvenmemesiyle başlıyor ve Komisyon bu yüzden kuruluyor. Yargı, yürütmenin güdümünde olduğu sürece o ülkede adaletten bahsedemeyiz. İşe yargı bağımsızlığını sağlamakla başlamak gerekiyor, yoksa dünyanın en iyi yasalarını yapalım, en iyi yönetmeliklerini yapalım ama uygulayıcılar bağımsız olmazsa hiçbir anlam ifade etmiyor ve adalet de tecelli etmemiş oluyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, aslında çocuklar hakkında konuşacak çok şey var; günler, aylar yetmez ama sözlerime son verirken ben bir milletvekili olarak değil, bir hukukçu olarak da değil, çocuğunun parmağına kıymık batsa içi sızlayan bir anne olarak seslenmek ve sözlerimi öyle bitirmek istiyorum: Partilerimizi, siyaset yapma anlayışımızı, dünya görüşlerimizi şu kapıların ardında bırakıp hep birlikte çocuklarımızın eşit ve adil koşullarda yaşayabileceği bir ülke inşa etmemiz gerekiyor. Aya gideceksek yine gideriz ama aya giderken o yollar, aya gidilecek o yollar çocukların, anaların, babaların gözyaşlarıyla oluşmasını diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Cengiz Aydoğdu'ya aittir.

Buyurunuz Sayın Aydoğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Rabia Naz Vatan başta olmak üzere, şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan 5 siyasi partinin önergeleriyle kurulan Meclis Araştırma Komisyonumuz 23/10/2019 tarihinde çalışmalarına başlamış, bir aylık ek süre talebiyle çalışmalarını dört ayda tamamlamıştır. Komisyon çalışmalarımız, bir defaya mahsus Giresun istisnası dışında Türkiye Büyük Millet Meclisi binalarında yürütülmüştür. Kuruluş amacı çerçevesinde; kamu görevlisi, akademisyen ve ilgisiz dolayısıyla toplam -TBMM çatısı altında- 39 kişiyi dinledik. Ayrıca, Rabia Naz Vatan'ın vefatı ve sonrası gelişmeleri mahallinde görüp kanaat oluşturabilmek için Giresun ilinde ve Eynesil ilçesinde olay yeri incelemesi yaptık, orada da 16 kişiyi dinledik. Gerek TBMM'de gerek Giresun'da dinlediğimiz kişilerin verdikleri bilgiler çerçevesinde soruşturma sürecine ilişkin sorunlar tabii ki anayasal sınırlar içerisinde kalınarak olabildiğince detaylı incelendi ve soruşturmanın seyrine dair resim net olarak ortaya konulmaya çalışıldı. Ancak burada benden önce konuşan bütün kıymetli arkadaşlarımızın -çok değerli beyanlarında da fark ettiniz- her biri kendi konuşmasında birkaç defa anayasal sınırları vurguladı. Yargıda devam eden bir soruşturma ile ilgili Meclis araştırması yapıyoruz, yargılama yapamıyoruz. Dolayısıyla, yargılama sürecinin idari ve adli yargı sürecinin ve bu süreçle ilişkin yapıların bir nevi gözlemini yapıyoruz. Siz de takdir edersiniz ki işimiz çok zordu. Bu sınırları zorlamamaya, sınırları aşmamaya çok gayret ettik.

Bu çerçevede, 9 toplantı yaptık, ayrıca Eynesil'de dinlediğimiz 16 kişiyle beraber toplam 47 kişiyi dinledik. Komisyonumuzda yaptığımız çalışmalara uzmanlık bilgisi açısından yardımcı olmak üzere; Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Hacettepe Üniversitesi ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından toplam 10 uzman görevlendirdik.

Yine, yüce Meclisin bilgisi açısından, az önce söylediğim soruşturma-araştırma ayrımında ne kadar zorlandığımızı belirtmek açısından, çalışmamızın muhtevasını işaret etmek amacıyla Komisyonumuz çalışmalarına bu çerçevede kamudan tevdi edilen belgeleri şöyle sıralayabilirim: Adli Tıp Kurumu Başkanlığı tarafından Rabia Naz Vatan'ın vefatına ilişkin kurum uhdesindeki bütün belgeler, İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından konuyla ilgili yapılan bütün araştırma dosyaları, Adalet Bakanlığı Görele Cumhuriyet Savcılığı tarafından yine olaya ilişkin yapılan soruşturma, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından çocuk ölümleriyle ilgili tutulan bütün dosyalar, Sağlık Bakanlığı tarafından şüpheli çocuk ölümleriyle mücadele konusunda yürütülen faaliyetler; ayrıca, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından medyada, sosyal medyada bu konuda yapılan çalışmalar, elde edilen bulgular, belgeler; Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından şüpheli çocuk ölümleriyle mücadele konusunda yürütülen faaliyetler ile şüpheli çocuk ölümlerinin önlenmesi amacıyla alınması gereken tedbirleri içeren bütün bilgiler.

Çalışmalarımız neticesinde ortaya çıkan taslak Komisyon raporu Komisyon üyelerimize 23/6/2020 tarihinde dağıtılmıştır, Komisyon üyeleri bu taslak rapor üzerinde görüş ve düşüncelerini, çalışmalarını tamamlamışlardır, 3/7/2020 tarihinde Komisyon Başkanlığımıza iletmışlerdir. Neticede, 7/7/2020 tarihinde TBMM Başkanlığına araştırma raporumuzu sunduk.

Komisyonumuz çalışmaları esnasında bilhassa Rabia Naz Vatan'ın vefatı hususunda yargı mercilerinde o tarihte henüz devam eden bir soruşturmaya konu olması gerçeğini hiçbir zaman gözden ırak tutmadık ve Anayasa'mızda belirtilen yasama-yargı ilişkileri çerçevesini büyük bir özenle dikkate aldık.

Biliyoruz ki evlat acısı hiçbir zaman yaşanmayacak ve eskimeyecek bir acıdır. Bu acıyı yaşayan ailelerin varlığı Komisyon çalışmalarımız müddetince bizi, bütün milletvekili arkadaşlarımızı uyaran ve yol gösteren, âdeta hepimizin kalbinde bir ikaz merkezi gibi çalıştı. Komisyon üyesi bütün milletvekili arkadaşlarımızın itina ile üzerinde durdukları husus, çocuğunu kaybeden ailelerin acısıyla beraber, yargıya intikal eden konularda çözüm ve hüküm mercisinin yargı makamları olduğu, olacağı gerçeğidir. Bu çerçevede, Komisyonumuza iletilen bütün görüş ve düşünceleri raporumuza dercettik. Ayrıca, isteyen arkadaşlarımız bu görüşlerinden ayrı muhalefet şerhlerini de koydular.

Komisyonumuz çalışmaları esnasında ve bilhassa Rabia Naz Vatan olayını incelerken devam eden resmî soruşturmada olayların akışı içerisinde yargının yetki ve sorumluluklarını anayasal bir itina ile dikkate alarak inceleme ve gözlemlerde bulunup değerlendirmelerimizi yargının sahasına girmemeye dikkat ederek yaptık.

Araştırma komisyonunun kurulması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan 5 siyasi partinin verdiği önergeler ile diğer milletvekili önergelerinde sözü edilen en önemli husus, Rabia Naz Vatan'ın vefatı soruşturmasında bazı kişilerin siyasi güç ve makamlarını kullanarak olayı örtbas etmeye çalıştıkları ve bu süreçte Emniyet Müdürlüğüne ve Cumhuriyet Savcılığına baskı yapıldığı iddiası idi. Dinlenen kişiler, incelenen soruşturma dosyası, elde edilen diğer bilgiler ve belgeler kapsamında, meydana gelen olay sonrası bir kısım kişi veya kişilerce olayın tüm yönleriyle açığa çıkarılmasını engellemek amacıyla soruşturma makamlarına müdahalede bulunulduğuna dair veya delillerin karartıldığına yönelik iddiaları destekleyici herhangi bir somut bulguya rastlayamadık.

Burada bir hususu arz etmek isterim bütün arkadaşlarıma. Peşin hükümlere, peşin yargılara değil olguya göre hareket edecektik, herhangi bir şey bulamadık. Buna bir arkadaşımız "Bir aklama dosyası olamaz." dedi. Elbette olamaz ama suçlama dosyası da olamaz. Buna da dikkat ettik, sizler de ettiniz; teşekkür ediyorum.

Öte yandan, yine bu çerçevede, Komisyonumuzun sonuç raporunda, adli ve idari kurumlarımızdaki mevcut sorunlara yönelik gerekli tedbirlerin alınması için bir yasama sorumluluğu içerisinde bazı çözüm önerilerine yer verildi. Böylece, ilgili idari ve adli kurumlarımızdaki eksikliklerin giderilmesi, geliştirilmesi veya iyileştirilmesi gereken hususlar tespit edildi, alınması gereken tedbirlere yönelik uygulanabilir gerçekçi öneriler hazırlandı ve dosyamıza dercedildi. Komisyon raporumuzda yer alan tedbirlerin önümüzdeki süreçte şüpheli çocuk ölümlerinde azalma sağlamasını umuyor, çocuk ölümleri konusunda farkındalığı olan milletvekilleri olarak -bütün Komisyon üyesi arkadaşlarım adına söylüyorum- konuya ilişkin sorunların takipçisi olacağımızı belirterek Komisyonumuza emek veren TBMM çalışanı bütün arkadaşlarımıza da huzurlarınızda teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ahmet Özdemir'e aittir.

Buyurunuz Sayın Özdemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümleri üzerine hazırlanan Komisyonunda -arkadaşlarımız da biraz önce söylediler- birlikte çalıştık. Belki Rabia Naz Vatan kızımızın ölümüyle ilgili bir neticeye ulaşamadık ama umut ediyorum elde ettiğimiz bilgiler, raporda paylaştığımız verilerle bundan sonra olmasını temenni etmediğimiz ama olduğunda da daha basit çözülebileceğini umduğumuz, tespit ettiğimiz somut sorunları raporumuzun sonunda paylaştık ama öncesinde şunu söylemek istiyorum: Şaban Vatan ve Atika Vatan başta olmak üzere çocuğunu bu tür kaybeden bütün ailelere başsağlığı diliyorum, temenni ediyorum ki bir daha böyle bir ölüm olmasın; çok zor aşamalardan geçtiklerini Komisyon çalışmasındaki arkadaşlarımızla birlikte

orada bizzat gördük. Komisyonun başlangıç noktasında arkadaşlarımızla birbirimize karşı belki ön yargılı olduğumuz zamanlar da olmuştur. Siyasi fikirlerimizin farklı olduğu aşikâr ama bütün Komisyon üyeleri özellikle Rabia Naz Vatan kızımızla ilgili ön yargısız ve çok iyi çalıştılar, ben de onlardan biriyim. Elbette ortaya çıkan bir kanaatimiz var ama şimdi bütün arkadaşlarımızın söyledikleri dışında -biraz daha somut- bu çocuğumuzun evinin orada son on dakikayı tespit edemedik biz Araştırma Komisyonu olarak. Zannediyorum, yargı da bu şekilde o son on dakikayı tespit edemediği için bir karar verdi ama oraya kadar gelen süreçle ilgili daha tespit edilebilir, yargılama unsurlarıyla ilgili daha teknik birkaç konuyu söylemek istiyorum.

Çocuğumuz evin önünde bulundu yaralı bir şekilde, yaralıydı ve kendisini ifade edemiyordu, konuşamıyordu. Dilinde yaralanmadan kaynaklı kendisini ifade edememe ve bir hezeyan hâli var anlatılanlara göre, vücudunda çeşitli yerlerde kırık -en önemli kırık da ayak tabanlarında- aşık kemiğinde kırıklar var. Ambulansla hastaneye götürülüyor. Ambulans ve hastane süreçleri dışında, polisin olay yerine gelmesi ve delil toplama süreci var. İlk delil toplama sürecini gerçekleştiren polisler Eynesil'deki en yakın karakoldaki, amirlikteki polisler. Bizim de arkadaşlarımızın da ortak kanaati, orada toplanan delillerin daha nitelikli olması, daha iyi çalışılması durumunda, belki biraz önce konuştuğumuz, Başkanımızın da izah ettiği siyasi baskı unsurunu, soruşturmanın iyi yürütülmediği unsurunu bugün konuşmuyor olacaktık. Daha sonra gelen teknik ekip ilk gün de orada çalışma yapmış olsaydı -Jale Hanım'ın da Filiz Hanım'ın da Sevda Hanım'ın da Başkanımızın da- hepimizin tespit ettiği o hususlar belki gerçekleşmemiş ve bunları konuşmuyor olacaktık ama gerçekleşmiş.

Şimdi, burada en önemli iddia, en önemli bulgu, biz oraya gittiğimizde kamuoyunda da en çok konuşulan şey şuydu: Bir aracın çarpması, araç çarptıktan sonra yaralı çocuğumuza metruk bir binaya götürüp üzerindeki kanı temizlemeleri, üzerindeki kanın temizlenmesi ve daha sonra da evin önüne bırakılmasına dair kamuoyunda konuşulan kuvvetli bir iddia vardı. Biz de araştırmalarımıza o noktadan başladık. Polis o noktada birçok araştırma yapmıştı ama biz bunun ne derece yeterli olduğuna emin olamadığımız için kendimiz bu araştırmayı yaptık. Bu metruk binaya ve bir araç çarpması sonucu kaza olduğuna dair insanlarda böyle bir kanaat oluşmasına sebep olan şey de şuydu: Çocuğumuzun vücudunda birçok kırık olmasına rağmen, iç kanama olmasına rağmen dışarıda yeterli kadar çok kan görülmemişti. İnsanlar bunu vücudundaki kanın temizlenmesi ve daha sonra evin önüne bırakılması diye nitelendirilmişlerdi. Adli Tıp raporlarında bir husus var; meydana gelen kırıklarda iç kanama yoğun bir şekilde var ama kanın dışarıya çıkması söz konusu olmamış. Dolayısıyla da -arkadaşlarımızla birlikte hem metruk evde hem o güzergâhta yaptığımız gezilerde- olayın gerçekleştiği saat, iddia edilen gerçekleşme biçimiyle aslında bir aracın çarpmasının söz konusu olmadığına dair bir kanaatimiz var. Bu kanaatimizi güçlendirecek bir Adli Tıp verisi var, o da şu: Çocuğumuzun vücudundaki kırık aşık kemiklerinde ve ayak tabanlarının patlamasına sebep olmuş -şimdi, ben fotoğraflarını size getirmedim. Belki babası, ailesi izliyordur, yeniden bir acı hissetmesinler diye- ama çocuğumuzun ayağının aşık kemiğinde bir kesi ve bir kırık var. Adli Tıp raporunda yüzde 99,9 yüksekte düşmeye bağlı oluşan bir kırık şekli. Yani, yüksekte düşmede vücudun bütün ağırlık noktasının bacaklara ve ayaklara sirayet etmesiyle yanda bir patlama ve kırık oluşmuş. Dolayısıyla da böyle bir kırığın ve böyle bir eylemin araç çarpmasıyla gerçekleşmeyeceğine dair Adli Tıpçıların bir kanaati oldu. Ama bu kanaati -bir karar demiyorum size- güçlendirecek veya bu kanaati bir hükme dönüştürecek başka bir unsur daha var: Şimdi, çocuğumuzun vücudundaki kırığı anlattım ama araç çarpması durumunda bir insanda nasıl kırık meydana gelir, bununla ilgili de bir Adli Tıp raporu var. Daha basit anlatalım burasını: Yatay seyrinde bir araç insan vücuduna çarptığında meydana gelecek kırık ile insanın yüksekte düşmesinde meydana gelecek kırık çok çabuk tespit edilebilir ve ayırt edilmesi çok kolay bir kırık şeklidir bu ama çocuğumuzda bu durum yeteri kadar ayırt edilememiş. Bununla ilgili ilk yapılan çalışmada -Jale Hanım bu konuya değindi- çocuğun bacağına bir kesi atılsaydı ve o kırıkların şekli incelenseydi belki yine, bugün bunu konuşmuyor olacaktık çünkü yüksekte düşmede dikey seyrinde kırık oluşacak ama yataydan gelecek bir etkiyle oluşacak -şöyle, elimle de size gösteriyorum- kırığın şekli ile yukarıdan incek kırığın şekli birbirinden farklı olacak. Bunu tespit edecek bir cihaz aslında Adli Tıp kurumlarında var, skopi cihazı; ilk raporda skopi cihazı da kullanılmış ama vücutta mermi izi olup olmadığına dair kullanılmış. Belki skopi cihazıyla o kırığın şekli tespit edilseydi veya da söylenildiği gibi, bir kesi oluşturup el muayenesi yapılsaydı bu konuştuğumuz şaibelerin hiçbirisi konuşulmayacak ve çocuğumuzun vefatıyla ilgili konu bir neticeye bağlanacaktı.

Neticede bu araştırmaların sonuna geldiğimizde, evinin yakınındaki on dakikayı tespit edemiyoruz ama elimizde bir kanaat var; yüksekte düşmeyle oluştuğu düşünülen bir Adli Tıp raporu var. O zaman şuna karar verelim dedik: İntihar olabilir mi? Birisinin itmesi olabilir mi? Yoksa çocuğumuz kendisi düşmüş olabilir mi? Bütün heyetimizdeki kanaat, intihar olmayacağı yönünde çünkü çocuğumuz, hayat dolu bir çocuk, başarılı bir çocuk. Öğretmenlerini dinledik, arkadaşlarını dinledik, annesini dinledik, amcasını dinledik; çocuğumuz, hayata tutunan bir çocuk. Biraz kilosunu var. Babasına tekvando kursuna gitmek istediğini söylemiş. Okuduğu kitapları baktık. Bütün bunlardan, bizim çocuğumuzun böyle bir eğiliminin olamayacağına dair bizde net bir kanaat oluştu.

İkincisi, birisi tarafından itilmiş olabilir mi? Bununla ilgili hem bizim Komisyonumuzda hem de yargılama makamında bir tespit yapılamamış ama belki ilk yapılan çalışmada şu yapılsaydı... Zaten Başkanımız bunu eleştiriler kısmında ve öneriler kısmında, raporumuzun sonunda yazmıştı. Çocuğumuzun babasının, zaman zaman çatıya çıktığı ve tekvando hareketleri yaptığına dair bir beyanı var. O tekvando hareketleri sırasında düşmüş olma ihtimalini değerlendiriyor yargılama makamı.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ama çatıya çıktığını bilmiyoruz.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) - Ama çocuğumuzun o hareketleri yaptığı, orada tutunduğu bir direk, işte, orada ayağında oluşan çatıdan kaynaklı bazı beyaz toz ya da kum örnekleri var. Bunlarla ilgili araştırmaların belki ilk ekip tarafından -teknik boyuta hâkim olmayan polis memuru arkadaşlar olduğu için- yapılamadığını düşünüyorum ama daha sonra, sekiz ay sonra göreve başlayan ekip çok teknik inceleme yapmış. Bunlarla ilgili de ciddi Adli Tıp raporları var ama bu ihtimalle ilgili bir bulgu elimizde yok.

Üçüncü ihtimal de yanlışlıkla düştüğü yönünde. Yani zaman zaman, babasının da söylediği gibi tekvandoyu seven ve tekvando kursuna yazılmak istediğini babasına söyleyen çocuğumuzun, okuldan geldikten sonra çatıya çıkıp bu tekvando hareketlerini yaparken düşmüş olma ihtimali ama bu her 3 seçeneğin ortak noktası şu: Adli Tıp raporuyla, çocuğumuzun düştüğüne dair, yüksekte düştüğüne dair kuvvetli bir kanaat var. Kuvvetli kanaatin sebebi de -biraz önce izah ettiğim gibi- ayağında ve vücudunda meydana gelen kırıklar. Yüksekte düşmede ilk önce ayak kemikleri, daha sonra kalça kemikleri, daha sonra omur ya da boyun kemiklerinde kırık oluşuyor; çocuğumuzda da aynen bu şekilde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Dolayısıyla da Adli Tıp böyle bir değerlendirme yapmış.

Filiz Hanım'ın, çocuğumuzun üzerindeki kıyafetleriyle ilgili bir kimyasal inceleme raporu olmadığına dair bir tespiti oldu ama ben şimdi size söyleyeceğim: Rabia Naz'ın DNA karşılaştırmasına ilişkin bir rapor var; Rabia Naz'ın kıyafetleri üzerinde kimyasal incelemeye ilişkin bir rapor var; yine, Rabia Naz'ın kıyafetleri üzerinde fiziki incelemeye ilişkin bir rapor var; yine, Rabia Naz'ın kıyafetleri üzerinde araç lastik izine dair bir rapor var. Bunlarla ilgili daha bizim burada zikretmediğimiz, zamanımızın da olmadığı birçok konuda Adli Tıp raporu, teknik raporlar var ama nihayetinde açıklığa kavuşturulamamış bir olay var.

Bizim için faydalı olan şu, raporumuzun sonuç bölümünde de var: Bu yargılama süreciyle ilgili birçok eksiklik

tarafımızdan tespit edilmiş, bundan sonraki soruşturmalarda bu tespit ettiğimiz eksiklikler soruşturmaya eklendiğinde inşallah, daha sağlıklı sonuçlar alınacak diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, mümkünse yerimden kısa bir söz isteyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben ayrı istiyorum. Yani Filiz Hanım ismi geçtiği için... Bir şey paylaşacağım o yüzden söz aldım, 60'a göre.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kayyum uygulamalarını teşhir etmeye devam edeceklerine, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kayyumunun Ergani ve Bismil ilçelerinde yaklaşık maliyeti 22 milyon 710 bin TL olan 2 adet yatılı kız Kur'an kursu inşa edeceğine, Diyarbakır İl Müftülüğünün talebiyle bu kursların yapımı gerçekleştirildiği hâlde bu kursların yapımının neden Diyanet İşleri Başkanlığının karşılamadığını sorduğuna, bu projelerde Sayıştay raporlarına da yansıyan çok ciddi yolsuzluklar olduğuna, vefatının yıl dönümünde Özgecan Aslan ve katledilen bütün kadınları saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, kayyum uygulamalarını her gün teşhir etmeye devam edeceğiz. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi kayyumu, Diyanete bağlı Diyarbakır İl Müftülüğünün talebiyle Ergani ve Bismil ilçelerinde yaklaşık maliyeti 22 milyon 710 bin TL olan 2 adet yatılı kız Kur'an kursu inşa edecek. Diyeceksiniz ki: "Burada ne var?" Ayrıntıları söyleyeyim: Ergani'deki 11 milyon 415 bin TL'lik projenin 7 Ağustosta bitmesi bekleniyor. Bismil'deki yatılı Kur'an kursunun maliyeti ise yine 11 milyon 295 bin TL. CVN İnşaat, Nakliye, Temizlik, Turizm, Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketine verilen ihalenin de 23 Kasım 2021'de bitmesi bekleniyor. Şimdi, bunu kim talep etmiş? Diyanet İşleri Başkanlığı. Diyanet bütçesi 12 milyar 977 milyon TL. Diyanet bu rakamla 13 bakanlığı geride bırakan bir bütçeye sahip.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ayrıca, Diyanete bağlı Diyarbakır İl Müftülüğünün talebiyle yapımı gerçekleştirildiği hâlde, bu kursların yapımı neden Diyanetin bu devasa bütçesinden karşılanmıyor, bunu soruyoruz?

Ayrıca, defalarca Sayıştay raporlarına da yansıdığı gibi, bu projelerde çok ciddi yolsuzluklar var, kayyumlar da bu yolsuzluklara aracılık ediyor, halka gitmesi gereken paraları halktan alıp gasbediyorlar, tıpkı iradelerini gasbettikleri gibi.

Özgecan Aslan bugün altı yıldır aramızda yok. Üzüntüsü hâlâ çok canlı içimizde ve her gün yaralarımıza yenisi ekleniyor. Kadına yönelik şiddet politiktir ve iktidarın, kafasını kuma gömen politikalarından bir an önce vazgeçmesini istiyoruz. Özgecan Aslan'ı ve katledilen bütün kadınları da saygıyla anıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

25.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in 224 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben "Rapor yok." demedim konuşmamda, tutanaklarda da var. Rabia Naz'ın kıyafetlerinin delil niteliği göz önünde bulundurulmadı, kıyafetler doğru şekilde kayıt altına alınıp muhafaza edilmedi, başta eşyalara bütünlüklü bir kimyasal inceleme yapılmadı, yalnızca sperm kalıntısı olup olmadığı yönünde inceleme yapıldı. Ancak olaydan yedi ay sonra ilk kez Ankara Kriminal Polis Laboratuvarı tarafından bir kimyasal inceleme yapılabildi ama onlar da "Kıyafetlerde lastik izi olabilir ama vücuttaki izlerle karşılaştırıldığında şu andaki bulgularla net bir kanaat bildirmek mümkün değil" dediler." dedim ve bunun gibi başka raporlar da var tabii ki.

Bu arada yasama uzmanı arkadaşlarımıza ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamamlayabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tutanağa geçsin diye söylüyorum. Bazen sadece bizler görünüyoruz ama arkada bu iş için emek verenler yeterince görünmüyorlar. O nedenle hem yasama uzmanı arkadaşlarımıza hem de başta kendi danışmanlarım olmak üzere canla başla çalışan bütün danışman arkadaşlara da ben teşekkür etmek istiyorum.

Sağ olun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Başkan, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

26.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in 224 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Şimdi, ben de ve aslında tüm Komisyon olarak biz, hiçbir şekilde Komisyon üyesi arkadaşlarımızla 11 yaşındaki bir kız çocuğunun adalet arayışı içinde uzlaşmazlık içine düşmek istemedik kamuoyu önünde ama Meclis tutanakları açısından özellikle tutanaklarda olmasını istiyorum.

Şöyle: Şimdi "düşme yönünde bir kanaat olduğu" tespiti yanlış. Meclis tutanaklarına bu şekilde geçmemesi gerekiyor çünkü bakın, ilk gelen otopsi raporu ve başka bir mütalaa dâhil böyle bir şey yok. Ta sekiz ay sonra Giresun'a "Düşebilir mi?" diye sorulduğunda ki... Giresun aslında başkanlık değil, Trabzon başkanlık, otopsiyi yapan Adli Tıp özellikle bunu söyleyemezken Giresun "Düşebilir." diyor. Fakat öyle gönderiliyor ki Adli Tıba bu raporlar "Çocuğun çantası yukarıdaydı, her şey olağan akışı içindeydi, zaten köşede de bir çocuk görmüştü." denilerek çocuğun yine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben ek süre alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Böyle bir usul yok ama buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ama tutanaklara açıklayıcı geçmesi gerektiği için...

BAŞKAN – Konu hassas, evet, konu özel.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Dolayısıyla Adli Tıba giden raporlar, özetler, son derece yönlendirici. Sizlere de gelip anlatsam belki öyle karar

vereceksiniz. Biz öyle gördük ki -biraz önce de konuşmamda söyledim- ne sorulursa ona cevap geliyor, "Trafik kazası olabilir mi?" diye sorulsa muhtemel o da olabileceği şeklinde gelebilirdi. Nitekim, bir tane öyle Adli Tıp raporu var, mütalaa diyelim daha doğrusu. Dolayısıyla burada bir kanaat bildirmemizin milletvekilleri olarak doğru olmadığını özellikle söyledik. Biz hiçbir kanaate de yer vermedik. Başkanımız da bir şey söyledi "Ne suçlama ne de aklama olamaz." diye. Komisyon raporunda özellikle de belirtmiştim. Bunların tutanağa geçmesi için söz aldım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli ve 45 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 Milletvekilinin, Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 Milletvekilinin, Giresun Milletvekili Necati Tıgılı ve 20 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, MHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün; Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümlerinin Araştırılması ve Bu Konuda Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 224) (Devam)

BAŞKAN - Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulmuş bulunan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.19

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.36

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 46'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2'nci sırada yer alan, bilişim teknolojileri bağımlılığının etkilerinin incelenerek olası zararlarının bertaraf edilmesi ve bu teknolojilerin kontrollü kullanımının sağlanması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla kurulmuş bulunan (10/38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 214 sıra sayılı Raporu üzerinde genel görüşmeye başlıyoruz.

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Nabi Avcı ve 37 Milletvekilinin, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve 34 Milletvekilinin, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 19 Milletvekilinin; Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214) (x) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

İç Tüzük'ün 103 ve 104'üncü maddelerine göre Meclis Araştırması Komisyonunun Raporu üzerindeki genel görüşmede ilk söz hakkı önerge sahiplerine aittir. Daha sonra İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahısları adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilir. Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona da söz verilecek, bu suretle Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmış olacaktır.

Konuşma süreleri, Komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika, önerge sahipleri ve şahıslar için onar dakikadır.

Komisyon Raporu 214 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Raporun üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Ayhan Altıntaş, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Arzu Erdem, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Onursal Adıgüzel ve İzmir Milletvekili Sayın Kamil Okyay Sındır, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Nabi Avcı.

İlk söz Sayın Ayhan Altıntaş'a aittir.

Buyurunuz Sayın Altıntaş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yarın 12 Şubat, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşu. İlkokul ve ortaokulu okuduğum Kahramanmaraşlı kardeşlerimi selamlıyorum, kurtuluşunu kutluyorum.

Konuşmama başlamadan önce kısaca işçilerin durumundan bahsetmek istiyorum. Biliyorsunuz, pandemi sürecindeyiz, işçi çıkarmak yasaklandı ama işverenlerimiz hâlâ işçi çıkarıyorlar, bunu yaparken de 29'uncu maddeyi kullanıyorlar. Geçen hafta Çorum'daydım. Çorum Organize Sanayi Bölgesi'nde olan bir fabrikada 90 işçi 29'uncu madde koduyla çıkarılmış. Bu kod, işçinin ahlaksızlıkla suçlanması anlamına geliyor. Dolayısıyla, işçi böyle çıkarılırsa hem tazminat alamıyor hem de başka bir işte çalışması çok zorlaşıyor. İşçilerle görüştüm, tabii ki yasal olarak haklarını arayacaklardır fakat daha önemli bir şey, işçiler bana çalışma koşullarını gösterdiler; en az 2 işçinin parmakları kopmuştu. Asgari ücretin biraz üstünde bir ücretle hayatlarını feda ederek çalışıyorlar. Ayrıca, iş yerinden video gösterdiler, içerisi ağır bir sis ve kimyasal dolu. Dolayısıyla, böyle bir iş yerinin rahatlıkla çalışabilmesi ülkem adına çok üzüntü verici. Bu konuda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını göreve çağırıyorum ve bu firmanın da iş sağlığı ve güvenliği raporlarının tekrar incelenmesini talep ediyorum.

(x) 214 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(xx) (10/38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin ön görüşmeleri 21/2/2019 tarihli 56'ncı Birleşimde yapılmıştır.

Ülkemizde teknoloji bağımlılığı da dâhil olmak üzere çeşitli bağımlılıklarla etkin bir şekilde mücadele edilmeye çalışılıyor. Bu kapsamda, 24 ve 26'ncı Yasama Dönemlerinde, internet kullanımının sosyal etkilerinin ve yeni bağımlılık türlerinin araştırılması hakkında Meclis araştırması komisyonları kurulmuştur. Söz konusu araştırma komisyonları raporlarından elde edilmiş kazanımların ve tecrübelerin, 27'nci Yasama Döneminde bilişim teknolojileri bağımlılığını araştırma komisyonumuzda devletin devamlılığı ve komisyon hafızası esasında görüşülmesi gerekiyordu. Bu raporlarda önerilen maddelerin kaçının hayata geçirildiği, ne gibi gelişmelerin yaşandığı gibi bilgiler sunulmalıydı.

Araştırma Komisyonunda bilgilerini bizlere aktaran akademisyenler, STK temsilcileri ve kamu kuruluşlarının idarecileri madalyonun bir tarafını oluşturmaktadır. Madalyonun diğer tarafını oluşturan bilişim teknolojilerini üretip tüketiciye sunanların da davet edilmesi gerekirdi. Cep telefonu, tablet, akıllı televizyonlara uygulamalar, oyunlar yazan yazılımcıların ve firmaların, sektör temsilcilerinin Araştırma Komisyonunda bilgi sunmaları gerekliydi. Bu firmaların dinlenmesi, yapılan uygulamaların ne şekilde bağımlılık oluşturduğunun anlaşılması açısından önemlidir. Benzer şekilde internet erişim sağlayıcılarının da dinlenmesi, süreçleri anlamada ve olası tedbirlerin alınmasında yararlı olurdu.

Bilişim teknolojilerinin kullanımları hakkında güvenilir veriler elde edilmelidir ancak böyle verilerle sorunların çözümüne yönelik etkili tedbirler alınabilir. Türkiye'de bilişim teknolojileri bağımlılığına ilişkin verilerin ve yapılan araştırmaların yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye genelinde uygulanmak üzere kapsamlı bir ölçme aracı geliştirilmeli ve her coğrafi bölgeden belli standartlar çerçevesinde veriler toplanarak Türkiye bilişim teknoloji kullanım profilleri haritası vakit kaybetmeksizin oluşturulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bilişim teknolojileri tartışmasız bir şekilde günümüz ihtiyaçlarını ve isteklerini derinden değiştirmektedir. Geçmişte ihtiyaç dâhilinde olmayan ancak günümüzde eksikliğiyle zamanın gerisinde kalınmasına yol açan teknolojik gelişmeler sağlık, eğitim, güvenlik, iletişim gibi hayatın her alanında kendisini göstermekte, kitleleri, milletleri ve dolayısıyla devletleri de etkileyebilmektedir. Bilişim teknolojilerinin hızla geliştiği, verimliliği artırdığı günümüz dünyasında, o teknolojiye sahip olmak kadar teknolojinin zararsız ve kontrollü kullanımının da sağlanması üzerinde ciddiyetle durulması gereken bir konudur.

Öte yandan, bilişim teknolojileri bağımlılıklarının en temel nedeni gerçek dünyayla olan bağlantıların kaybedilmesidir. Toplumun tüm kesimlerinde ortak olan beğenilme duygusu, toplumla daha fazla bağ kurmak isteyen genç bireylerin çevrelerinden kolayca etkilenmelerini sağlıyor. Bilişim teknolojilerinin ürünü olan sosyal medya da bu nedenle öne çıkmaktadır. İnsan beyni üzerinde yapılan çalışmalarda, çocukların, erişkinlerin ve gençlerin beyindeki ödüllendirilme merkezleri karşılaştırılmış ve ödüllendirici aktivitelerde gençlerin beyinlerinin aşırı derecede aktif olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle, ödüllendirme merkezlerinin boyutu ve aşırı aktif olması yüzünden gençler, sosyal medya ve sanal ortamlarda alabilecekleri herhangi bir beğenilme için düşünmeden risk alabilmekte, yanlış kararlar verebilmektedirler. Bu durum, gençlerin, sosyal medyanın verdiği ödüllendirme duygusuna neden bu kadar sıkı bağlı olduklarını gösterir niteliktedir. Bunlarla beraber, bilişim teknolojilerinin hem kolaylıkla ulaşılabilir hem de hayatı pratikleştirme imkânı sunması, diğer yandan her alanda ve her an kullanılabilir bir hizmet sağlaması popülaritesini her geçen gün artırmakta, hem özel hem de kamusal alanlara kolaylıkla nüfuz edebilmektedir.

Yalnız yetişkinlerin, gençlerin, çocukların, bireylerin yaşamında değil devletlerin yaşamında da bilişim teknolojilerinin önemli etkisi olduğunu unutmamak gerekir. Bu çerçevede, teknolojik gelişmelere bağlı olarak hayatımıza giren sanal gerçeklik ve sosyal iletişim araçları doğru kullanılmaması hâlinde, başta kullanıma rahatlıkla adapte olabilen genç nüfus olmak üzere toplumun tüm kesimlerini hem psikolojik hem de fiziksel sağlık sorunlarıyla olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu sebeple, sosyal medyanın daha kontrollü ve faydalı kullanılması gerekliliği kendisini göstermektedir. Örneğin, gençler arasında hızla yayılan dijital platformlarda oynanan oyunların bağımlılığa kadar gidebildiği ve ölümlere sebebiyet verdiği sıklıkla ifade edilmektedir. Bu konuda, ailelerin gerek çocuklarıyla iletişimde gerekse kullandıkları elektronik aletlerin denetiminde daha özenli olmaları gerektiği aşîkârdır. Bu bağlamda, internet ve medyanın şiddet içerikli uygulamalarının çocuklar üzerindeki etkisinin incelenmesi ve çocukların bu etkiden korunması adına daha kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda hem devletin kendi bilincini oluşturmaları hem de toplumun bilinçlendirilmesi için yol gösterici bir görev üstlenecek olan ortak aklın vücut bulmasında kurumlar arası iletişim geliştirilmelidir.

Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu toplantılarında kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları, konuya ilişkin takdiriyle karşılanan çalışmalarını sunma fırsatı bulmuştur ancak söz konusu çalışmaları yürüten kuruluşlar arasında iş birliği, eş güdüm ya da iletişimin yetersiz olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu çalışmalardan istenen verimin alınabilmesi kamuoyunun bu çalışmalardan haberdar edilmesine bağlıdır. Özellikle kamu kurumlarının kullanıma sundukları hizmetleri yeterince duyuramadıkları gözlenmiştir. Paydaşlar arası iletişimin sağlanması ve faaliyetlerin tanıtılması, bilişim teknolojileri bağımlılığıyla mücadelenin etkinliği açısından vazgeçilmez önemdedir. Bu anlayışla, Komisyon raporunda kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına kısaca yer verilmesi uygun görülmüştür.

Teknolojik bağımlılığın arttığı toplumlarda bireyler bazında karşılaşılan sorunlar arasında ise fiziksel aktivitenin olmadığı yaşam tarzı ve buna bağlı olarak obezite gibi çeşitli sağlık sorunlarıyla karşılaşılması, cihazların kullanımında karşılaşılan fiziksel yaralanmalar, sosyal beceri gelişiminde bozukluklar, uyku bozuklukları, depresyon ve çeşitli psikolojik sorunlar bulunmaktadır. Diğer yandan, böyle sorunların bertaraf edilmesinde de teknolojinin kazandırdığı sınırsız faydalardan yararlanmak düşünülebilir. Hem toplumun yüksek kazanç sağlaması hem de bağımlılığın azalması adına, bilişim teknolojilerinin kullanımı konusunda kişilerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Raporda "bilişim bağımlılığı" ifadesi sadece bireyler üzerinden davranışsal olarak tanımlanmıştır. Hâlbuki toplumun bir araya gelen bireylerle oluşturulduğu ve toplumlaşan bireylerin güvenliklerini, yönetimlerini, düzenlerini sağlamak için devletleştikleri de göz önünde tutulmalı, tanım daha geniş manada ele alınmalıdır. Bu çerçevede, gelişen bilişim teknolojilerinin de kullanıldığı devlet kurumlarında, en azından pratik uygulamada sistemsel olarak teknolojiyi elinde bulunduran diğer devletlere bağımlılık gösterdiğine değinilmesi konunun derinliğini anlamak için daha doğru olacaktır.

Yasama organı olarak devletin işleyişini düzenleyici kanunları yapan, yasaları tartışan Parlamento, kurduğu araştırma komisyonlarının raporlarında bu gerçeğe değinmeli, teknolojiye dışa bağımlılığı giderici tedbirleri de hayata geçirmeyi önermelidir. Devletimizin kamu kurum ve kuruluşlarında, kendi ülkemizin geliştiremediği, yabancı ülkelere alınan bilişim teknolojilerinin kullanılması, yabancı ülkelere yaşanacak olası sıkıntılarda istenmeyen neticelerle sonuçlanabilecektir.

Bu başlık altında, devletin de bireylerle gözlemlenen davranışsal bağımlılık gibi bir netice gösterebileceği ve kendi geliştiremediği bilişim teknolojilerinden dolayı güvenliğini tehlikeye düşürebilecek durumlardan muzdarip olabileceği unutulmamalı, bilinçli bir devlet yönetimi anlayışıyla oluşturulan davranışlardan bireylerin kendilerine de pay çıkarabilmesi sağlanmalıdır.

Günümüz dünyasında Amerika, Rusya, Çin gibi devletler kendi geliştirdikleri bilişim teknolojilerini kullanmakta; hem kendi kurumlarının hem de vatandaşlarının diğer ülkelerin hizmet sağlayıcılarına veri iletmelerinin önüne geçmeye çalışmaktadırlar.

Oxford Üniversitesi tarafından 2017 yılında hazırlanan ve önümüzdeki yirmi yılın mesleklerinin sıralandığı listede çoğunluk bilişim ve teknolojiyle ilgili mesleklerdir. Bu sebeple çocuklar teknolojiye uzak tutulmamalı, teknoloji kullanımının süre ve içerik olarak kontrol edilmesi sağlanmalıdır. Gençlerin ve çocukların teknolojiyle iç içe olmasının ne kadar önemli olduğunu görmek

gerekir. Kendi teknolojimizi oluşturmak için teknolojiyi çocuklarımıza doğru sunmalı ve hepsinin erişimini sağlamalıyız.

Bu ereve, bilgi teknolojileri dersleri interaktif ve uygulamalı bir yapıda düzenlenerek müfredata konulmalı, öğrencilerin internetin sunduğu fırsatlardan yararlanması sağlanmalıdır. Hazır site yapımı, blog yazımı, hazır programlar aracılığıyla dijital oyun üretimi ve çeşitli çevrim içi girişimcilik programlarıyla fırsatlari değerlendiren üretken bir çevrim içi anlayış geliştirilerek gençlerin bilişim teknolojileri karşısında pasif tktci olmaktan çıkarılarak aktif üreticiler hâline getirilmesi sağlanmalı, böylece bağımlılık riski kontrol altına alınmalıdır. Bu doğrultuda, robotik kodlama, artırılmış gerçeklik, yazılım, "web" sitesi, oyun tasarımı, siber güvenlik gibi konularda proje ve çalışmaların lke genelinde düzenlenmesi, okulların ve öğrencilerin ulusal ve uluslararası yarışmalara katılımının desteklenmesi gerekir.

Ailelerin bağımlılık konusundaki sorumlulukları da vurgulanmalıdır. Ancak yeni kuşakların yetiştirilmesinde aileden sonra gelen eğitim kurumlarımızda ve toplumsal yaşamda göz önünde bulunmasına rağmen fark edilmeyerek âdeta birer iyi huylu tümör hücresi gibi yaşayan doğru görünümlü yanlışlara da hepimiz şahit olmaktadır. Örneğin, anneler ve babalar belki bilişim teknolojilerine bağımlı değiller, sorumluluk bilinciyle hareket ediyorlar ama çocuklarını günlük hayatlarında bilmeden bilişim teknolojilerine bağımlı hâle getiriyorlar. Mesela, lokantalarda, kafelerde veya evlerinde bebeklerine, küçük çocuklarına yemek yedirmeye çalışan aileler tabletlerinden, cep telefonlarından çizgi film açarak çocuklarının dikkatini filmlere vermelerini sağlamaktadırlar. Annelerin ve babaların bu durumdan istifade ederek çocuklarını yemek yedirmeye çalıştıklarını görüyoruz.

Bu duruma bir başka örnek okullarımız da gösterilebilir. Teoride zamandan tasarruf edilmesini sağlayan birçok uygulama, pratikteyse gençlerimizi teknoloji bağımlılığına adım adım yöneltmektedir. Bilişim teknolojileri bağımlılığına yol açan etkenlerden biri olan sanal uygulama ve oyunlarda yapılan beğenilmenin gerçek yaşamda da gösterilmesi, başarılı ğrenci ve öğretmenlerin beyninin ödül merkezini alıştırıcı teşviklerde bulunulması önemlidir.

Raporun "1.5. Tedavi, İzlem ve Sosyal Uyum alışmaları" başlıklı kısmında, son araştırmalara göre, internet bağımlılığının tedavisinde en iyi yöntemin bireysel yaklaşım olduğu ve psikoterapi ile psikofarmakoterapi kombinasyonun en etkili tedavi şekli olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda, tedavi öncesi dönemlerin değerlendirilmesi ve bağımlılığa sebep olabilecek etkenlerin bertaraf edilmesi daha da önem kazanmaktadır çünkü bir kimsede işe yarayabilen tedavi, bir başka kimsede aynı yanıt vermeyebilir. Bu nedenle, gerek eğitim sistemimizde gerekse aile ilişkilerinde bireyin ödüllendirilerek kendisini önemli ve mutlu hissetmesini sağlamak gelecekte yaşanabilecek olası bağımlılık sorunlarını önleyecektir. Bilişim teknolojilerini sadece kendi ülkemiz sınırları içerisinde değerlendirmek hatalı bir yaklaşım olur. Bilişim teknolojileri bağımlılığında diğer ülkelerle birlikte çalışmalar yapmak, somut sınırları bulunmayan internetin ve sanal dünyanın doğası gereğidir. Özellikle internet üzerinden oynanan oyunların değişik ülkelerden katılan oyuncularla beraber oynanması, uluslararası bir iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Eğer bilişim teknolojileri bir bağımlılığa sebep veriyorsa, bu ülkemizde de görülebilir, dünyanın öbür ucunda da yaşanabilir. Böylesi sorunlarla mücadelede uluslararası platformlarda edinilen tecrübelerin paylaşılması, bilişim teknolojilerinin bağımlılığa yol açmadan kullanılması için izlenen ilkelerin sınıflandırılması, güvenli internet için elzemdir.

Diğer yandan, siber saldırılara karşı ikili ve çok taraflı platformlarda bilgi ve tecrübe paylaşımı yapmak üzere ülkelerin bir araya geldiklerini görmekteyiz. Sınırları belli olmadan, nereden geleceği bilinmeden karşılaşılan sanal tehditlere karşı lke güvenliğinin sağlanarak yaşamın devam ettirilmesi, güçlü devletlerin öncelikleri arasındadır. Bilişim bağımlılığıyla mücadele çerçevesinde, gerek veri toplamada gerekse toplanan verilerin işlenmesinde uluslararası iş birliğinin müspet manada fayda sağlayacağı çok nettir. Bu nedenlerle, kurumlarımız arasında koordinasyonun sağlanıp uluslararası örgütlerle de bilişim bağımlılığıyla ilgili çalışmaların yapılması, dünya lğinde nerede olduğumuzun anlaşılması, geleceğimizin planlanmasında önemli rol oynayacaktır.

Araştırma Komisyonu raporunun hazırlanması sürecinde, Komisyon toplantılarımıza katılarak katkı sunan tüm milletvekillerimize, çalışmalarını paylaşan akademisyenlerimize, kamu kurum ve kuruluşlarından katılarak devletimizin konuya karşı ciddiyetini gösteren kıymetli brokratlarımıza ve Komisyonumuzda görevlendirilen değerli milletvekillerimize emeklerinden dolayı teşekkürlerimi sunar Genel Kurulu saygılarımla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Arzu Erdem'e aittir.

Buyurun Sayın Erdem. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 214 sıra sayılı Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu zerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizi izleyen aziz Türk milletimizi, basın mensuplarımızı ve Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu 8 Mayıs 2019 tarihinde çalışmalarına başlamış, 21 Kasım 2019 tarihinde çalışmalarını tamamlamıştır. Komisyon görev süresi boyunca 13 toplantı düzenlemiş, bu toplantılarda ilgili bakanlıklar, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve uzmanlar dinlenmiş, her birinden istifade edilerek raporumuz hazırlanmıştır. Komisyonca dinlenen kişi ve kurumların verdiği bilgilerden ve Komisyona gönderilen cevabi yazılardan da yararlanılarak düzenlenen Komisyon Raporu'muz 21/5/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına arz edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bilişim teknolojilerinin hızla gelişip çeşitlendiği günümüzde, özellikle pandemi sürecinde bilişim teknolojileri araçları hızla evlerimize girmiştir. Hayatımızın her anında, her alanında kullanmakta olduğumuz bu teknolojiler yapay zek, kodlama, robotik, sanal gerçeklik, nesnelerin interneti, sosyal ağlar, dijital platformlar gibi çeşitli alanlarda gelişim göstermektedir. Bilişim teknolojileri her alanda hızla yayılırken bilinçsiz ve aşırı kullanımının verdiği zararlar da katlanarak artmaktadır. Gençlerimiz ve çocuklarımız başta olmak üzere toplumumuzun bütün kesimlerinde teknoloji bağımlılığı bu zararların en başında yer almaktadır. Bağımlılık, bireyin fiziksel, sosyal, ruhsal ve zihinsel sağlığı üzerinde yıkıcı sonuçları olduğu hâlde belirli bir aktivite ya da maddenin tekrarlayıcı şekilde uygulanması ya da kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Alkol, esrar, kokain, eroin gibi kimyasal madde kullanımıyla ilişkili bağımlılıklar olduğu gibi kumar, alışveriş, bilgisayar oyunları oynama gibi davranışsal bağımlılıklar da mevcuttur.

Bilişim teknolojileri bağımlılığı da davranışsal bağımlılıklar arasında yer almaktadır. İnsan-makine etkileşimine dayanan teknolojik bağımlılıklar televizyon izleme gibi pasif veya bilgisayarda oyun oynama gibi aktif bir bağımlılık şeklinde görülmektedir. Dünya çapında bilişim teknolojileri bağımlılığının yaygınlılığıyla ilgili çalışmalara bakıldığında en riskli dönemin ergenlik dönemi yani 13'le 18 yaş olduğu, erkek ergenlerde bilgisayar oyunları, kız ergenlerde ise akıllı telefon ya da sosyal medyayla ilişkili bağımlılık davranışlarının daha sık görüldüğü bildirilmiştir. Ayrıca önemli bulgulardan birisi de henüz bağımlılık geliştirmemiş olan ama teknoloji kullanımının sorunlu hâle gelmeye başladığı problemli teknoloji kullanımı gösteren riskli grup için yaygınlık oranları yüzde 3,7 ile yüzde 29 arasında iken teknoloji bağımlılığı için yaygınlık oranlarının yüzde 0,2'yle yüzde 3,1 arasında olmasıdır.

Problemli teknoloji kullanımı, bağımlılık gelişmeden önceki aşamada ve müdahale edilebilir durumda olan gençlerin

durumunu ifade ettiği için koruma ve önleme çalışmaları açısından büyük önem arz etmektedir. Yani aslında bağımlılık kazanmadan önceki sürecin yani ön alma sürecinin en önemli süreç olduğunu da buradan belirtmek isterim.

Ülkemizde yapılan çalışmalarda da problemli teknoloji kullanımı yaygınlığının teknoloji bağımlılığı yaygınlığından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemizde 2011 yılında yapılan bir yaygınlık çalışmasında ortaokul öğrencileri arasında problemli internet kullanımı yüzde 17,45, internet bağımlılığı sıklığı yüzde 2,33 olarak saptanmıştır. Bu durum bağımlılığı önlemek adına daha fazla mücadele etmemiz gerektiğinin altını çizmektedir.

Değerli milletvekilleri, bağımlılığın üç temel özelliğini güçlü istek duyma, kontrol kaybı ve ısrarcı kullanım şeklinde ifade edebiliriz. Bilişim teknolojileri bağımlılığının en temel nedeni ise gerçek dünyayla bağlantıları kaybetmektir. Her çocuk ne yazık ki bireysel kontrolünü yapma becerisine ve eğitime sahip değildir; burada anne, baba ve hatta öğretmen gibi dışsal bir güce ihtiyacı vardır. Çocukların internet kullanımı ve internete ulaşım olanakları, ailenin internet bağımlılığı konusundaki farkındalığı aile içi ilişkileriyle ilişkilidir. Bu durum, ailelerin bağımlılık konusundaki sorumluluklarını artırmaktadır. Aileler çocuklarıyla onların internet kullanımlarıyla ilgili kontrolü sağlayacak bir iletişim içinde olmalıdırlar. Coronavirüs sebebiyle evlerimizden çıkmamaya özen gösterdiğimiz şu günlerde çocuklarımızda oluşabilecek bilişim teknolojileri bağımlılığını önlemek için ailelerin eğitimi oldukça önem teşkil etmektedir. İnternet ve bilgisayar etkin ve yararlı bir şekilde kullanarak çocuklarımıza doğru bir model olmamız gerekmektedir. Evlatlarımızı interneti etkili, farkındalık boyutu yüksek ve yararlı bir şekilde kullanmaya teşvik etmemiz gerekmektedir. Evlatlarımızı her alanda korumak ebeveynlerin sorumluluk bilinciyle mutlaka ki gerçekleşecektir. Bilişim teknolojileri bağımlılığı ciddi ve hayati bir olaydır.

Değerli milletvekilleri, evlatlarımızın her birisi bizler için çok kıymetli. Karantina günlerinde internet üzerinden eğitim almaları dışında çocuklarımızı internette geçirdikleri zaman içerisinde kontrol altında tutmalıyız. Evlatlarımızda internet ve on-line video oynama bozukluğu gelişmemesi için birtakım tedbirler almalıyız. Nedir bu tedbirler?

Evlatlarımıza video oyunları seçerken şiddet içermeyen, eğitimsel oyunlara odaklanmamız gerekmektedir.

Evlatlarımızın karanlıkta bilgisayara girmelerine izin vermemeliyiz. Böylelikle, çocuklarımızın bilgisayara aşırı odaklanmalarını, çevreyi görmezden gelmelerini ve uyku problemlerini engellemiş oluruz.

Oyun oynarken bilgisayarların sesinin çok yüksek olmamasına özen göstermemiz gerekmektedir. Böylelikle, etrafta olup bitenler ve sesler çocuklarımızın dikkatinin dağılmasına sebep olacak, bilgisayara aşırı odaklanmadan aslında o odaklanma önlenecektir.

Küçük yaşlardan itibaren oyunun sessiz oynanması sağlanmalıdır.

Bilgisayar ekranının ışığı ve renkleri maksimumda olmamalıdır. Maksimum ışık ve renk bilgisayara daha fazla bağlanmalarına ve odaklanmalarına sebep olacaktır.

Kurallara uyulmadığı takdirde cihaz kısa süreliğine kaldırılmalıdır ve çocuk bunun bir ceza olmadığını, sadece bir tedbir olduğunu bilmelidir.

Ayrıca, yaş gruplarına göre internet ve teknoloji alanında önlemlerimizi almamız, geleceğimiz olan evlatlarımızı doğru yönlendirmemiz gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, internet bağımlılığına sürükleyen faktörler iki başlık altında ele alınmıştır. Bunlardan ilki, internete erişim, interneti kullanım amacı gibi internetin yapısı ve içeriği, içerdiği nesnelerin bağımlılıkla ilişkisidir. Diğer ise, psikolojik bozukluklar, ailevi problemler gibi bireysel veya sosyal bazı faktörler internet bağımlılığına tetiklemekte veya internete doğru bir kaçış teşvik etmektedir. Toplumsal, sosyal onay, kabul görme, beğenilme, takdir edilme, fark edilme, önemsenme ihtiyacı; aile içi iletişim sorunları; akran etkisi, akran baskısı; çocuğa yeterli sevgi, ilgi, destek vermeyen ebeveynler; çok baskıcı ya da çok esnek aile yapısı, aile tutumu; çocuğa sorumluluk vermeyen ebeveynler; değişen roller; çalışan anne, baba; çocuğa ayrılan zamanın azlığı; çevreden veya gruptan dışlanma; anne ve/veya babadan mahrum kalma; sosyoekonomik düzey; ailede bir bağımlılık öyküsünün olması; kötü rol modelleri; sosyal olanakların yetersizliği gibi birçok sosyal ve çevresel sebep ve faktörler evlatlarımızı bağımlı olmaya itebilmektedir.

Teknoloji bağımlılığının önemli bir kolunu oyun sektörü oluşturmaktadır. Özellikle gençler bağlamında oyun sektörünün büyük bir yükseliş içerisinde olduğunu belirtmemiz gerekmektedir. Yapılan araştırmalar internet oyunlarının beyindeki ödül mekanizmasını çok hızlı bir şekilde aktif hâle getirdiğini, çocuk ve gençlerin hayattaki diğer hedeflere, özellikle sabır ve sebat gerektiren, uzun uğraşlar neticesinde ulaşılabilen meslek sahibi olmak gibi hedeflere karşı ilgilerini kaybettiklerini, bu hızlı ödüllere başvurabildiklerini ve bağımlılık geliştirdiklerini, sonra, internet oyunlarının yaşamlarındaki en belirgin aktivite hâline geldiğini, zihinlerinin sürekli internet oyunları ile meşgul olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu zihinsel meşguliyet nedeniyle bağımlı çocuk veya gençlerin yaşlarından beklenen, arkadaşlarıyla birlikte olma, sosyal iletişim becerilerini sürdürme, oyun oynama, dışarıda spor yapma gibi aktivitelerini yapamaz hâle geldikleri, bilgisayar oyunlarının buna engel olduğu belirtilmektedir. Özellikle yüzlerce gencimizin intiharıyla bağlantılı olduğu düşünülen ve "sanal ölüm tuzağı" olarak bilinen "Mavi Balina" "Momo" gibi oyunlara son yıllarda "Mavi Bebek" isimli bilgisayar oyunu da eklenmiştir. "Mavi Bebek" oyunuyla karşılaşma riskinin diğer oyunlardan daha yüksek olduğu, kapalı devre ağırlar yerine Facebook ve Instagram üzerinden direkt mesaj yoluyla hedef kitleye kolaylıkla ulaşabildiği belirtilmektedir. Sürekli internette aktif olan çocuklarımızın da bu tür oyunlar ne yazık ki ilgilerini çekmektedir.

Ailelerin kâbusu hâline dönüşen, gencecik evlatlarımızın ölümüne sebep olan, ölümden dönenlerde ise ciddi travmalar yaratan bu oyunlar hakkında doğru bilgi sahibi olmak ve doğru bilgileri çocuklarımıza aktarmak, onları bilinçlendirmek yine bizim vazifemiz. Herhangi bir talihsiz olaydan kaçınmak için çocuklarımızla etkileşim hâlinde olmamız gerekmektedir. Çocuklarımızın yaşına uygun sitelere girdiğinden emin olmamız gerekmektedir, etik olmayan ve şiddet içeren sitelere girip girmediklerini mutlaka kontrol etmemiz gerekmektedir. Çocuklarımızla sürekli iletişim hâlinde olmamız, birlikte internet etkinliklerinde yer almamız, ekrana bakarken geçirdikleri zamanı ve faaliyetlerini gözlemlememiz oldukça önemlidir. Çocuklarımızın kullandığı bütün elektronik aletlerde ebeveyn koruma sisteminin açık olmasına özen göstermemiz gerekmektedir. İnternette yayılan yeni akımlar hakkında bilgi sahibi olmalı, evlatlarımızın davranış ve hareketlerini yakından gözlemlemeliyiz.

Coronavirüsü bertaraf edeceğimize inancımız büyük ancak bu süre zarfında yapmamız gerekenlerin bilincinde olmamız ve gerekli tedbirleri almamız gelecek günlerimizdeki huzuru da beraberinde getirecektir.

Çocuklarımızla internette zaman geçirip internetteki ilgi alanlarına dikkat edelim, onları sosyal dünyada sınırsız bırakmayalım, üye oldukları ve takip ettikleri siteler hakkında bilgi sahibi olalım, bu siteler hakkında görüşlerimizi onlara aktaralım, çocuklarımızı faydalı etkinliklere yönlendirmeye çabalayalım, onlara internet siteleri önerelim. Çocuklarımızın taleplerini ve sıkıntılarını sakın bir şekilde kızmadan dinleyelim, makul çözümler üretelim, sorunlarına sıklıkla cevap verelim, internet konusunda evlatlarımıza örnek birer model olalım. Bu hususta Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanan programla anne babayla yapılan görüşmelerin sağlık personeli tarafından kayıt altına alındığı, gerekli görüldüğü olguların sıkı izlemeye alındığı, ailelere gerekli destek ve bilgilerin verildiği, aile sağlığı merkezlerinin hizmet kapsamı dışındaki sorunlarının giderilmesi için ise ailelerin destek alabileceği ilgili kurumlara yönlendirildiği belirtilmiştir. Programın illerde sistemli şekilde yürütülmesi ve etkin uygulanması açısından birinci basamak sağlık kuruluşlarında görev yapan hekim, ebe ve hemşirelere eğitim vermek üzere illerde eğitim ekipleri

oluşturulmaktadır. İl eğitim ekiplerine "Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme Eğitimcileri Sertifikalı Eğitim Programı" adı altında sertifikalı eğitim verilmektedir. 81 ilde eğitim ekiplerinden eğitici eğitimi alan sağlık personelinin sayısını yeterli seviyede tutmak amacıyla eğitici eğitimlerin sürdürülmesi belirtilmiştir. Ailelere, çocuklara, gençlere ve yetişkinlere yönelik hizmetler kapsamında istenilen davranış değişiklikleri yaratma, farkındalık sağlama, beceri deneyimi ve bilgi kazandırma amacıyla psikologlar, sosyal çalışma grupları ve çocuk gelişimciler tarafından grup çalışmalarının düzenlendiği bildirilmiştir. Bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli, güvenli, etkin kullanımı konusunda koruyucu önlemler, eğitimler, seminerler düzenlendiği bildirilmiştir. Eğitimin yetişkin, ebeveyn, çocuk ve gençlerin yer aldığı hedef kitleye yönelik eğitim materyalleri kullanılarak uygulandığı belirtilmiştir. Okullarda rehberlik servisleriyle iş birliği yapılarak yine aynı şekilde Gençlik ve Spor Bakanlığı İl Müdürlüklerine bağlı gençlik merkezleriyle iş birliği çalışmaları yapılmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı gibi Bakanlıklarımızın bu hususta önemli çalışmaları bulunmaktadır.

Bu alanda yapılan mücadele faaliyetleri sayesinde teknoloji bağımlılığının üstesinden geleceğimize inanıyorum. Bu sebeple internetin bilinçli ve güvenli kullanımına yönelik bilinçlendirme faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması ve ülke genelinde daha kapsamlı şekilde ve zengin bir içerikle gerçekleştirilmesi için ilgili Bakanlıklar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğinin ve koordinasyonun geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Çocuklarımız ve gençlerimizin teknolojiyle ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde oluşturulması için Komisyonumuz tarafından dile getirilen önerilerin titizlikle ele alınması ve somut adımların ivedilikle atılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, son olarak değinmek istediğim diğer bir konu da dijital vatandır. Dünyada gelişen dijital ortam, teknolojik atılımlar ve yeni açılan mecralar, bu konudaki dikkatimizin çok daha yoğun olarak buraya çevrilmesini zorunlu kılmaktadır. Özellikle sosyal medyanın kitle iletişiminde aldığı yeni ve büyük rol, bu alandaki millî çalışmalarımızın aciliyetine işaret etmektedir. Küresel güçlerin, kendi dışlarındaki ülkelerin toplumsal yönelimlerini, fikir ve kanaatlerini etkilemek ve yönlendirmek için sosyal medya ve dijital medya araçlarını nasıl kullandıklarını her geçen gün birbirinden saldırgan örnekleriyle görüyoruz. Dijitale hâkim olan toplumsal dile de hâkim olma imkânını elde etmektedir. Bu nedenle bizlerin Türkiye Cumhuriyeti olarak "dijital vatan" kavramının üzerinde ciddiyeyle durarak bir an önce bu yönde büyük adımlar atmamız büyük önem arz etmektedir. Bu açıdan, kendi dijital vatanımızı kurmamız gerekmektedir.

Bu vesileyle yine bu kapsamda, dün açıklanan Türkiye Uzay Ajansının yeni hamlesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, özellikle gençlerimize üstün başarılar diliyorum. Bu yolda atılmış bu büyük adımın mutluluğunu yaşıyor, tekrar hayırlı uğurlu olsun diyoruz.

Bu güzel gelişmelerin kendi sosyal medyamızı ve platformlarımızı kurmak ve geliştirmek için bizlere ilham vermesini diliyorum ve Araştırma Komisyonumuzda görev almış olan başta Sayın Başkanımız ve milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, bundan sonrası için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkürler. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki'ye aittir.

Buyurunuz Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerine HDP Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, Komisyon çalışmalarını sırasında toplantılara katılarak görüşlerini paylaşan ve bu süre boyunca katkı sunan bütün Komisyon üyelerine de kendi adıma ve grubumuz adına teşekkür ediyorum.

Şimdi, rapora gelmeden önce, bilişim teknolojileri bağımlılığı, internet kullanımı ve sınırlamaları üzerine görüşlerimi paylaşmadan önce iki konuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Öncelikle, Sayın Enis Berberoğlu'nun ancak 2 kez karar verildikten sonra, Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca, milletvekilliğinin iadesinden büyük bir memnuniyet duyduğumu belirtmek isterim ama bu ülkedeki her şey gibi demokrasi de eksik olduğundan Sayın Musa Farisoğulları ve Sayın Leyla Güven'in bu hakkı hâlâ iade edilmiş değil. Bırakınız bu hakkın iadesini, hâlâ her 2 milletvekilimiz de tutuklu, cezaevinde.

Biz "AK PARTİ ve AK PARTİ Hükûmeti bütün kurum ve kuruluşlarıyla Kürt düşmanıdır." derken tam olarak bunu söylüyoruz. Demokrasi hiçbir zaman Kürt'e uğramıyor. İktidar, bağımsızlık referandumu yürütülürken Irak'taki Kürt'e düşman; iktidar, IŞİD militanları sınırda devriye gezdiğinde izlerken Kürt'ün yönetime ortak olmasıyla birlikte Suriye'deki Kürt'e düşman; iktidar, Kürt'ün Türkiye'de milletvekili olmasına da belediye başkanı olmasına da düşman. Hatta, iktidar, Japonya'da Kürtçe eğitim verilmemesi için Büyükelçilik nezdinde girişimde bulunarak dünyadaki her Kürt'e, daha doğrusu Kürt'ün bütün kolektif haklarına düşman.

Kimse, Sayın Berberoğlu ile Sayın Leyla Güven ve Sayın Musa Farisoğulları'nın hukuksal durumlarının farklı olduğunu düşünmesin. Konu çok açık: Bir kimse milletvekili seçildiğinde hakkındaki yargılama milletvekilliği sona erene kadar duracak mı yoksa yargılama devam mı edecek? Anayasa Mahkemesi, Sayın Berberoğlu için daha önce dokunulmazlığı kaldırıldığı hâlde "Duracak." dedi ama Sayın Leyla Güven ve Sayın Musa Farisoğulları için henüz bir karar vermedi. Konu Kürtler olunca her şey gibi yargı da duruyor.

Altını çizmek istediğim ikinci konu cezaevleri. Burada pek çok kez söyledim, bir kez daha söylüyorum: Cezaevleri her gün yeni adaletsizlikler, her gün yeni hukuksuzluklar üretiyor. Geçen ay yüksek güvenlikli Diyarbakır 2 No.lu T Tipi Cezaevi, aralarında Batman Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Demir'in de olduğu pek çok kimseye ziyaretçi yasağı getirmiş. Nedeni ne biliyor musunuz? Cezaevindekiler sayım vermemiş. Orta Çağ'dan kalma bir uygulamadır cezaevlerinde sayım. Cezaevlerinin neredeyse her santimetrekaresinin yirmi dört saat izlendiği, bir eksilmenin, bir firar girişiminin veya bir firarın çok kısa sürede tespit edilebileceği ortamda cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerden bir infaz memuru geldiğinde hâlâ ayağa kalkması ve sayım vermesi isteniyor. Sene 2021, biz beş yüz yıl önce yapılanları tekrar ediyoruz ve cezaevindeki bir tutuklu, bir hükümlü infaz memurunun karşısında sıraya geçip sayım vermediği için ceza veriyoruz. Verilen ceza ne? Bir ay boyunca ziyaretçi yasağı.

Aynı cezaevi yönetimi mahkemeye çıkmadan önce tıraş olmak istediği için malzeme isteyenlere bu malzemeleri temin etmiyor. Aynı cezaevi yönetimi "Kadın görevli yok." diyerek kadın avukatın cezaevine girmesine izin vermiyor. Aynı cezaevi yönetimi avukatın verdiği dosyaları haftalarca bekletiyor ama sayım vermediği için cezaevindeki tutuklu ve hükümlüleri çok rahat cezalandırabiliyor. Cezaevlerindeki durum tam olarak budur arkadaşlar.

Rapora gelince, öncelikle şunu belirteyim: Görüşmekte olduğumuz raporda internet kullanım süresine ilişkin yasaklar getirmenin teknoloji bağımlılığı konusunda doğru bir yöntem olmadığı kısaca vurgulanmış olsa da "yasaklar" denilince akla sadece, kullanıcıların kendini, öğrencisini, çocuğunu kısıtlaması gelmemelidir; iktidarın, bilgiye erişime yönelik yasaklamaları da kanımızca bu raporun konusudur. Zira, bilginin özgür dolaşımının sağlanmasının teknoloji bağımlılığı üzerinde dolaylı da olsa etkisi vardır.

Bu ülkede Wikipedia yıllarca yasaklı kalmıştır. Pek çok basın kuruluşunun internet sitesine, sosyal medya hesaplarına

erişimi hâlâ engellidir. Bu anlayışla yürütülen bir sistemde teknoloji bağımlılığını engellemek için yasaklamak doğru bir yöntem değildir demek eksik kalacaktır.

Türkiye’de 2020 yılında 10 binlerce içeriğe erişim engeli getirildi. Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı ve Vakıfbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, eski millî güreşçi Hamza Yerlikaya’nın lise diplomasının gerçekliği hakkında yapılan 125 haber ve paylaşıma erişim engeli getirildi.

İfade Özgürlüğü Derneği raporuna göre Türkiye’de bugüne kadar en az 450 bin “web” sitesi engellendi. İfade Özgürlüğü Derneğinin internette yaşanan ifade özgürlüğü ihlalleri hakkında hazırladığı EngelliWeb raporuna göre Türkiye’de internet ortamında yayınları düzenleyen 5651 sayılı Kanun’un yaklaşık on üç yıl önce yürürlüğe girmesinden sonra Ekim 2020 itibarıyla en az 450 bin “web” sitesine, 140 bin URL’ye (TekDüzen Kaynak bulucu) ve 42 bin “tweet”e engelleme yapıldığı belirtiliyor.

Yine, 2019 raporuna göre söz konusu yıl içinde yani 2019 yılı içinde 61.049 “web” sitesine erişim mahkeme kararıyla engellenmiş, 2019 yıl sonu itibarıyla kapatılan “web” sitelerinin sayısı 408.494 olmuştur. 2020 yılı hakkındaki raporu Haziran 2021’de yayınlamak olan derneğin 2019 verilerine göre ekim ayı itibarıyla 2020 yılında en az 42 bin “web” sitesi mahkeme kararıyla erişime engellenmiş, 2018 yılında ise 94 bini aşkın “web” sitesi kapatılmıştır. Yıl bazında yapılan değerlendirmeye göre kapatılan “web” sitesi sayısı 2017 ve 2018 yıllarında tavan yapmıştır. Yine aynı raporlara göre 2019 sonu itibarıyla en az 130 bin URL adresine, 7 bin Twitter hesabına, 40 bin “tweet”e, 10 bin YouTube videosuna ve 6.200 Facebook içeriğine aynı kanun hükümlerine göre erişim engelleme kararı getirilmiştir. 2012-2019 birinci yarısı sonu itibarıyla Twitter’a dünya genelinde 7.396 mahkeme kararı gönderilmiş. Bu kararlardan 5.487’si yani yüzde 74’ü Türkiye’den gönderilmiş. Türkiye bu kategoride açık ara 1’inci sırada. 2’nci sırada 1.096 kararla Rusya geliyor yani gönderilen mahkeme kararlarının yüzde 90’ı 2 ülkeye ait ve bunun yüzde 74’ü de Türkiye’ye ait. Yine dünya genelinde Twitter’a mahkeme kararları dışında 66 bin tane talep gönderilmiş. Bu taleplerden en fazlası, 30.769 tanesi yani yüzde 46’sı Türkiye’den gönderilmiş, 14.284 talep de yani yüzde 21’i de Rusya’dan gönderilmiş, her ikisi de yüzde 70’e yakın. Dolayısıyla internete, özgür bilgiye erişim konusunda Türkiye açık ara önderlik, 1’incilik yapıyor.

En çok site kapatan kurum Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. Yine aynı raporlara göre 2006-2019 yılları arasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 237.086 kararla en çok “web” sitesi kapatan kurum olmuştur. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı 2016 yılında kapatılana kadar 129.124 “web” sitesine erişim engeli getirmiştir. Son olarak Cumhurbaşkanının oğulları Bilal Erdoğan ve Burak Erdoğan’ın arkadaşının aldığı ihalelere ilişkin haberlere erişim engeli getirildiğine dair haberlere de erişim engeli getirilmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın oğullarının arkadaşı Fatih Başçı’nın Gaziantep Büyükşehir Belediyesinden toplamda 26,5 milyon TL değerinde 5 ihale aldığına ilişkin Cumhuriyet, T24 ve KRT TV’de yayımlanan haberler İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 1 Şubat’ta verdiği kararla erişime engellenmiştir. Cumhuriyette çıkan bu habere ilişkin habere de daha sonra erişime engelleme kararı verilmiştir.

Bütün bu uygulamalara bakıldığında, iktidarın kendisi gibi düşünmeyen toplum kesimlerini nasıl bir cenderenin içine almak istediği apaçık görülmektedir. Bu bağlamda, biz diyoruz ki: “İnternet erişimi konusundaki keyfi, ideolojik, iktidara hizmet eden engellerin kalkması ile ilgili kurumların özgürlükleri ve bilgiye erişimi önceleyecek şekilde kararlar alması sağlanmalıdır.” Bilginin özgür dolaşımının sağlanması teknoloji bağımlılığı konusunda pek çok olumlu gelişmeyi de beraberinde getirecektir.

Araştırma Komisyonunun hazırladığı raporda, çocukların ve gençlerin internetteki olumsuz yayınlardan korunabilmesi için hangi sitelerin uygun, hangi sitelerin uygunsuz içeriğe sahip olduğunu gösteren kılavuz bir portal kurulması ve bu portalın varlığından ebeveynlerin ve kullanıcıların haberdar edilmesi öneriliyor. Burada bir sorun yok. Elbette böyle bir kılavuz hazırlanabilir ama asıl sorun, hangi sitelerin uygun olduğuna, hangi sitelerin uygun olmadığına kim karar verecek? Bugün olduğu gibi bütün dünyadaki her tür sıralamada başı çeken kurumlar mı karar verecek, yoksa akademiden veya bağımsız kuruluşlardan insanların yer alacağı kurumlar veya kuruluşlar mı karar verecek?

Teknolojinin çocukların ve gençlerin şiddete yönlendirilmelerinde etkisinin araştırılması ve şiddete yöneliminin önlenmesinin sağlanmasına ilişkin ifadeler ve buna ilişkin atılacak adımlar raporda sıralanmıştır. İlgili kurumların yaptığı ve yapacağı çalışmalara ilişkin bilgiler ve planlamalar da raporda yer almaktadır. Ancak şiddet, şiddete eğilim hükümet politikalarından, hükümet temsilcilerinden söylemlerinden bağımsız değildir, mevcut iktidarın kullandığı kutuplaştırıcı dil tüm sosyal medya mecralarından yaygınlaştırılmaktadır. Teknolojiyi, interneti kullanan herkes bu dile maruz kalmaktadır. Bu değişmediği sürece alınacak hiçbir önlem şiddeti engellemeyecektir.

Boşluk duygusuyla bağımsızlık arasında çok ciddi bir ilişki olduğu Komisyon Raporu’nda vurgulanmıştır. Ancak, bunun yerine neyin konulacağı konusundaki önerilerse son derece yüzeyseldir. Örneğin, raporda deniliyor ki: “Tüm il ve ilçelerin mahalle, semt ve sokaklarında çocuk ve gençlerin vakit geçirebilecekleri, çeşitli aktivite ve grup çalışmalarının yapılabileceği nitelikli, amaçlı tasarlanmış parklar, spor ve oyun alanları yaygınlaştırılmalıdır.”

Yaz okulu, kamp, gezi, spor ve sanat etkinlikleri çocuk ve gençlerin faydalanabileceği makul bir fiyattan ve ekonomik imkânları kısıtlı bireylere ücretsiz bir şekilde sağlanmalıdır.

Kültür Turizm Bakanlığı tarafından çocuk ve gençlere yönelik sinema, tiyatro ve diğer kültür faaliyetlerinde teşvik politikaları geliştirilmelidir.

Ailece kaliteli vakit geçirmeye belli bir zaman ayrılmalıdır. Çocuklar, ilgi alanlarına göre hobilere, sanat ve spor dallarına ve diğer geliştirici etkinliklere yönlendirilmeli, evde çocuğun ilgi duyduğu evcil bir hayvan besleme seçeneği değerlendirilmelidir.”

Bu önerilerin tamamını destekliyoruz. Bunlar çok daha önceden atılması gereken olumlu adımlardır. Bunlarla birlikte, başta öğrenciler olmak üzere, tüm yurttaşlar için fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Edirne’den Hakkâri’ye kadar tüm okullarda aynı standartlarda spor, sanat eğitimi verilmelidir. Müfredat buna göre düzenlenmeli; çocuklar göstermelik değil, gerçek anlamda spor ve sanat eğitimi almalıdır. Sosyal aktivitelere ulaşım tamamen ücretsiz, kolay ve yaygın olmalıdır. Teknolojik tüm imkânlarla, teknolojiye ilişkin tüm eğitimlere bütün okullarda eşit bir şekilde ulaşılabilir.

Ancak, ailenin temel yaşamsal sorunlarına ilişkin değerlendirmeler raporda yer almamaktadır. Ekonomik refah artışının sağlanması ve aile içi şiddetin azalması teknolojiye bağımlılığı direkt azaltacaktır. Dolayısıyla, rapordaki öneriler arasında da sıralanan, aileye sadece teknoloji bağımlılığıyla ilgili broşür vermek, ders vermek, film izletmek çözüm olmayacaktır. Ailenin yaşam koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Raporda da bahsedildiği gibi, gelir düzeyi yüksek Avrupa ülkelerinde teknoloji bağımlılık oranı düşüktür. Ekonomik olanaklar, fırsat eşitliği, müfredat kalitesi bu ülkelerde Türkiye’nin kat kat üstündedir.

Yine, raporda internet oyunlarının bağımlılık yapmasının sebebinin ödüllendirmelerin kısa sürede ve hızlı bir şekilde verilmesi olduğuna dikkat çekilerek internetin çok ciddi bir şekilde ödül mekanizmasını aktive ettiği, hayatın diğer alanlarından zevk almayan çocukların senelerce okuyup doktor olmak, öğretmen olmak gibi birtakım ideallerinden vazgeçip internet üzerinden para ve ödül kazanmak gibi olumsuz birtakım amaçlar edindikleri ifade edilmektedir. Bu cümleden net olarak şu anlaşılıyor: Türkiye’de gençler ve çocuklar umutsuzluk içerisindedir, beklentisizlik içerisindedir, bıkkınlık içerisindedir, hedefleri yoktur, amaçları yoktur ve bir girdap içerisindedirler.

35 yaşına gelmiş, işsiz hatta hiç çalışmamış kişi sayısı hızla artmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu da ebeveynidir. Bu kişilerin en kolay ve ucuz ulaşabilecekleri şey teknoloji ve internettir. Bu kişilerin işsizlik, yoksulluk sorunu çözülürse en kolay ulaşabilecekleri şey internet değil de eğer ücretsiz spor olursa, eğer ücretsiz konser olursa, sinema olursa teknoloji bağımlılığıyla çok daha kolay mücadele edilebilecektir.

Günümüzde spora erişim bile paralıdır. En yaygın izlenen spor olan futbolu bile izleyebilmek için paralı televizyon platformlarına üye olmak, pahaca yüksek olan kombine kartları satın almak gerekmektedir. Koşullar böyleyken teknoloji bağımlılığıyla mücadele etmek elbette zor olmaktadır.

Raporda 12 Haziran 2019 tarihli toplantısında Komisyona bilgi veren Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürünün şu sözü yer alıyor: İnternette, televizyonda, filmlerde, YouTube'da dinî değerlere, kültürel değerlere gizli ya da açık birtakım saldırılar olabildiğini, gençlerin ve ebeveynlerinin de bunun farkına varması gerektiği belirtiliyor. Doğru, ancak aynı şekilde internette, televizyonda, filmlerde, YouTube'da savaş övgüsü yapan, farklı kimlikleri, inançları aşağılayan, kutuplaştırıcı, savaş, ölüm güzelleme yapan çokça yayın ve paylaşım vardır. Bazı dizilerde -bunu başka yerlerde de duyduunuz, ben de daha önce söyledim- beş dakikalık bir sahnede 40 kişi öldürülebiliyor, kanlı sahneler var, bunların hiçbirisi bulutlanmıyor ama bir vatandaş 1 sigara içiyorsa mutlaka o bulutlanıyor, 1 kadeh içki içiyorsa o bulutlanıyor. Yani izleyen şöyle algılıyor: 40 kişiyi öldürmek normal, 1 sigara içmek anormal, 1 kadeh içki içmek anormal. Dolayısıyla, bir sorunsu bunların tamamının sorun alanı olarak görülmesi gerekiyor.

Diğer taraftan "teknoloji bağımlılığı" birçok sağlık örgütü tarafından da birden fazla bağımlılığı kapsayan şemsiye terim olarak açıklanmakta; "internet bağımlılığı" "oyun bağımlılığı" "sosyal medya bağımlılığı" gibi kavramları da kapsadığı kabul edilmektedir. Teknoloji bağımlılığının arttığı toplumlarda bireyler bazında karşılaşılan sorunlar arasında, fiziksel aktivitenin olmadığı yaşam tarzı ve buna bağlı olarak obezite gibi çeşitli sağlık sorunlarıyla karşılaşılmasının, sosyal beceri gelişiminde bozuklukların, uyku bozukluklarının, depresyonun, çeşitli psikolojik sorunların bulunduğu bilinmektedir. Ancak Türkiye'de bu alandaki araştırmalar, daha çok, teknoloji kullanım oranlarının ne düzeyde gerçekleştiği üzerine yapılmış, yarattığı sorunların önüne geçilmesi için somut çözüm önerilerine rastlanmaksızın pek mümkün olmamıştır. Yani daha teknoloji bağımlılığının, önüne geçilmesi için somut çözüm önerilerine rastlanmaksızın pek mümkün olmamıştır. Yani daha teknoloji bağımlılığının, önüne geçilmesi için somut çözüm önerilerine rastlanmaksızın pek mümkün olmamıştır. Yani daha teknoloji bağımlılığının, önüne geçilmesi için somut çözüm önerilerine rastlanmaksızın pek mümkün olmamıştır.

Temel ilkimiz baştan beri şudur: Teknoloji bağımlılığıyla mücadelenin yasaklar üzerinden yapılmaması gerektiğini savunuyoruz. Teknoloji bağımlılığının zararlarıyla mücadele edilirken farkındalığın artırılması için bilgilendirici eğitimler verilmelidir. Sadece resmî kurumlar aracılığıyla değil, üniversiteler, odalar, sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte uzmanların araştırmaları sonucunda ortaya çıkan yaş gruplarına göre oyun oynama veya sosyal medya kullanımıyla ilgili kullanım süresi belirlenmelidir. Örneğin okul öncesi çağda günde yarım saat, lise öncesi çağda günde bir saat, üniversite sonrası için günde iki saatten fazla teknoloji bağımlılığının zararları üzerinde farkındalık artırıcı çalışmalar yapılmalıdır. Yani sıra, insanların iletişimi özgürlüğüne sahip olduğu gibi erişim özgürlüğüne de sahip olduklarını unutmadan, yasaklayıcı bir anlayış yerine, özellikle çocukların ve gençlerin zararlı yayınlardan korunması için güvenli internet uygulamalarının kullanımı konusunda toplumu bilinçlendirme çalışmaları daha görünür kılınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Teknoloji, oyun ve internet bağımlılığıyla ilgili olarak tüm Türkiye'yi kapsayan yeni bir çalışmanın olmaması nedeniyle yıllar içerisinde internet kullanımında ciddi artış olduğu bilinmesine rağmen problemin boyutunun iyi bir ölçümü ve saha araştırması yapılarak ortaya konulması çok daha doğru olacaktır. Oxford Üniversitesi 2017 yılı itibarıyla önümüzdeki yirmi yılın mesleklerini sıraladığı listede 2 tanesi haricinde diğerlerinin dijital meslekler olduğuna dikkat çekmiştir. Bu sebeple çocukları teknolojiden uzak tutmak değil, teknoloji kullanımının süre ve içerik olarak kontrol edilmesinin önemli olduğuna vurgu yapılmaktadır diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Onursal Adıgüzel konuşacak.

Buyurunuz Sayın Adıgüzel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bilişim teknolojilerinin bağımlılığının incelenmesine ilişkin kurulan herhâlde Meclis tarihinin en uzun isimli komisyonlarından birinin raporunun konuşulması sürecinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle şunu söylemek isterim: Bu rapor sekiz ay önce dağıtıldı, geçtiğimiz haziran ayında dağıtıldı ama bugün, sekiz ay sonra bu raporu görüşmemiz aslında iktidarın Meclise verdiği önemi açık ve net şekilde burada ortaya koyuyor.

Diğer taraftan, bu konunun ne kadar önemli olduğunu konuşuyoruz hepimiz ama baktığımızda bu konu bu kadar önemiyse iktidarın, muhalefetin bu konuyu hızlıca Meclis gündemine getirmesi ve bunların yasalaşmasını sağlaması gerekiyor. Dört aylık bir çalışma süreci geçirdik, bu çalışma sürecinde çeşitli ziyaretler yaptık. Bu ziyaretlerle çeşitli sunumlar aldık, bu sunumlar doğrultusunda da gördük ki bütün muhalefet, iktidar teknoloji bağımlılığı konusunda hemfikir "Bir çözüm bulalım." diyor. Biz de muhalefet şerhimizde çok net bir şekilde anlattık: Çocukların, gençlerin özellikle teknoloji bağımlılığı noktasında ciddi bir çalışmayla, belli bir düzenlemeyle yönlendirilmesi gerekiyor. Aynı zamanda, internetin, teknolojinin gelişimindeki hızlıktan kaynaklı olarak bu iki ilerlemeyi sağlıklı bir platforma oturtmak gerekiyor. Bu platformu sağlayabilecek tek yapı da hepimizin içinde olduğu bu Meclis çatısıdır. Eğer biz, gençlerin, çocukların internete, dijital mecralara ulaşacağı platformları ve buradaki çalışmaları doğru bir şekilde, yasal çalışmalarla düzenlersek sansürü değil insanı ön plana alırsak emin olun birçok sorunu çözmüş olacağız.

Çok önemli çalışmalar var raporumuzun içinde ama ben özellikle şunu vurgulamak istiyorum: Bu Komisyon çalışırken herkes hemfikir, uzlaşmacı bir çalışma yürüttü. Gönül ister ki vatandaşın diğer sorunlarında da bu uzlaşmacı çalışmayı hep birlikte sağlayabilelim. Nerede mesela? Mesela çocukların, gençlerin, kadınların, emekçilerin, emeklilerin ve toplumun diğer bütün kesimlerinin sorunlarını işlediğimiz çalışmalarda da bu uzlaşmayı sağlayabilelim. İktidarın dili kutuplaşmayı, çatışmayı, nefreti, korkuyu, sansürü değil uzlaşmayı, iş birliğini, fikir özgürlüğünü, yöneticiye olan güveni aşılarsın. Ancak, bugün karşımızda ne var biliyor musunuz? Bugün karşımızda, gençleri iktidarına engel olarak gören, kendinden olmayan gençleri terörist ilan eden, Anayasa'yı çiğnediğini açık açık deklare eden, bununla övünen, Boğaziçi'ni 10 genci sadece kayyum rektöre karşı çıkıtları için, demokratik gösteri haklarını kullandıkları için tutuklayan, cezaevine atan, bir o kadar genci elektronik kelepçelere mahkûm eden, sırf telefon numarasının sonu 12 diye pırl pırl bir genci tutuklatan... Merak ediyorum, o kardeşimiz ne zaman mahkeme yüzü görecektir, hep birlikte bu sürecin çok uzayacağını göreceğiz. İşin acı tarafı, bu gençlerin suçsuz olduğunu siz de çok iyi biliyorsunuz. Amaç: "Biz bu gençleri korkutur muyuz, biz bu gençleri sindirir miyiz?" Siz de çok iyi biliyorsunuz ki, bu gençler korkmadan, çekinmeden gözünüzün içine baka baka gerçekleri söylüyorlar ve sırf bu gerçekleri söyledikleri için de bugün tutuklular. Hiç mi düşünmüyorsunuz? Boğaziçi Üniversitesinde, benim de bir dönem öğrenci olarak bulunduğum Boğaziçi Üniversitesinde -ki siz Boğaziçi Üniversitesine el atana kadar hiçbir sorun yoktu ama Türkiye'nin her kurumuna nifak soktuğunuz gibi orayı da kendinize

benzettiniz ne yazık ki- hiçbir akademisyen görevi kabul etmiyor. Hiç düşünüyor musunuz neden hiçbir akademisyen bu görevi kabul etmedi? Neden biz aciz duruma düştük, bir gece vakti 2 fakülte kurmak zorunda kaldık diye düşündünüz mü? Lafa gelince diyorsunuz ki: "Bu Z kuşağının oylarını biz nasıl alacağız?" Kusura bakmayın, bu akılla gençlerin oyunu alamazsınız; bu yönetim anlayışıyla, bu baskıcı anlayışla gençleri kendinizden uzaklaştırırsınız. Bu da benden size naçizane bir öneri olsun.

Gönül isterdi ki burada sadece bilişimin zararlarını konuşalım, hızlı bir şekilde çalışmaya başlayalım ama on sekiz yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi yönetimi anlayışı içinde, eğitim sisteminde uygulanan politikalarla pandemi süreci bize gösterdi ki Türkiye'de gençlerin ulaşabildiği bir teknoloji yok arkadaşlar. Evet, evlerimizde gördüğümüz kesimlerin bir kısmında teknoloji bağımlılığı sorunu var ama asıl sorun, temel hak olan internete erişim sorunu. Çocuk internete erişemiyor ki teknoloji bağımlılığı sorunuyla baş başa kalsın.

Rakamlardan bahsetmek istiyorum: Türkiye'de yaklaşık 6 milyon çocuk EBA'ya bağlanamıyor, mart ayından bu yana 6 milyon çocuk EBA'ya bağlanmamış. EBA'ya bağlananların yüzde 62'si de cep telefonu ile bağlanmış, yüzde 29'u bilgisayarla bağlanmış, yüzde 9'u tabletlerle bağlanmış. Bu demektir ki 8,5 milyon öğrenci şu küçük ekranlarla eğitim almaya çalışıyor. Bir nesil kayboluyor.

Değerli arkadaşlar, Millî Eğitim Bakanı iki üç gün önce açıkladı, dedi ki: "Bu uzaktan eğitim meselesi uzayacak." Yani uzun bir süre daha eğitime uzaktan erişeceğiz. Bu ne demek? Bugün bütün kaynaklarımızı eğitim için seferber etmemize çağrı demek. Diyeceksiniz ki şimdi: "Kaynak mı var?" Ben de diyeceğim ki size: 5'li çeteye verdiğiniz paralarda kaynak var; yazlık, kışlık, uçan saraylara verdiğiniz paralarda kaynak var; bir de -Evrensel Hizmet Fonu'nda 10 milyar lira toplamışsınız- Evrensel Hizmet Fonu var. Bu Fon'un amacı ne? Bu Fon'un amacı, Türkiye'de internete erişim, eğitime erişim noktasında teknolojik eşitsizlikleri ortadan kaldırmak. Peki, bu Fon'un ne kadarını bu işe kullanmışsınız? Onda 2'sini kullanmışsınız; onda 2'si bile değil yani 10 milyarın 2 milyarını bile eğitimdeki eşitsizliği ortadan kaldırmak için kullanmamışsınız. Nereye gitti bu paralar? Söyleyin bana hangi müteahhide aktardınız bu paraları, millete küfür eden hangi müteahhide aktardınız, işçisine zulmeden hangi müteahhide aktardınız?

Değerli arkadaşlar, biraz önce de değindiğim gibi internet, teknoloji çok önemli başlıklar ve artık evrensel bir hak olmuş durumda. Sizin şahlanış dönemi Türkiye'nizde, anayasal hak olan eğitime ulaşamıyor çocuklar ama dünyada artık temiz suya, temiz gıdaya ulaşmak gibi bir hak olmuş durumda internet. Dönüp baktığımız zaman Adalet ve Kalkınma Partisinin yöneticileri çiftçiyle alay ediyorlar. Niye? Cebinde bir telefon varmış. Bırakın siz Türkiye'de ekonomi çok iyi algısı yaratmak için çiftçilerin cebindeki teknolojiyle uğraşmayı. Her fırsatta söylüyoruz: Hollanda yüzlerce milyar tarım ihracatı yapıyor teknolojik tarımla, biz kocaman Türkiye Cumhuriyeti onun altında 1'i ihracat yapıyoruz ve diyoruz ki: Teknolojiyi kullanamadık. Ama siz dönüyorsunuz, diyorsunuz ki: "Çiftçinin cebinde internet var, çiftçinin cebinde telefon var." Şaşıracak izliyorum. Size bir örnek vereyim: Türkiye'de Sayın Mahir Ünal'ın söylediği o telefonlardan en son modelini almak için bir gencin yüz dört gün çalışması gerekiyor. Peki, aynı telefonu almak için Almanya'da kaç gün çalışmak gerekiyor? Dokuz gün. İsviçre'de? Dört gün. Yazık değil mi bu ülkenin çocuklarına? Bu ülkenin çocukları neden teknolojiden mahrum kalıyorlar? Bu ülkenin çocukları yüzlerce gün çalışıp bir telefon mu alacaklar, bir bilgisayar mı alacaklar, bir tablet mi alacaklar? Onlar da üretebilirler, onlar da bu potansiyele sahipler; yeter ki güvenin, bu ülkedeki gençlere yeterli imkânları verin.

Son olarak, Uzay Ajansından bahsetmek istiyoruz. Dün çok güzel bir PR çalışması izledik. Ben Adalet ve Kalkınma Partisinin PR şirketini tebrik ediyorum buradan. Biraz da süreci kısaltmış, artık elli yıllık, kırk yıllık işler yapmıyor, üç yıllık bir tanımlama yapmış ama işin özüne geldiğimizde, o salonu, o renkli camlarla, o LED ekranlarla donatılmış salonu bir kenara bıraktığımızda bir şey görüyoruz ki Adalet ve Kalkınma Partisi "Ben uzaya gidiyorum." derken vatandaşın asıl sorunlarını unutmuş durumda; işsizliği, açsızlığı unutmuş durumda, uzaya gitme hayalini insanlara dayatmaya çalışıyor ama bir yandan incelediğimiz zaman, baktığımız zaman bir şeyi görüyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ONURSAL ADIGÜZEL (Devamla) – Öncelikle, Türkiye'nin uzaya gidebilmesi için biz elimizden geleni yaparız, kolunuza da gireriz, deriz ki: Hep birlikte çalışalım, bunu başaralım ama siz de yaptığınız işlerde samimi olun. 2019 seçimlerinde uçak göklerde uçuyordu, ortada uçak yok; geçen yıl Sayın Bakan "1 milyon yazılımcı" diyordu, bırakın 1 milyon yazılımcıyı, ortada 10 bin yazılımcı yok. Her dönem böyle bir propaganda içine giriyorsunuz, böyle bir PR çalışması içine giriyorsunuz ama bu işlerin bir de gerçekliği var. Neden Ay'a gidiyorsunuz, neden Mars'a gitmek istiyorsunuz? Açıklayan yok. Peki, bunun için teknolojik altyapı oluşmuş mu? Bunu da açıklayan yok. Bunun bir süreci var, buna dair biri bir şey söylüyor mu? Bunu da açıklayan yok. Bu işin sonunda ne olur, biliyor musunuz? Yine taşeron firmalara, yabancı taşeron firmalara bu ülkenin milyarlarca lirasını verirsiniz, oradan bir algı yönetirsiniz, bu algıyla da boş verin uzaya gitmeyi, boş verin roket yapmayı, siz daha Sabiha Gökçen'e giden tramvayı yapamazsınız.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İzmir Milletvekili Sayın Kamil Okyay Sındır'ın.

Buyurunuz Sayın Sındır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun değerlendirildiği bu Genel Kurul oturumunda grubumuz adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Komisyon Başkanımız Sayın Nabi Avcı ve Komisyonunda emeği geçen bütün yasama uzmanlarımıza ve Komisyonunda görev yapan 12 milletvekili arkadaşımıza şükranlarımı sunuyorum ve tabii, Komisyonumuza katkıda bulunan bütün kamu, özel, STK uzmanlarımıza sundukları bilgi, belgeler ve sunumları için ayrıca teşekkür ediyorum.

Tabii, rapor 21 Mayıs 2020'de Meclis Başkanlığına sunuldu, neredeyse altı ayı aşkın -değil mi, daha bile fazla, yedi ay- süre önce Başkanlığa sunuldu ve bugün görüşülüyor. Aradan o kadar uzun zaman geçti ki... Şimdi -birazdan söyleyeceğim- raporun en sonunda yer alan bir takvimlendirme var. O takvimlendirme de "uygulama takvimi" olarak tanımlanmış, 43 uygulama önerisi var, bunun 19'u 2020 yılı içerisinde yapılması önerilmiş uygulamalar. Yani, o takvimdeki yılların herhâlde raporda bir yıl üzerine artı koymak gerekir, bu gecikmeden dolayı. Tabii, bir Covid süreci... Meclisin bundan önceki yasama yılında gündemine gelen, acil olduğu ifade edilen konuların arkasından bu raporun görüşülmesi ne yazık ki gecikti.

Tabii, rapora bizler de elimizden geldiğince katkı koyduk. Rapora her ne kadar muhalefet şerhi adı altında bir bölüm koyduysak da orada eksikler varsa, yanlışlar varsa bunları ifade etmek adına ve tabii ki bir ek görüş gibi belki tanımlanabilecek ifadelerimizi raporda sunduk. Tabii, eksik varsa -olabilir de- bunların mutlaka en az düzeyde olması ve sonuca etkisi olmayacak düzeyde yer alması için de elimizden geleni bu anlamda Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak yerine getirmeye çalıştık.

Tabii, raporda terminolojik birliği, tanımlara çok önem verildi bu çalışmalarda. "Bağımlılık" ve "aşırı kullanım" örneğin iki

farklı terim, ikisi arasındaki farklılıklar net olarak tanımlanmaya çalışıldı. Dünyada ve Türkiye'deki durum, bağımlılığın sebepleri, belirsizlikler, tedavisi ve çocuklar üzerindeki etkileri, bağımlılığın çalışma ve okul hayatına etkileri gibi 7 başlık altında bu tanım, yaygınlık, belirsizlikler, sebepler, tedaviler ve etkiler ifade edildi, güzel. "Sonuç ve Öneriler"de de 9 başlık altında sonuç ve öneriler var. Tabii, bir büyük eksik var; bütçesi olmayan önerinin ve uygulamanın, bütçede yer bulmamış olan –kurumlar bazında, bu önerileri uygulayacak kurumlar bazında bir bütçe- 2021 yılı bütçesinde yeri olmayan bir uygulamanın başarı şansı da olamaz. Dolayısıyla 2020 yılında bu gündeme gelmiş ve geçmiş olsaydı 2021 yılı bütçesinde belki de bakanlıklar, yürütme onunla ilgili bütçelerini de düzenleyebilirlerdi. Bunu da bir eksiklik olarak ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, tabii, bilişim iyi bir şey mi, kötü bir şey mi? Tabii ki iyi bir şey, hiçbir itirazımız yok. "Bilişim" dediğimiz şey, etimolojik olarak "bilmek" fiilinden karşılıklı bilgiyi iletmek anlamında bilişmek yani itmek itişmek, dövmek dövüşmek gibi karşılıklı yapılan bir eylem. Peki "bilgi" dediğimiz şeyi biz nasıl tanımlayabiliriz? Çoğunlukla biz Türkçe dilimizde veri, enformasyon ve bilgiyi birbirleriyle çok karıştırıyoruz. "Veri" dediğimiz şey, amacı olmayan sembolik birtakım unsurlardır, olgulardır. Oysa "enformasyon" anlam kazandırılmış ve bir amacı olan veri topluluğudur. Yani şu benim önümde rakamları görüyorsunuz ya da yukarıdaki saat olarak ifade edilen rakamlara tek başına baktığınızda bir anlamı yoktur ama onun bir saat olduğu, en sağdaki 2 hanenin saniye olduğu, ortadakinin dakika olduğu gibi bu bir enformasyona dönüşür. Tabii, biz insan olarak görerek, dokunarak, tadarak, işiterek ve koklayarak -tabii ki konuşarak aynı zamanda- 5 duyu organımızla bu enformasyona erişiriz. İşte bu enformasyona erişim için değişik kanallar var; gazete, dergi, radyo, televizyon gibi ve yeni teknolojik ürünlerde; cep telefonu, bilgisayar, faks ve benzeri cihazlar. Bu teknolojilere de "bilişim teknolojileri" diyoruz çünkü bilgi ancak ve ancak enformasyon bize ulaştığında ve bizim önceki bilgilerimiz içerisinde analiz edilip değer kazandığında ve yeni bilgiler üretildiğinde önem taşıyor; o nedenle "enformasyon teknolojileri" diğer bir ifadeyle "bilişim teknolojileri" önemlidir ve bunun kullanımı ve yaygınlaşması da mutlaka yapılmalıdır, yerine getirilmelidir ama tabii burada bunun bağımlılık yaratacak düzeyde, aşırı kullanım düzeyinde olmaması arzu edilir. Bu anlamda tabii kullanırken de bu bilginin aldatmaca bilgi, yalan haber gibi bilgi aldatmacası "knowledge hoax" denilen bir kavrama da dikkat etmek gerekir. Bugün, bilişim teknolojilerinde en yaygın kullanılan bir alan olarak, bir teknoloji olarak internet içerisinde ben yalan bir şey söylesem bir arama motoruyla benim dışımda ona erişen birisi o yalan bilgiyi, o yalan enformasyonu doğru kabul edip bu yanlışlığa düşebilir, buna mutlaka tabii ki dikkat etmek gerekir.

Değerli arkadaşlar, biz, tabii, çalışmalarımızda sadece çocuk ve gençleri... Artık -ben aslında Komisyonunda da ısrarla bunun üzerinde durmaya çalıştım- bu teknolojilere bağımlılık sadece çocuk düzeyinde veya gençler düzeyinde değil tüm bireyler üzerinde bir sorun hâlinde kendini gösteriyor çünkü çeşitli araştırmalara bakarsanız, Türkiye'de örneğin, mobil kullanıcılar olarak günde ortalama 78 kez -hepimiz öyle; telefonumuza "WhatsApp'tan bir mesaj gelmiş mi? Şu sosyal medyada, Twitter'da ne var, efendim, Facebook'ta ne var?" gibi sürekli bakıyoruz- yani her on üç dakikada bir cep telefonu ekranına bakmaktan kendisini alamıyormuş Türk insanı. Mesela, sabahları yüzünü bile yıkamadan telefonuna bakanların oranı yüzde 28'e yükselmiş; ciddi bir oran. Kullanıcıların gün içerisinde akıllı telefonlarına bakma sayısı Türkiye'de ortalama 78 defa bir günde ama Avrupa ortalaması 48; Türkiye onun 1,5 katını aşıyor. Uyandıktan sonraki ilk on beş dakika içerisinde bakma oranı ise Türkiye'de yüzde 79; yani, yüzünü yıkamadan değil, ilk on beş dakika içerisinde cep telefonunu eline alıp bakıyor Türkiye'nin yüzde 79'u. Böyle bir bağımlılığımız var, hastalığımız var.

İnsan bir sosyal varlık ise sosyal varlığın gereği olan sosyalleşebilmek... Gerçi geçtiğimiz yıl pandemi sürecinde çok sosyal bir varlık olmadık evlerimizde bulunmak durumunda kalmamız nedeniyle, sağlık nedeniyle tabii ki ama insanın bir sosyal varlık olabilmesi için bu teknolojileri de doğru ve sağlıklı kullanabilmesi gerekir.

Tabii, bu bilişim bağımlılığından kendimizi sakınırken aynı zamanda bilgiye de, daha doğrusu enformasyona da -ben de terimi doğru kullanayım- zamanında, yeteri kadar doğru enformasyona en ucuz şekilde ve en hızlı şekilde ulaşabilmek gerekiyor.

Az önce sevgili Onursal Adıgüzel Vekilimiz çok güzel, rakamlarla ifade etti; ben de söyleyeyim: Mesela internet bant genişliğinde en iyi performans Hong Kong'taymış. 10 milyon 767 bin 262 "kilobit per second" bir bant genişliği var Hong Kong'ta -bakın, 10 milyon düzeyinde- Türkiye'de 94.995.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne ayıp ya, ne ayıp!

KAMİL OKYAY SINDİR (Devamla) - Aradaki farka bakın, Hong Kong ve Türkiye...

Tabii, bu fiber altyapıya da baktığınızda, fiber altyapıda da gene o rakamı sizinle paylaşacağım. Türkiye'nin fiber altyapı uzunluğu şehirlerinde örneğin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (Devamla) – Sayın Başkanım, süre rica edecektim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

KAMİL OKYAY SINDİR (Devamla) – 4 milyon 320 bini aşkın nüfusuyla Türkiye'nin en kalabalık şehri örneğin İzmir'de fiber altyapı uzunluğu kişi başına 4 metre, örneğin Stockholm'de fiber altyapı uzunluğu kişi başına 770 metre; Ankara'da 4,3 metre kişi başına, İstanbul'da o civarda, o düzeyde bir fiber altyapı uzunluğu var yani 200 kat fark var. Bunu çok belirgin bir fark olduğu için özellikle belirttim ama Türkiye bu anlamda dünyada ve Avrupa'da gerçekten oldukça geride.

Şimdi evet, biz uzaya gidelim, Ay'a gidelim, teknolojiyi mutlaka en üst düzeyde kullanalım, amaca uygun kullanalım, doğru kullanalım ve yurttaşlarımızın, vatandaşlarımızın, devletimizin, milletimizin geleceği, refahı ve kalkınması için bunu en iyi şekilde yapalım yapmasına ama Türkiye, daha doğru dürüst yonga ve cip üretemezken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (Devamla) – Son cümlemiyi toparlayayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

KAMİL OKYAY SINDİR (Devamla) – Türkiye'nin ürettiği ve gururla ifade edilen, ettiğimiz bu SİHA'lar, İHA'lar, işte, savunma sanayisinde şöyle iyiyiz, böyle iyiyiz derken daha onların kameralarını bile Kanada'dan ithal etmek zorunda kalıyorken biz uzaya gidelim... Güzel bir şey vardı... "Gökyüzüne bak Ay'ı gör." diyor Hükümet, yetkililer. Ben de aslında diyorum ki -tabii, eğitimde fırsat eşitsizliği- biz Ay'a maya bakmayı bir kenara bıraktık, üniversitelerimizde öğrencilerimize "Aşağı bak." diyenler şimdi kalkmış "Gökyüzünde Ay'a bak Ay'ı gör." diyor ama biz karanlıkta Ay'ı değil, aydınlıkta Güneş'i görmek istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, Adıyaman'ın köylerinde internet yok.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Nabi Avcı.

Buyurunuz Sayın Bakan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nabi Bey Bakanken buraya tüm AK PARTİ'li milletvekilleri geliyordu, bugün niye kimse gelmedi Sayın Bakanım?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yürekleriyle burada AK PARTİ'liler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 10 kişi var burada Bakanım, eskiden herkes gelirdi.

AK PARTİ GRUBU ADINA NABİ AVCI (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; önce hepinizi

hürmetle muhabbetle selamlıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin belki de en uzun adlı araştırma komisyonunun başkanı olarak hepinizi, bu Komisyon çalışmalarına katılan bütün arkadaşlarım adına tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

"Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu" diye özetledik biz bu sekiz satır süren başlığı; Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu... Bu Komisyon bildiğiniz gibi iki yıl önce, 21 Şubat 2019 tarihinde AK PARTİ, CHP, MHP, HDP ve İYİ PARTİ'nin önerleriyle kurulmuş bir araştırma komisyonu idi. Komisyonumuz 8 Mayıs 2019 tarihinde çalışmalarına başladı; arada uzatmalar da alarak 21 Kasım 2019'da çalışmalarımızı tamamladık. Bu Komisyon çalışmalarında Mecliste grubu bulunan partilerimizden 12 üye arkadaşımız çalıştı, 9 da uzmanımız görev yaptı. Ben hepsine bu süreçteki uyumlu çalışmalarından ötürü, katkılarından ötürü çok teşekkür ediyorum. Gerçekten verimli bir Komisyon çalışması yürüttük hep birlikte, onun için çok teşekkür ediyorum.

13 toplantı düzenledik ve bu toplantılarda ilgili kamu kuruluşlarından, ilgili sivil toplum kuruluşlarından, üniversitelerden hocalarımızı, hekimlerimizi, uzmanlarımızı davet ettik, dinledik. Son Komisyon dinleme toplantısını da geniş kapsamlı bir çalıştay olarak düzenledik.

Bu komisyonlarda görev yapan, sunum yapan, bizimle bilgilerini, önerilerini paylaşan kimlerdi; onları da hem teşekkür için hem de Komisyonumuzun nasıl bir perspektifle çalıştığını göstermesi bakımından kısaca arz etmek istiyorum. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Ruh Dairesi Başkanlığının temsilcisini dinledik. Muhtelif toplantılarda Türkiye Yeşilay Cemiyetinin özellikle teknoloji bağımlılığıyla mücadele eden birimlerinin temsilcilerini dinledik. Bakırçay Üniversitesi Psikoloji Bölümü temsilcisi arkadaşımızı dinledik. Millî Eğitim Bakanlığında Talim ve Terbiye Kurulu Başkan Yardımcısını ve Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünü, Çalışma, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünü, Bakırköy Profesör Doktor Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Çocuk ve Ergen Psikiyatri Kliniği eğitim sorumlusu arkadaşımızı, uzmanımızı, hocamızı dinledik. Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğümü, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet Dairesi Başkanını, Ege Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanını -bunların her birini ayrı ayrı toplantılarda dinledik, hepsini bir arada değil- Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığını, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği temsilcisini, Genel Başkanını, Düzce Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi temsilcisini, Müdürlüğünü, İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Enstitüsü temsilcisini, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dernekleri Federasyonu üyesini, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı temsilcisini, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı öğretim üyesini, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı öğretim üyesini, Türkiye Bilişim Derneği İcra Kurulu Başkanını, Türkiye Bilişim Derneği İcra Sektör Kurulu üyesini -hani sektör temsilcilerini de dinlemek bakımından, biraz önce eksikliği işaret edildiği için söylüyorum- Türk Psikiyatri Derneği temsilcisini, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi temsilcisini, Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanını, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerini, Millî Eğitim Bakanlığında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanlığını, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünü, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyesini, RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanını, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji Bölümü temsilcisini, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı iletişim uzmanını, Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu üyesini, Başkent Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı temsilcisini, Hitit Üniversitesi Sungurlu Meslek Yüksekokulu Bilişim Teknolojileri Bölümü temsilcisini dinledik. Ayrıca, bunların dışında bilgi aldığımız uzmanların listesi var, onları raporumuzda zaten göreceksiniz.

Raporumuz bu uzman ve ilgili kurum görüşlerinin dinlenmesinden sonra -dediğim gibi- son toplantımızda, 13'üncü toplantımızda ayrı ayrı dinlediğimiz bu uzmanları bir araya toplayarak yani birbirlerinin farklı oturumlarda söylediklerinden onlar da haberdar olsunlar ve varsa itirazları veya karşı görüşleri veya katkıları, o çalıştayda yapabilsinler diye bir araya getirdik. Böylece 3 bölümden oluşan raporumuz ortaya çıktı.

Raporumuzun birinci bölümünde -daha önce arkadaşlarımız uzun uzun içerikten bahsettikleri için ben çok kısa cümlelerle içeriği özetleyeceğim- teknoloji bağımlılığının tanımı, yaygınlığı, belirtileri, sebepleri, dünyadaki ve Türkiye'deki genel durumu ile bağımlılık aşamasına varmış olgularda tedavi yöntemleri; ikinci bölümünde, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının, teknoloji bağımlılığıyla mücadele kapsamında yürüttükleri faaliyetlere yer verdik. Üçüncü bölümde de teknoloji bağımlılığının önlenmesine yönelik tedbirlere ilişkin çözüm önerilerine ve ayrıca ayrıntılı bir uygulama takvimine yer verdik.

Şimdi, bu uygulama takvimi -biraz önce Kamil Bey'in de söylediği gibi- bir anlamda anakronik hâle geldi çünkü Meclis geç toplandı. Mayısta bizim raporumuz yayınlandı, araya yaz tatili girdi; ekimde açıldık, araya bütçe girdi. Dolayısıyla, sanıyorum, Meclis Danışma Kurulu ancak bu tarihlerde bize imkân sağlamış oldu.

Bu uygulama takvimimize hem yapılması gereken işleri hem de yapılmasından kimlerin sorumlu olacağını -resmî ya da özel hangi kurumların- sorumlu kurum ve kuruluşları; bir de doğrudan sorumlu olmamakla birlikte yapılacak bu faaliyetlere bir şekilde katkıda bulunabileceği düşünülen ilgili kurum ve kuruluşları koyduk. Böylece hem tedbirlerimizi hem de bunların kimler eliyle ve nasıl yapılacağı konusunda bir uygulama takvimi oluşturmuş olduk.

Şimdi, iyi, güzel yaptık, sonra ne oldu? Sonra, sosyal bilimciler arasında çok kullanılan bir şakaya atıfla söyleyeyim. Bilim adamları zaman zaman derler ki: "Pis bir gerçek güzelim teoriyi berbat etti." Bizim de güzelim Komisyon raporumuzu maalesef, pis bir gerçek, bir salgın gerçeği bu raporda öngördüğümüz her şeyi bir anda ya anakronik hâle getirdi veya imkânsız hâle getirdi, kullanılamaz hâle getirdi çünkü rapora bir baktığınız zaman -arkadaşlarımız da bir kısmını zaten özetlediler- göreceksiniz ki biz, bu raporda ne yapılması gerektiğini söylüyorsak özellikle çocuklar için, gençler için, kıdemli vatandaşlarımız için, emekliler için, bütün vatandaşlarımız için teknoloji bağımlılığıyla mücadele bağlamında ne yapılması gerektiğini öneriyorsak bu salgın 11 Mart 2020'den itibaren bütün dünyayla birlikte Türkiye'de de bunların tam tersini önermeye, önermekle de yetinmeyip yaptırımlara bağlamaya başladık. Yani biz, bu raporumuzda, çok kabaca söylersek: "Aman, gençler evlerde oturup kalsınlar; akranlarıyla buluşsunlar, spor yapsınlar, gezsinler, eğlensinler, birlikte kulüp faaliyetleri yapsınlar." vesaire gibi bugünlerde yapılmasını engellediğimiz bütün faaliyetleri burada öneri olarak koymuştuk. Maalesef, bu nedenle virüs bizim bu güzel raporumuzu büsbütün etkisiz hâle getiremediyse de geciktirmiş oldu. Öyle ümit ediyorum ki önümüzdeki dönemde inşallah, bu salgın sürecini atlattıktan sonra bu raporda öngördüğümüz tedbirler el birliğiyle alınır ve gerek çocuklarımızın gerek gençlerimizin gerek bütün vatandaşlarımızın bütün dünyaya yayılmış olan bu bağımlılık türünden kurtulmaları için en azından bir altyapı oluşturulmuş olur.

Şimdi, burada, bu nasıl olacak? Dediğim gibi salgın nedeniyle bu rapordaki bazı öneriler anakronik hâle geldi ama Meclisimiz geçen yıl, yakınlarda yeni bir ihtisas komisyonu kurdu, Dijital Mecralar Komisyonu. Dolayısıyla bizim raporumuz, bizim geçici araştırma komisyonumuzun hazırladığı bu rapor ümit ediyorum ki yine bütün partilerden üyelerin katıldığı ihtisas komisyonumuzda, Dijital Mecralar Komisyonunda tartışılır. Bu önerilerden hangilerinin hâlâ yapılması gerektiğini, hangilerinin ne tür bir revizyondan geçirildikten sonra uygulamaya konulabileceğini arkadaşlarımız orada enine boyuna tartışsınlar, biz de bu

araştırma komisyonunun üyeleri olarak bugüne kadar bu çalışmalara yaptığımız bu katkılarla müftehir oluruz.

Ben ve benden önce konuşan arkadaşlarım Komisyon raporuyla ilgili söylenmesi gereken hemen hemen her şeyi - içerikle ilgili- söyledikleri için sözü çok fazla uzatmak istemiyorum ama Komisyonumuzun yaptığı çalışmanın bir önemli faydası da şu oldu: Pek çok başka alandaki bir ulusal zafiyetimizi bu alanda da gördük. Dediğim gibi, biraz önce listesini kısaca arz ettiğim, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından, sivil toplum kuruluşlarından, yerel yönetimlerden insanları, uzmanları dinledik. Hem kamu kuruluşlarında hem sivil toplum kuruluşlarında hem yerel yönetimlerde hem üniversitelerimizde çok güzel işler yapılıyor fakat kurumlarımız ne yazık ki birbirlerinin ne yaptıklarından, nasıl yaptıklarından yeterince haberdar değiller. Onun için, zaten bizim Komisyonumuzun bir önerisi de bütün bu yapılan faaliyetlerden ilgili bütün kurumları haberdar edecek bir iletişim ağına mutlaka kurulması gerektiği idi. Ümit ediyorum ki kurulmuş olan Dijital Mecralar Komisyonu bu eksikliği de giderecek bir platform oluşturulmasına öncelik verir. Zaten o Komisyonun verimli çalışabilmesi için de böyle bir platforma gerçekten ihtiyaç var.

Evet, ben, illa yirmi dakikayı doldurmak gibi bir iddia içinde değilim, söyleyebileceklerimin tamamını söyleyemedim ama şunu söyleyeyim: Sadece dijital uygulamalar, dijital teknolojilerin özellikle çocuklarımıza, gençlerimize yönelik zararlı etkileri konusunda değil, özellikle Sanayi Devrimi'nden müdevver kurumların, başta eğitim olmak üzere, hatta kendimizi de katarak söyleyelim, yasama süreçleri olmak üzere, bütün bu kurumların ne kadar hızla anakronikleşmekte olduğunu, ne kadar her şeyi yeniden ve yeni koşullarda düşünmemiz gerektiğini bu pandemi süreci bize, hepimize çok güzel gösterdi. Biz, şimdi, bir alacakaranlıktan geçiyoruz, dediğim gibi, geçmişte kalan, Sanayi Devrimi'nden müdevver fabrika düzenine dayalı, fabrika düzeni mantığıyla tasarlanmış kurumlar, eğitim kurumları, yasama kurumları vesaire, bürokratik yapılarımız, bunların hepsinin birer birer dökülmekte olduklarını bu salgın süreci bize gösterdi, gösteriyor, daha da gösterecek. Onun için bu yeni dönemin çok farklı bakış açılarıyla ve artık yalama olmuş birtakım dar siyasal kalıplar dışında da bakabilme kabiliyetini bize kazandırması dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmıştır.

3'üncü sırada yer alan, Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/242, 349, 392, 394, 397, 401) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 200 sıra sayılı Raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

3.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 30 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 19 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili Hülya Nergis ve 22 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 32 Milletvekilinin, İYİ Parti Grubu Adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun; Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/242, 349, 392, 394, 397, 401) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 200)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

4'üncü sırada yer alan, ALS, SMA, DMD, MS Hastalıklarında ve Kesin Tedavisi Bilinmeyen Diğer Hastalıklarda Uygulanan Tedavi ve Bakım Yöntemleri ile Bu Hastalıklara Sahip Kişiler ve Yakınlarının Yaşadıkları Sorunların ve Çözümlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/184, 185, 281, 403, 585, 604, 734, 914, 915, 917, 920, 921) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 199 sıra sayılı Raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

4.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 28 Milletvekilinin, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 24 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 32 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 Milletvekilinin, Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 19 Milletvekilinin,, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Arife Polat Düzgün ve 23 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 34 Milletvekilinin, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 Milletvekilinin; ALS, SMA, DMD, MS Hastalıklarında ve Kesin Tedavisi Bilinmeyen Diğer Hastalıklarda Uygulanan Tedavi ve Bakım Yöntemleri ile Bu Hastalıklara Sahip Kişiler ve Yakınlarının Yaşadıkları Sorunların ve Çözümlerinin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/184, 185, 281, 403, 585, 604, 734, 914, 915, 917, 920, 921) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 199)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

5'inci sırada yer alan, Tıbbi ve Aromatik Bitki Çeşitliliğinin Korunmasında, Bunların Üretiminde ve Pazarlanmasında Karşılaşılan Sorunlar ile Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/361, 405, 406, 407, 410) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 159 sıra sayılı Raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

5.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 31 Milletvekilinin, MHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu ve 24 Milletvekilinin, CHP Grubu Adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İYİ Parti Grubu Adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun; Tıbbi ve Aromatik Bitki Çeşitliliğinin Korunmasında, Bunların Üretiminde ve Pazarlanmasında Karşılaşılan Sorunlar ile Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/361, 405, 406, 407, 410) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 159)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.19

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.38

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 46'ncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum. Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Karma Komisyon Raporu üzerinde yapılacak görüşmelerde, İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti grupları adına birer üyeye, şahısları adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilir. Ayrıca istemi hâlinde Komisyona söz verilebilecek, bu suretle Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşme tamamlanmış olacaktır. Konuşma süreleri, Komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır.

Komisyon Raporu 219 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Raporun üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Tamer.

İlk söz, İYİ PARTİ Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu'na aittir.

Buyurunuz Sayın Dervişoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Silahlı Kuvvetlerimizin Irak'ın kuzeyinde kahramanca yürüttüğü Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet niyaz ediyorum, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum ve aziz milletimize başsağlığı dileklerimi tekrarlıyorum.

Cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin cesaret ve kabiliyetini şöyle tarif eder: Türk milleti hakkını, haysiyetini, şerefini bütün dünyaya tanıtmaya gücü yeten bir millettir. Türk vatanının bir karış toprağı için bütün millet yekvücut olarak ayağa kalkar. Bu millet, haysiyetinin bir zerresine, vatanının bir avuç toprağına karşı vuku bulacak tecavüze asla izin vermez. Türk milleti hiç şüphesiz ki alelade bir millet değildir. Biz tarihin başlangıcından bugüne kadar varlığını karakterine olan bağımsızlıkla sürdürmüş bir milletin temsilcileriyiz. Biz parolasını “Ya istiklal ya ölüm.” olarak bilmiş ve istiklali için ölüme koşmuş bir milletin evlatlarıyız. Türkiye Cumhuriyeti devletin kurucu iradesi, işte bu cesaret ve bu istiklal mücadelesi üzerine bina edilmiştir. Ancak binlerce yıllık Türk devlet geleneğine sahip olan milletimiz, bugün, büyük devlet geleneğinin inkâr edildiği bir süreci yaşamaktadır. Bugün geldiğimiz noktada, memleketimiz, Türk devlet geleneğinden süzülüp gelen hafızayı ve tecrübeyi yok sayan bir siyasi iktidarın hezeyanlarıyla kuşatılmıştır. Bu, Türkiye Cumhuriyeti devletin devlet olma vasıflarından arındırılarak bir parti organı hâline dönüştürülmesi hezeyanıdır. “Devlet” dediğimiz kavram çeşitli sütunlar üzerine inşa edilir, hukuk ve liyakat bunların başlıcalarıdır. İçinde bulunduğumuz siyasal düzenin en temel sorunu şudur: Geldiğimiz noktada, mesele, artık “devlette liyakat” meselesi olmaktan çıkmış; mesele “saraya itaat ve sisteme biat” hâline dönüşmüştür. Karşı karşıya olduğumuz bu sorun hukuk devletin tasfiye edilmesi sorunudur, Anayasa'nın askıya alınması sorunudur, liyakatin terk edilmesi sorunudur. Türkiye'nin on dokuz yıl sonunda geldiği nokta işte budur, devlette hukuk ve liyakat sisteminin çökertilmesidir.

Sizlere soruyorum: Türkiye Cumhuriyeti devletin sınırı nerede bitiyor ve buna mukabil, Adalet ve Kalkınma Partisinin sınırları nerede başlıyor? Ve yine sizlere soruyorum: Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın “Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanlığı” sıfatı nerede bitiyor ve “Cumhurbaşkanlığı” sıfatı nerede başlıyor? Ya da siz bu sistemle Türkiye'nin başına açtığınız gailelerin acaba farkında mısınız?

Bir Cumhurbaşkanı düşününüz ki sabah partisinin grup toplantısı konuşmasını yapsın, öğleden sonra yüksek yargı mensuplarını atasın. Bir Cumhurbaşkanı düşününüz ki bir taraftan “Cumhurbaşkanı” sıfatıyla illere vali atasın, öbür taraftan dönsün “parti genel başkanı” sıfatıyla aynı ile partisinin il başkanını atasın. Bunlar, gözle görülür bir parti devletine geçiş adımlarıdır. Bu otoriter tek adam rejimi akla, bilgiye, liyakate dayalı bürokrasinin sonu; partizan bürokrasinin de başlangıcıdır. Sadece seçim dönemlerinde aklınıza gelen beka sorununun gerçeği ve özü de budur.

Türkiye'nin sorunlarına çözüm bulmak istiyorsak, çözüm, kamuda biat kültürüne son vermek, hak edenin hak ettiği yere geldiği bir düzeni inşa etmektir. Devlet yönetiminde bayrağa sadakat olur, vatana sadakat olur, millete sadakat olur ama partiye sadakatle devlet inşa edilemez. Eğer devlet geleneğini erozyona uğratmaya devam ederseniz, eğer partiye sadakat ve saraya itaatle bu memleketi yönetmeye devam ederseniz, eğer liyakate dayalı bir yönetim anlayışı uygulama iradesine sahip değilseniz, İYİ PARTİ olarak biz hazır ve nazırız ve ilk seçimde milletimizin teveccühüne mazhar olma yolunda gerekli adımları atmaya da kararlıyız.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye'nin kronik hastalığı olan nepotizmin bir diğer esir aldığı alan da maalesef bilim kurul ve kuruluşları olmuştur. Ülkelerin bilim insanları vardır, ülkelerin bilim kurulları vardır, ülkelerin bilim gelenekleri vardır. Bugün dünya siyasetini yöneten başat güçlere birer birer bir bakınız, bilimde geri kalmış bir tek ülke göremezsiniz. 21'inci yüzyıl ideolojik çerçeve fark etmeksizin tüm ulus devletleri bilişim ve teknolojiye ilerleme gerçeğine mecbur bırakmıştır. Ancak geldiğimiz noktada, üzülerek söylüyorum ki Türkiye'nin bilimsel kurumları ve bilim geleneği ülkedeki her şey gibi büyük bir çöküş içerisinde. Üniversitemizde görev yapan 68 rektörün uluslararası dergilerde yayınlanmış bir tek makalesi bile yoktur. 71 rektör ise hayatları boyunca yaptıkları araştırmalardan sıfır atıf almışlardır. Akademide sıfır atıf, eşittir sıfır referans ve eşittir sıfır başarıya tekabül eder. Peki, bu rektörler hangi niteliklerine göre atanmışlardır. Yeni Türkiye'de atanmak için ihtiyaç duyulan tek bir niteliğe göre, düzene itaat ve Külliye'ye sadakat yeterlidir.

2016'da Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri Meclisimize, Cumhurbaşkanına doğrudan atama yetkisi veren bir kanun teklifi getirmişlerdi. Teklif muhalefetin itirazları üzerine geri çekildi. Bundan iki ay sonra yayımlanan bir kanun hükmünde kararnamayla bu uygulama yürürlüğe girdi. İktidara gelirken üniversitelerin özerkliğini savunuyordunuz. Bu kapsamda, üniversitelerin üzerinde herhangi bir otorite olmasın diye YÖK'e dahi karşıydınız. Geldiğimiz noktada Kenan Evren'in dahi aklından geçmediği bir uygulamayla üniversitelere kayyum atıyorsunuz.

Türk milleti, üniversitelerinin başına liyakatsiz rektörler atayan, üniversitelerin kapısına kelepçe vuran baskıcı bir iktidara mecbur ve mahkûm değildir. Bilim ve teknoloji üreten, ürettiği bilimi ve teknolojiyi ihraç ederek uluslararası camiada ekonomik bir güç hâline gelen Türkiye'yi faiz lobilerinin tahakkümünden kurtaran bir iktidar hedefimiz vardır. Muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak için, bilimde, teknolojiye, sanayide öncü olmamız gerekirken siz bunlara takoz olan bir iktidar konumundasınız. İYİ PARTİ'nin bu noktadaki vizyonu, akademide liyakat, bilimde ilerleme, ekonomide kalkınmadır ve gün gelecek gerçek olacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu siyasi iktidar, yasamayı ve yargıyı tahakküm altına aldığı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde dar bir zümreye geniş yetki ve imtiyazlar verirken Türk milletinden bugününü ve geleceğini çalmaktadır. Türk toplumunu ekonomide, hukukta, eğitimde ve beşeriyetle olan yarışındaki tüm mecralarda geride bırakan bu siyasal sistemi daha fazla

^(x) 219 S. Sayılı Basmayazı tutanağına eklidir.

sırtımızda taşıyabilmemiz ve sürdürebilmemiz mümkün görünmemektedir. Nitekim, iktidar partisi de bu çöküşü görmüş olacak ki Türkiye'nin gündemini bugün yeniden Anayasa tartışmalarıyla meşgul etmeye başlamıştır. 2010 yılında FETÖ'yle irtibat ve iltisakla hareket ettiniz, Anayasa'yı değiştirdiniz, yargıyı FETÖ'ye teslim ettiniz, beraber yürüttüğünüz Anayasa değişikliğine destek vermek için FETÖ elebaşının "Mezardakileri kaldırıp 'evet' oyu kullandırmak lazım." dediğini de hafızalarımızdan atamıyoruz. Sonucu, devletin silahının millete yöneltildiği hain ve kalles bir darbe teşebbüsüdür.

2017 yılında Anayasa'yı yeniden değiştirdiniz. Bu kez Türkiye Cumhuriyeti'ni bir tek adam rejimine teslim ettiniz. Adına "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" dediğiniz yönetim sisteminin sürdürülebilirliğinin mevcut Anayasa'yla mümkün olmadığını, sisteme müdahir ve müstahak anayasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu, dolayısıyla Anayasa'ya aykırı bazı uygulamalara da imza attığınızı aleni ikrar ettiniz. Bu hususta siciliniz oldukça kabarıktır, geleceğe de ışık tutmamaktadır. Bir Anayasa değişikliği yaptınız, yargıyı ortadan kaldırdınız; bir Anayasa değişikliği yaptınız, kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırdınız; bu defa da Türkiye'yi nasıl bir gailenin içine atacağını kestiremiyor ve oluşturduğunuz tartışma bataklığından beslenmeye kalkışıyorsunuz.

Biz İYİ PARTİ olarak, Türkiye'de güçlendirilmiş ve iyileştirilmiş parlamenter demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü ve devlet idaresinde güçler ayrılığı ilkesini tahkim etme ve bu tek adam rejimini değiştirme noktasında kararlıyız. İnanıyorum ki devlet yönetmeye namzet bir siyasi parti olarak Türk milletinin bugününe ve istikbaline pusu kurmuş bu düzeni millî iradeyi tecelli ettirmek suretiyle değiştirmek Allah'ın izniyle yine bu yüce Meclise nasip olacaktır.

Değerli milletvekilleri, tek adam rejiminin anayasal çerçevesini oluşturan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi yoksulluğun yönetilmesi üzerine kurgulanmış bir sistemi beraberinde getirmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tepesinde bulunan sarayın gerçekliğiyle toplumun gerçekliği ve gerçekleri arasında 180 derece fark vardır. Türkiye, bir tablo üzerinde birbiriyle uyumsuz iki farklı resimle karşı karşıyadır: Bir tarafta lüks, şatafat ve israf; öbür tarafta fukaralık, açlık, yoksulluk ve işsizlik. Ekonomik tablo ortada Merkez Bankasında 130 milyar dolar kayıp, rezervlerimiz eksilere düşmüş durumda, hayat pahalılığı ve alım gücü sıkıntısı bütün bir memleketi kuşatmış.

Genç işsizlik yüzde 25 bandında yani memlekette yaşayan her 4 gençten 1'i işsiz, iş bulabilecek kadar şanslı olanlarsa asgari ücrete talim etmek mecburiyetinde bırakılmış. Bütün bir ülke gençliği âdeta ebedî bir stajyerliğe mahkûm edilmiş durumdadır. Geniş tanımlı işsizlikse şu an yüzde 28'lerde, gençler arasındaki geniş işsizlik yüzde 40'lara dayanmış ve ülkeyi esir almış durumda. TÜİK ne derse desin en az 10 milyon işsiz vatandaşımız var. Eskiden iyi bir iş sahibi olmak ayrıcalık sayılırken bugün sigortasız dahi çalışabiliyor olmak lüks hâline gelmiştir.

Durum o kadar vahim ki devletin televizyonu çöpten nasıl yemek toplanır belgeseli yayınıyor, yandaş medya marketlerde nasıl daha az ürün alınabilir tüyoları veriyor, "Çocuğunuzu yanınızda getirmeyin ki maazallah canı çikolata çeker de boşa masrafa gidersiniz." diyor. Bir de utanmadan "Et, süt, sebze, meyve alın." demiyorlar mı! Vatandaş akl vermek kimsenin harcı değildir. Siz fiyat istikrarını sağlamak mecburiyetindesiniz, alım gücünü artırmak mecburiyetindesiniz, vatandaşın neyi alıp neyi almayacağını da onun kendi özgür iradesine bırakmak mecburiyetindesiniz. Yıllardır Kurban Bayramları dışında evine et girmeyen vatandaşa "Et alın." diyebilmek vatandaşın sorunlarının saray medyası tarafından hiç görünmediğinin ortaya çıkmasına sebep oluyor. Türkiye'de resmî ve gerçek enflasyon arasındaki fark artıkça halk daha da yoksullaşıyor. Gerçek enflasyon yüzde 30'un üzerindeyken TÜİK enflasyonuyla memura, emekliye zam yaparak vatandaş kandırılamaz. Siz ne söylerseniz söyleyin, vatandaş markette ve pazarda gerçek enflasyonla baş başa ve yüz yüzedir.

Bir yandan vatandaş yoksullukla boğuşurken diğer yandan Adalet ve Kalkınma Partisinin rantçı politikaları sonucunda ülkemizde halkın kaynaklarını sömüren bir zümre giderek daha da zenginleşiyor. Bu yeni sosyete, saray ve çevresinde kümelenen ve saray kapısında rant bekleyen yandaş zümredir. Millî kaynakları ve refahı sömüren bu yeni sosyetenin hayatında yoksulluk sıkıntısı yoktur, doğal gaz, elektrik, su faturası derdi hiç yoktur, kira derdi yoktur, mutfak ya da okul masrafı yoktur, işsizlik ve umutsuzluk yoktur; enflasyon, geçim sıkıntısı bu sosyetenin kapısını çalmamaktadır. Yandaş zümrenin hissesinde, devlet kurumlarında çift dikiş maaşlar vardır, ihale vardır, rant vardır. Bu kötü yolu terk etmenizi diliyorum.

Millet perişan hâldedir. Esnafı, çiftçisi, emeklisi, herkes fakrüzaruret içindedir. Ancak buna rağmen "Ekonomi pik yapıyor." diyenler, perişan hâledeki milletin aklıyla alay edenlerdir. Ekonomi, dolarla ihale alan yandaşlar için pik yapıyor olabilir, doğrudur; tefeciler için de ekonomi pik yapmıştır, doğrudur. Pekî esnaf için, çiftçi için, emekli için, dul için, yetim için, gençler için aynı şeyleri söyleyebilmek mümkün müdür, soruyorum sizlere. Milletin kanını emen 5 müteahhide 2014 ve 2019 yılları arasında ödediğimiz kur farkı 61 milyar 719 milyon liradır. 83 milyonun 5 kişiye çalıştığı düzenin adıdır Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve tarihte bu şekilde anılacaktır. Sizin adil düzenden anladığınız bu mudur? Siz millî görüş gömleğinizi çıkarırken belli ki adil düzenden de vazgeçmişsiniz, millî nizamdan da vazgeçmişsiniz; haktan, hakkaniyetten, hukuktan da vazgeçmişsiniz. Allah size selamet versin, milletin size el sallayacağı günler de yakındır.

Sözlerime son verirken Çin'in Ankara Büyükelçiliği önünde 2 Şubat 2021'den bu yana aile nöbeti tutan Doğu Türkistanlı soydaşlarımızın Pekin yönetimine seslerini duyurmak için mücadelele devam ettiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu mücadele aynı zamanda bizim de mücadelemizdir. Doğu Türkistanlı kardeşlerimizin haykırıslarının polis marifetiyle susturulması asla doğru bulmuyoruz. Bu yaklaşım, Çin'in güvenliğini kendi güvenliğimiz gibi gördüğünü söyleyen anlayışın günümüze bir yansımasıdır. Bu anlayış, millî bir duruş olarak tarif edilemez. Ailelerine ulaşmak gibi masum bir talepte bulunan soydaşlarımıza yapılan bu tutum hak mıdır, Allah'tan reva mıdır?

İYİ PARTİ olarak konunun hassasiyetini biliyor, soydaşlarımızın gerçekleştirdiği eylemlere desteğimizi ayrıntıları göz ardı etmeden sürdürüyoruz. Doğu Türkistan'ı ve Türk soydaşlarımızı asla yalnız bırakmayacağımızı bir kere daha ilan ediyor, yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Sabırınız için teşekkür ederim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, biz bunlara bu kürsüden, bu sıralardan çok cevap verdik. Bunların tamamı bir ezberi dillendirmektir, hiçbirinin de hakikat payı yoktur.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siz kendinizi hakikat yerine koymayın. Hakikat olunmaz, hakikat aranır. Handikabınız da budur zaten.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunların tamamı ezber ve slogan, hakikatle uzak yakın ilgisi yok. Ayrı bir dünyada yaşıyor Başkanım. Milletin içine girdiğinizde gerçekleri görüyorsunuz.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak.

Buyurun Sayın Taytak. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Dilekçe Komisyonu, Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne göre faaliyetlerini yürüten, vatandaşlarımız ile ilgili kurumlar ve bakanlıklar arasında köprü vazifesi gören önemli bir

Komisyonudur. Kamu Denetçiliği Kurumu ise gelen şikâyetleri insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk içerisinde inceler, araştırır ve idareye önerilerde bulunur. Dilekçe Komisyonu ve Kamu Denetçiliği Kurumu kurulduğu günden itibaren insanımıza dair tüm hakları korumayı amaçlamış, kendisine ulaşan şikâyetleri muhatap kurumlara taşımıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumuna 1 Ocak 2019-31 Aralık 2019 tarihleri itibarıyla 20.968 başvuru yapılmıştır ve 2013 yılından bugüne Kurumda toplam 80.535 başvuru bulunmaktadır. 2019 yılında yapılan başvuruları 2018 yılındaki başvurularla karşılaştırdığımızda yüzde 19,24'lük bir artışın yaşandığı görülmektedir. 2019 yılında çözüme kavuşturulan dosya sayısı toplam 2.707 olup, bunların 1.607 tanesi dostane çözüm kararıyla, 1.100 tanesi ise gönderme kararıyla gerçekleştirilmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2019 Yılı Raporu'na göre, 860 adet tavsiye, 410 adet kısmen tavsiye olmak üzere toplam 1.270 adet tavsiye yönünde karar vermiştir. Kurumun sorun çözme yeteneğine ilişkin başarısını değerlendirdiğimizde kendisine yapılan başvuruların yüzde 81,6'sında sorunu çözmüş veya çözümüne yönelik iradesini ortaya koymuştur.

İnsan hakları, insanı insan yapan ve insanın sırf insan olarak, herhangi bir şarta veya statüye bağlı olmadan, doğuştan sahip olduğu, dokunulmaz, vazgeçilmez, üstün nitelikli ahlaki değerlerdir. Bu haklar, insanın değerini ve onurunu korur; insanın insanca yaşaması için gerekli, zorunlu koşulları ifade eder. İnsanın insan olmaktan kaynaklanan gereksinimlerini karşılamaya yönelik, maddi ve manevi varlığını korumayı, geliştirmeyi hedef edinen en temel değerdir. İnsan haklarının kaynağı, insanın doğası ve bu doğanın özünde var olan insan onurudur. Tüm insanlar bu haklara din, dil, ırk, cinsiyet, toplumsal köken gözetmeksizin eşit bir şekilde sahiptirler.

Değerli milletvekilleri, her kişinin toplumda temel hak ve özgürlükleri bulunmaktadır; bu haklar, yaşama hakkı, sağlık hakkı, eğitim hakkı, inanç özgürlüğü, ibadet hakkı, özel yaşamın gizliliği gibi haklardır. Bu haklar uluslararası tüm mecralarda kabul edilmiş haklardır ancak uygulamaya geldiğinde, söz konusu tüm emperyal güçler, sömürgeci anlayış içerisinde, kendi menfaatleri, kendi inançları, kendi ırkları, ülke ekonomileri ve enerji kaynakları için tüm bu hakları ihlal etmektedirler. Özellikle de Batı, Müslüman ülkelere geldiğinde insan hakları kavramını unuttur. Bombalar, işgal eder, kan döker, yönetimlerine karışır, dinlerine karışır, ibadetlerine karışır; Bosna'da, Kosova'da, Tunus'ta, Afrika'da insanlık suçu işler. Dünyanın gözü önünde soykırım yaparlar, bunlarla yetinmezler, kendi ülkelerinde siyahi vatandaşlarını nefessiz bırakırlar, ondan sonra da insan haklarından bahsederler. Emperyalizmin ülkemize güç kullanmaya gücü yetmediği için, maşalarıyla, taşeronlarıyla, yeni iş birlikçileriyle, demokrasi, insan hakları ve özgürlük kılıfları altında ülkemize karışmaya ve karıştırmaya çalışırlar. ABD'de kongre salonu basılır, eylemcilerin adı terörist olur, 5 eylemci öldürülür, katılanlara vatana ihanetten dava açarlar, buna sebep oldu diye eski Başkanlarını azletmeye çalışırlar ama bize gelince, kendi ülkesinde beslediği FETÖ'nün 15 Temmuz darbe girişimini kontrollü sayarlar.

Boğaziçi Üniversitesinde öğrenci olmadığı hâlde rektörlük binasını işgal etmeye kalkanlar masum olur, demokrat olur, barışçı olur fakat bu konuda oyunları bozan, gençlerimizi oyuna gelmemesi için uyarın, ülkemiz üzerinden hesap yapanların hesabını bozan liderimiz, Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin sosyal medya hesabına sansür uygularlar. Uygulasanız ne olur, uygulamasanız ne olur? Gecenin karanlığından, düşmanın fazlalığından mı korkacağız? Alayı gelsin! (MHP sıralarından alkışlar)

Ülkemiz, kırk yıldır, etnik bölücülük anlayışı içerisinde hareket eden emperyalist güçlerin maşası PKK terör örgütüyle mücadele etmektedir. Bu örgüt, sadece yaşama ve güvenlik hakkına değil, doktorlarımızı, öğretmenlerimizi, mühendislerimizi, işçilerimizi şehit ederek vatandaşlarımızın sağlık, eğitim ve üretim gibi tüm haklarına saldırmaktadır. Ardında binlerce gözü yaşlı anne, baba, eş ve evlat bırakan, daha doğmamış çocuklarını kucaklarına bile alamadan vatan topraklarına düşen on binlerce Mehmet'imizi şehit eden bu eli kanlı bebek katillerine Avrupa sahip çıkmaktadır. İnsanlığa hizmet etmesi için kurulan ve insan haklarını gözetmesi beklenen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, söz konusu Türkiye olunca uluslararası yargı iş birliğini göz ardı ederek ulusal mahkemelerimize mesaj vermek istediği ortadadır.

Aybüke ve Necmettin Öğretmenin, Eren Bülbül'ün, on aylık Bedirhan bebeğin, Yasin Börü'nün ve daha nicelerinin azmettiricilerini, binlerce kişinin katili PKK elebaşı Apo'nun heykelini dikme hayalleri kuranları insan hakları ihlali nedeniyle serbest bırakmamızı isteyen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi her defasında Türkiye düşmanlarının PKK'yla ilişkisini görmezden gelmektedir. Oysa aynı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, İspanya'da terör örgütü ETA'nın siyasi ayağı Batasuna'yla ilgili farklı kararlar vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ETA kararlarında, teröristleri veya şiddet eylemlerini teşvik etme ya da teröristleri ve şiddet eylemlerini övme, ödüllendirme, hürmet göstermeyi gerekçe göstermiştir. ETA ve PKK konusundaki karar farklılıkları Avrupa Birliğinin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin meselelere hukuk çerçevesinde değil Türkiye'yle siyasi ilişkileri ve menfaat penceresinden baktığının ispatıdır.

Avrupa insan hakları arıyorsa, Avrupa ülkelerinin kıyılarında botlarını deldikleri mültecilere, ülkelerinde savaş çıkardıkları, evlerinden, yuvalarından kaçmak zorunda bıraktıkları çocukların kendi ülkelerinin sınırlarında yaşadığı açlığa, susuzluğa baksın. Avrupa insan hakları arıyorsa, cansız bedeni kıyıya vuran Aylan bebeğe baksın.

Türk devleti, insanlığın bütün krizlerinde üzerine düşeni her zaman yerine getirmiştir; bugün milyonlarca mazlumun ve masumun ve mültecinin umudu olmuş, ekmeğini bölüşmüş ve bölüşmeye de devam etmektedir. Müslüman Türk milleti, insanlığın vicdanıdır. Türkiye Cumhuriyeti bin yıllık kadim devlet anlayışıyla milletine ve insanlığa hizmet etmektedir. Yaşadığımız Covid-19 salgınında medeni Batı birbirlerinin maskelerine el koyarken Türkiye bütün dünyaya maske dağıtmıştır. Üç kıtaya hükmetmiş ecdadımız, ne bir millete asimilasyon uygulamıştır ne bir dilin konuşulmasını ne de bir dinin yaşanmasını engellemiştir. Fatih Sultan Mehmet Ortodokslara yaşama hakkı tanımış, Emir Sultan Venedikli tüccarı Osmanlı tüccarına karşı haklı çıkarmıştır. Avrupa siyahi insanları kafeste sergilerken Yavuz Sultan Selim Sefarad Yahudilerini Avrupa zulmünden kurtarmıştır. Orta Çağ'da Avrupa kadınları "cadı" diye avlarken Türk milleti Divanda kadına başköşede yer vermiştir. Türkiye Cumhuriyeti devleti, Kıbrıs'ta çocuk katleden Rumlara karşı harekât düzenlemiştir, Kore'deki insanlık zulmüne yardıma koşmuştur.

Türk devleti, doğal afetler, savaşlar, yoksulluk ve toplumsal çatışmalar nedeniyle zor durumda kalan tüm insanlara yardımı vicdani bir görev bilmıştır. Haiti'de, Nepal'de, Güneydoğu Asya'da, Filistin'de, Lübnan'da, Yemen'de, Balkanlarda, Suriye'de, Libya'da, Karabağ'da yani tüm dünyada insanlık için nerede olması gerekiyorsa orada olmuştur. Yani, sözün özü, dünya insanlık görmek istiyorsa, insan hakları görmek istiyorsa, vicdan görmek istiyorsa Türk milletine ve onun şanlı tarihine baksın.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime söz verirken, Gazi Meclisi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, hatip açıkça partimize yönelik...

BAŞKAN – Yerinizden mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadan söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Nerede efendim?

Partinin ismini söylediniz mi Mehmet Bey?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Ölümlerin azmettiricileri” dedi efendim. Açıklayabilirim yani öyle itiraza...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Söyleyin, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir: “Yasin Börü dâhil diğer ölümlerin azmettiricileri” “Türkiye düşmanı...” Selahattin Demirtaş’ı kastederek çok açıkça partimize yönelik sataşmada bulunmuştur.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Selahattin Demirtaş’ı nerede kastetti?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “AİHM kararı” dedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “AİHM kararı” dedi, daha ne desin?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hayır, hayır, yok, bir dakika...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, buna siz karar vermiyorsunuz, Başkan karar veriyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkan veriyor ama böyle bir şey olabilir mi? Yani hiç alakası olmayan bir şey. Başkan sizden diye...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MEHMET RUŞTU TIRYAKİ (Batman) – Doğrudan sataşma.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Doğrudan sataştı, evet.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Baştan aşağı PKK’dan bahsetti.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Niyet okumak gibi bir şey oldu bu yani.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak’ın 219 sıra sayılı Komsiyon Raporu üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasında HDP’ye sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, doğrusu, hatibe cevap verme niyetim yoktu ama sınırları oldukça aştı. Neden cevap vermeme ve kale almama tutumumuz var? Soykırım çağrısı yapan bir partiyi aslında ciddiye almıyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Vay vay!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hayda!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Türkiye’de 3’üncü büyük partinin üyeleriyle, yurttaşıyla birlikte ezilmesinden, öldürülmesinden dem vuranlar bugün bize demokrasi dersi veremezler. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını da iyi okusunlar; Batasuna kararıyla biz karşılaştırmayız, Refah Partisi karşılaştırılabilir. Bu kürsüden defalarca anlattım. Kendilerine, Demokratik Toplum Partisi ve diğer partilere dair AİHM kararlarını okumalarını öneririm.

Kobani protestolarında ise biz azmettirici falan değiliz ama AKP-MHP bloku, Kobani’de yaşanan bütün ölümlerin ve yaralanmaların birinci derecede sanığıdır. Bugün sanık sandalyesinde oturması gerekenler onlardır, biz değil. Biz, önlemeye çalışan, demokrasiyi savunanlar olarak o gün bir IŞİD katliamını önlemek için bir çağrı yapmışız ve bu, AİHM Büyük Dairesi kararıyla “Demokratik protesto çağrısıdır.” diye dünyanın her yerinde geçerli bir karar olarak tarihe geçmiştir. O karar altın bir karardır, Venezuela’da da Avrupa’da da Türkiye’de de uyulacaktır. Ya Avrupa Birliğinden çıkacağız ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararını tanıyacağız. Bu kararları ve HDP’nin siyasetini bilmeden, HDP’yi tanımadan sadece HDP üzerinden kendisini var etmek isteyenlere yönelik cevabımızı her zaman vermeye hazırız aslında ama dediğim gibi, soykırım çağrısı yapanlarla isimiz yok. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ben de kürsüden cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbül.

4.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında MHP’ye sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP Grup Başkan Vekili, bizim hatibimizin, Sayın Taytak’ın konuşmasından oldukça rahatsız olmuş gözüküyor. Bu rahatsızlığı verdiğimiz için üzgün müyüz? Değiliz. Çünkü açıkça PKK ve PKK’nın arkasındaki odaklardan bahsederek, uluslararası emperyal güçlerin Türkiye üzerinde oynamak istediği oyunlardan bahsederek Batı’nın buradaki çifte standardının altını çizmiş olması burada belli ki büyük bir rahatsızlık uyandırmış durumda.

Tabii, “Sınırı aştı.” derken Milliyetçi Hareket Partisinin sınırlarını belirleme hakkına ve haddine sahip olmadığını, olamayacağını da unutmamanız gerekir.

Soykırım çağrısı yapan bir parti asla olmayız. Biz, Türk’ün, Türk milletinin, bir ırk -efendime söyleyeyim- kan, soy, kafatası üzerinden değil, bir kültür, mensubiyet ve birlikte olabilmek duygusu üzerinden bir arada olduğunu, var olduğunu düşünen ve bu manada Türk milliyetçiliğine inanan bir hareket olarak din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin 83 milyon Türkiye’yi tek bir millet olarak görme vasfına sahibiz. Bu noktada, Milliyetçi Hareket Partisi sizin tasnifiniz üzerinden değerlendirmek mümkün değildir. Biz neyse ki oyuz; anlatılır, parti programımız bellidir, düşüncemiz ortadadır, bu zamana kadar serrettiğimiz düşünceler de bellidir. Bizim kimseyle, kimseye soykırım yapmakla, hiçbir kitleye soykırım yapmakla bir derdimiz yoktur.

Sizler her seferinde kendi siyasetinizi Kürt siyaseti olarak lanse etmeye çalışıyorsunuz, sizin Kürtlükle falan yakından uzaktan alakanız yoktur. (MHP sıralarından alkışlar) Sizler, Türk milletini, Türk devletini bölmeye çalışan PKK terör örgütünün siyasi uzantısı olarak burada hareket ediyorsunuz. Size “terör” dendiği zaman kendinize sataşmış kabul ediyorsunuz fakat “PKK’nın uzantısı” dediğimiz zaman hiçbir şekilde alinganlık göstermiyorsunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha rica edeyim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmada öyle bir usul yok.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Hiçbir şekilde alinganlık göstermiyorsunuz. Size “Teröristsiniz.” dediğimiz zaman ağır gelen o ifadelerin “PKK’lısınız.” dediğimiz zaman sizleri o kadar etkilemediğini çok net bir şekilde görüyoruz.

Batasuna kararıyla alakalı olarak net bir şey ifade edeyim. Siyaseten bir partinin şiddete bulaşması gerekmez; Batasuna kararının altı çizilen tarafı odur. Bir partinin hiçbir şekilde bir terör örgütünü kınamaması, terör olaylarını kınamaması, efendime söyleyeyim, terör örgütünden, propaganda ve üyelikten yargılanan insanların ve buradan hüküm giyen insanların kendi siyasi organizasyonu içerisinde mensup olması veya seçimlere aday olarak sokulması dahi bu noktada Batasuna kararında altı çizilen hususlardandır. Bunlara bakıldığı zaman ve diğer ayrıntılarıyla -bugün vaktimiz yok- Batasuna kararıyla çok alakalı sonuçlar doğması da beklenebilir. Bu noktada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yaklaşımının çifte standartlı olduğunu çok açık bir

şekilde bir defa daha burada dile getiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Kobani'deki ölümlerden Milliyetçi Hareket Partisi ile AK PARTİ niye sorumlu olsun? O sınır boyunca, Irak ve Suriye sınırı boyunca, hiçbir şekilde dinî inanç, ırk, mezhep ayrımı yapmaksızın bütün hepsine, orada bize sığınmaya çalışan, Türkiye'ye sığınmaya çalışan herkese kucak açan devlet Türkiye Cumhuriyeti devletidir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – "Gövde üstünde baş kalmasın." dediniz ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti devleti bugün dünyanın en fazla mültecisine ev sahipliği yapan ülkedir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – "Gövde üstünde baş kalmasın." dediniz ya! "Gövde üstünde baş kalmasın." dediniz! Nasıl yani? "Gövde üstünde baş kalmasın." demediniz mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evlerini yıkan, yıkan! Suriye'de evlerini yıktınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bir gün kalkıp Türkiye'ye bundan dolayı teşekkür etmeyenler, Suriye'de katliamları yapan YPG/PKK'nın, DEAŞ'la Rakka'da birlik beraberliği her şekilde ifşa olmuş olan, BBC'nin kayıtlarına geçmiş olan YPG'nin bu dansıklı dövuşüne kalkıp ses çıkaramayanlar şimdi kalkmışlar Türkiye'ye bu noktada laf yetiştirmeye çalışıyorlar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, süreyi ihlal ediyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Türkiye'ye laf etmiyoruz biz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – AK PARTİ, MHP sizin attığınız çamurla lekelenmez. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Biz Türkiye'ye laf etmiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

5.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP'ye sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Doğrusu cevap verecek çok mesele var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – PKK'yı kına!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Siz mafyayı kınayın yeter.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Biz bu ülkeyi sizin gibi kafatasçı siyasetten kurtaracağız, emin olun. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Mafya babalarıyla fotoğraf çektiyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Halkımıza, Türkiye halklarına bu sözü veriyoruz, bu yolda emin adımlarla yürüyoruz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – PKK'yla beraber mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Semih Yalçın, sizin Genel Başkan Yardımcınız, yoksa istifa mı etti, yoksa azil mi oldu, yoksa çıkardınız mı, disipline mi verdiniz? Şu "tweet"ini okudunuz herhâlde: "HDP/PKK kâmilan itlafı gereken haşere sürüsüdür." dedi ya! Biz bunu Uluslararası Ceza Mahkemesine götürüyoruz. Burada tartışmıyoruz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Götürün, götürün.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani bu bir soykırım çağrısıdır.

Avrupa'da, dünyanın farklı ülkelerinde Ülkü Ocakları kapanıyor; sizin korkunuz o. Bu ırkçı ve kafatasçı siyaset dünyada yok olacak. Bu, dünyanın her yerinde suçtur, suç.

Siz bize diyorsunuz ki... "PKK, PKK" "terör, terör" diye konuşuyorsunuz. Kuzeydoğu Suriye'den söz ediyorsunuz, sizin Genel Başkanınız dedi ki: "Taş üstünde taş, gövde üstünde baş kalmasın." Bu nedir ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – PKK'yla mücadele için dedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bu nedir! Kürt'e düşmanlık dışında ne diyebiliriz buna? "Bu dünyanın neresinde olursa olsun, bir Kürt yaşamasın, onlara düşmanınız, her yerde ortadan kaldıralım." diyorsunuz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Kürt değil onlar, terörist, hain.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Şimdi, diğer mesele: Yani hakikaten biz kendimizi farklı lanse etmeye çalışmıyoruz. Bizim grubumuzda, partimizde, partimizin organlarında Türkiye'de yaşayan bütün kimliklerin, bütün inançların, bütün dillerin temsilcileri var. Biz, Türkiye'de, Trabzon'dan Hakkâri'ye, Hakkâri'den Kocaeli'ye, Kocaeli'den İzmir'e kadar milletvekilimiz olan ve Türkiye'nin her yerine alını açık, başı dik şekilde giden bir partinin temsilcileri olmaktan, her yere gitmekten büyük bir onur duyuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Böyle bir usul yok ama, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yoktu, başlattı, ben de devam ediyorum.

Sizin "terör" laflarınızı da "uzantı" laflarınızı da hiçbir şekilde ciddiye almıyoruz. Bizim ne söyleyeceğimizi siz tayin edemezsiniz. Bize hesap soracak olan, bize oy veren halktır. Biz bugün milyonlarca insanın oyunu alıp buraya gelirken tek siyaseti bir partiyi hedef almak, bir kimliği hedef almak üzerinden olan bir partiyle tartışmayı da zül kabul ediyoruz.

Evet, başta da söylediğim gibi "Kâmilan itlafı gereken bir haşere sürüsüdür." lafına dair bir Genel Başkan Yardımcısını ve mafya liderlerini gelip Meclis kürsüsünde savunan bir partiye doğrusu cevap vermekten de üzgünüm; halkımızdan özür diliyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yerinizden Sayın Bülbül...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, ama sataşılmıştır. "Kafatasçı..."

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbül, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sabaha kadar tartışalım Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tartışırız ya, sıkıntı yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tartışırız, tartışırız, sorun yok.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sıkıntı yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Söz iyidir. Söz kavgadan iyidir, söz iyidir.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, süreye riayet etmenizi istirham ederim.

6.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında MHP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Şimdi, Sayın Başkan, bizim, HDP'yle tartışmak, didişmek gibi bir derdimiz, öyle bir sevdamız yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Milletvekiliniz başlattı Başkan, milletvekiliniz başlattı.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - Milliyetçi Hareket Partisi, 1969 yılında kurulmuş, elli iki yılını bu hafta itibarıyla doldurmuş olan bir siyasi parti. Milliyetçi Hareket Partisi var olduğu günlerde ne sizler vardınız ne HDP'nin daha önceki siyasi uzantıları bu Türkiye'de siyaset yapıyordu; böyle bir durum söz konusu değildi. Bu noktada, kendinize değerinizden fazla değer biçmeye kalkmayın. Bunun burada altını çizmeye çalışayım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - O değeri halk verir, halk; halk verir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) - Ona siz mi karar vereceksiniz, ne kadar değer verdiğine?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - Bir dakika...

Şimdi, "kafatasçı siyaset" diyorsunuz. Milliyetçi Hareket Partisinin kafatasçı siyasetini, ırkçı bir tavır içerisinde olduğunu siz nerede, ne şekilde gördünüz? Milliyetçi Hareket Partisinin her beyanı, Milliyetçi Hareket Partisinin her mesajı Türkiye'nin birlik ve bütünlüğünden yanadır. Hiçbir şekilde ırkı, dinî, mezhebî bir ayırımın söz konusu olmamasını yeğler ve bunun için mücadele eder; Türkiye'nin birliğinden güç doğacağını iddia eder, ifade eder ve bunun için mücadele eder.

Şimdi, Türkiye'de gerçek manada ayrımcılığı sizler yapıyorsunuz. HDP, Kürtlerin siyasi partisi değildir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bırakın ona halk karar versin.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - Demin Sayın Beştaş da ifade etti, ne dedi? "Bütün herkesin partisiyiz." Ama buradaki konuşmalarınızın hepsinde sanki Kürtleri temsil ediyormuşsunuz gibi kendinize bir kılıf uydurmaya çalışıyorsunuz. Böyle bir şey yok.

Genel Başkanımız "Taş üstünde taş kalmasın, baş üstünde baş kalmasın." derken bu, meskûn mahal operasyonları sırasında, Türkiye'deki şehirleri, özellikle doğu ve güneydoğu illerimizde, ilçelerimizde şehirlerimizi cephaneliklere çeviren terör yuvalarının yok edilmesine yöneliktir. Bundan niye alınganlık gösteriyorsunuz?

Sizin "Ocaklar kapanıyor." dediğiniz Avrupa'da hiçbir ocak var mı ki bu şekilde devletler tarafından kapatılmış olsun? Buna dair bir örnek var mı? Buyurun gösterin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne için?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Hangi ocaklar kapanıyor, nerede ocaklar kapanıyor?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Avrupa'da.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Avrupa'da hangi ocak kapatılmış, bir örnek verin de bilelim biz de.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – ırkçı görüyorlar, ırkçı. Bütün dünya "ırkçı" diyor, o ocaklara bütün dünya "ırkçı" diyor.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – ırkçı, dünyanın tasnifi.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bütün dünya ırkçılara karşı; emin olun, ırkçılara karşı.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Neresi kapatılmış, onu söyleyin siz. Neresi kapatılmış, onu söyleyin. Milliyetçi Hareket Partisi bu noktada sizi muhatap alsın ve bu noktada bir düşmanlık ortaya çıksın diye çok hevesleniyorsunuz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bütün dünya biliyor kimin ırkçı olduğunu Başkan, bütün dünya biliyor.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Milliyetçi Hareket Partisi de bu tuzağın içerisine düşmeyecektir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bütün dünya biliyor kimin ırkçı olduğunu.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – "Değiliz" diyerek çıkamazsınız işin içinden.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Sizin işinizi kimse kolaylaştırmayacaktır; bizler o şuurdayız. Biz işimize bakıyoruz. Türkiye'nin geleceğiyle ilgili olarak, Türkiye'nin güçlenmesini...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Dünyanın herhangi bir yerinde partinizden bahsedilirken "aşırı sağcı, ırkçı" diyorlar ya, bu kadar açık ya.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – ...ve Türkiye'nin dünyada şahsiyetli bir devlet, milletimizin de müreffeh, huzurlu bir millet olarak yaşamasını amaçlıyoruz.

Saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Son bir söz verelim ve yeni bir sataşma olmasın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Kifayetimizakere Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurunuz Sayın Beştaş.

Süreyle de riayet etmenizi istirham ediyorum.

7.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, doğru. Sayın hatip, Sayın Bülbül dedi ki: "HDP Kürtlerin partisi değildir." HDP, Kürtlerin de partisidir; Kürtlerin partisi değildir.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – O ifade önemli, çok güzel.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben şöyle bir şey söyleyeyim: Türkiye'de 20 milyonu aşkın nüfus olan Kürtleri temsil etmeyen, Kürtlerin hak ve özgürlüklerini tanımayan, Kürtlerin dilini, kültürünü, kimliğini, inancını dikkate almayan hiçbir parti Türkiye partisi olamaz. (HDP sıralarından alkışlar) Hiçbir parti Türkiye partisi olamaz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Doğru söylüyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - İşte, tam da bu sebeple biz, Türkiye'nin en temel meselesinin Kürt meselesi olduğunu, Kürt meselesi çözülmeden Türkiye'nin demokratikleşemeyeceğini, demokrasiyle doğrudan bir bağı olduğunu savunan bir partiyiz; programımızla, tüzüğümüzle, ilkelerimizle ve söylemimizle bunu her yerde, her zaman söyledik. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de DTP kararında, diğer kapatılan partilere dair kararların hepsinde bu söylediğimiz sözlerin ulusal üstü hukuka ve evrensel değerlere uygunluğunu onamıştır bir uluslararası yargı erki olarak. En son, Demirtaş kararında da -lütfen okuyun, siz de hukukçusunuz- neler var, uluslararası yargı HDP'ye yönelik bu siyasi saldırılara ne demiş bir öğrenelim, bir öğrenelim; burada anlatıyoruz ama herkesin okuması gereken bir karar.

Ve bu nedenle şunu söylüyorum: Bizi neredeyse "köksüz" olarak suçladınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Köksüz mü?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bizim kökümüz sizin boyunuzu aşar. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – HDP'nin boyu ne?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani böyle, HDP'nin kökleri Türkiye'nin tarihiyle yaşıttır. Bizim köklerimizden hiçbir kuşumuz yok, politikamızdan da kaygımız yok.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

6.- 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (S. Sayısı: 219) (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurunuz Sayın Koçyiğit. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu üzerinde grubum adına söz aldım. Bu vesileye Genel Kurulu selamlıyorum.

Tabii, az önce konuşulan konu, bugün yaşanan gelişmelerin kendisi aslında içinden geçtiğimiz siyasi süreçten bağımsız değil. Bugün, sizin de gördüğünüz gibi, CHP Milletvekili Sayın Enis Berberoğlu'nun dokunulmazlığını düşüren süreçten geri adım atıldı ve bir tezkere okunarak yeniden dokunulmazlık kazanması ve milletvekilliği sıfatı kazanması sağlanmış oldu. Tabii, bu, demokrasi adına, özellikle de uzun süredir yıpranan, yıpratılan, yetkileri gasbedilen Meclis adına sevindirici bir gelişme fakat eksik bir gelişme. Neden? Çünkü aynı dönemde seçilen bizim milletvekillerimiz; Hakkâri Milletvekilimiz Sayın Leyla Güven ve Diyarbakır Milletvekilimiz Sayın Musa Farisoğulları için aynı süreç gözetilmiyor, aynı işlem tesis edilmiyor ve her ikisi de şu anda cezaevinde siyasi rehine olarak tutulmaya devam ediliyorlar. Peki, sadece onlar mı? Hayır; bir önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş, Sayın Figen Yüksekdağ, milletvekillerimiz, belediye eş başkanlarımız da yine aynı gerekçelerle, benzer nedenlerle yani AKP'nin iktidarda kalması için, muhaliflerini seçim sandığında yenemediği için araçsallaşmış yargı eliyle cezaevine gönderildiler ve bu süreç hâlâ devam ediyor.

Şimdi, böyle bir manzarayı tümüyle içerisinde neyi tartışıyoruz? Kamu Denetçiliği Kurumunu tartışıyoruz, onun 2020 Yılı Raporu'nu tartışıyoruz ve tabii, bu anlamda, Türkiye'deki insan haklarını, hukukun üstünlüğünü, demokrasiyi ve kötü yönetimi tartışıyoruz aslında. Bütün bunlar birbirine bağlı, birbirini tamamlayan, birbirine eklemlenen sorunlar.

Şimdi, şöyle baktığımız zaman, Kamu Denetçiliği Kurumunun, Ombudsmanlık kurumunun tarihi eski; aslında 1713 yılında ilk İsveç'te başlıyor ve daha sonra, 1809 yılında da iyi sonuçlar alındığı için kurumsallaşılıyor. Daha sonra, yine birçok ülkede aslında hızlı bir şekilde ilerliyor, birçok ülke sistematik olarak bu kurumu ihdas etmeye, böyle bir kuruma gitmeye çalışıyor. Amaç ne burada? İdare ile yurttaş arasındaki, idare ile vatandaş arasındaki sorunları çözmek ve vatandaş lehine kötü uygulamaları ortadan kaldırmak; olası yönetmelikle, mevzuatla çözülemeyecek sorunları yargıya götürmeden, deyim yerindeyse daha az maliyetle çözümlenmeye çalışmak.

Bizim ülkemizde ne zaman geçildi buna? 2010 yılındaki Anayasa oylamasıyla yani Anayasa değişikliğiyle oluşturuldu. 2012 yılının Haziranında kanun geçti ve 2013 yılında da ilk başvurular alınmaya başlandı Kamu Denetçiliği Kurumunca. Peki, bu Kurumun özelliği ne? En büyük özelliği bağımsızlığı ve tarafsızlığı. Yani kimden bağımsız olacak? İdareden bağımsız olacak ve tarafsız olacak, herkese karşı eşit bir şekilde duracak ve iş ve işlemlerini, gelen şikâyetleri bu çerçevede ele alacak. Peki, mevcut Kamu Denetçiliği Kurumuna bakalım, gerçekten bağımsız mı, gerçekten tarafsız mı; gerçekten bu ülkedeki kötü uygulamaları, kötü pratikleri, idarenin yaptığı yanlışları gören, onları düzelter ve onları doğruya çeken bir yer mi? Hepsini için aynı şey olduğunu söyleyemeyiz. Tabii, bunu söylerken de tamamen kötüdür anlamında bir haksızlık yapmak istemiyorum; ciddi çalışmaları olduğunu, Türkiye demokrasisine, idare ile yurttaş arasındaki sorunların çözümüne ciddi katkıları olduğunu da altını çizmem gerekiyor fakat bunların sınırı nerede başlıyor, nerede bitiyor? Bunların sınırı değerli arkadaşlar, aslında işin teknik bölümüne takılıyor. Yani siz, bankacılık işlemine dair bir işi Kamu Denetçiliğine götürdüğünüzde bunun çözülme ihtimali çok yüksek ya da orada gerçekten tarafsız ve bağımsız bir bakış açısıyla ele alınma ihtimali çok yüksek ama eğer siz, örneğin cezaevindeki bir sorunu götürüyorsanız, siyasi mahpusların sorununu götürüyorsanız, çıplak arama sorununu götürüyorsanız; işkenceyi, darby, polis şiddetini götürüyorsanız orada artık ne yazık ki Kurumun ne bağımsızlığından ne de tarafsızlığından bahsedemiyorsunuz. Neden? Çünkü çok hızlı bir şekilde aslında ideolojik referanslar işin içerisine giriyor ve bu ideolojik referanslarla da süreç yürütülmeye çalışılıyor. Bu ideolojik referanslara birkaç örnek vermek istiyorum değerli arkadaşlar. Şimdi, normalde, bu Kurum çok kıymetli; Türkiye'de faaliyete geç başlamış bir kurum, geç kurulmuş bir kurum, sekiz yıllık genç bir kurum; bu anlamıyla kurumsallaşmasını tamamlamak için de önünde uzun bir yol olduğunu düşünüyorum fakat bazı şeylerden sıyrılması gerekiyor. Örneğin, Türkiye'deki tek adam rejiminden kendisini sıyıramamış, ideolojik ve politik olarak kendisini AKP'ye yakın hisseden, AKP'nin ideolojik motivasyonu ile hareket eden bir Kamu Denetçiliği Kurumunun bağımsızlığından, tarafsızlığından bahsedebilir miyiz değerli arkadaşlar? Sanırım edemeyiz. Buna rapordan bir iki örnek vermek istiyorum. Faaliyet raporu var; birçok yerde, illerde toplantıları olmuş, üniversitelerle, birçok bakanlıkla vesaire işler yapılmış; bu anlamda çalışmışlar, emeklerine sağlık.

Şimdi, şöyle bir konu var: Faaliyet raporunda üniversitelerde verilen konferansların konusu, başlığı ne biliyor musunuz değerli arkadaşlar? "28 Şubattan 2023 Türkiye'sine." Şimdi, bu, tesadüf olabilir mi? Yani burada, aslında çok temel bir ideolojik referansın, ideolojik olarak, tarihsel olarak bir partinin kuruluş ya da kendisine yönelik olarak yapılan haksızlığın yani siyasi İslam'ın aslında kendisi için bir eşik olarak kabul ettiği yerin bir kriter olarak alındığını, bir tarih olarak alındığını görüyoruz. Peki, nereye yöneliyor? 2023 hedefine. 2023, kimin hedefi? AKP'nin hedefi değil mi? "2023 hedefleri" diye sürekli Tayyip Erdoğan açıklamalar yapıyor ve ne yazık ki bağımsız ve tarafsız olması gereken Ombudsmanlık kurumumuz, Kamu Denetçiliğimiz de üniversitede bu konuda konferanslar veriyor.

Diğer bir konu değerli arkadaşlar, raporda yine şöyle bir yer var: "Kamu Denetçiliği Kurumu olarak ülkemizin adalet, hakkaniyet ve insan hakları alanları başta olmak üzere 2023, 2053 ve 2071 hedefleri doğrultusunda çalışmalarımıza devam edeceğiz. Hazırlıklarını sürdürdüğümüz 2022-2027 dönemi stratejik planımızı da bu doğrultuda hazırlıyoruz." Peki, bu tarihsel aralıkları, bu tarihsel referansları kim kullanıyor? Herhâlde, Halkların Demokratik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi kullanmıyor ya da en azından genel, kamusal, Türkiye'deki bir sivil toplumun tamamı böyle tarihlere atıf yapıp "Bu tarihlerde demokrasimizi şahlandıracacağız." demiyor. Bütün bu tarihler AKP Genel Başkanının ve AKP'nin tarihleri ve Türkiye'yi bu tarihler doğrultusunda, kendi partilerini bu tarihler doğrultusunda ilerletmeye çalışıyorlar. O zaman burada yine temel bir sorun olduğunu görüyoruz ve bunun, aslında en temel ilkeyi baştan ihlal ettiğini söylememiz gerekiyor.

Diğer bir konu, diyor ki yine raporda: "Bünyemizde kurduğumuz İnsan Hakları Merkeziyle tüm dünyada meydana gelen insan hakları ihlallerini, ırkçılığı, İslam düşmanlığını, ayrımcılığı raporlaştıracacağız." Şimdi, ırkçılığı raporlaştırmak, ayrımcılığı raporlaştırmak, düşmanlığı raporlaştırmak iyi bir şey de şimdi, İslam düşmanlığını niye özel olarak raporlaştırırsınız ki? Ya "inanç düşmanlığı" deseniz anlarım. Bu ülkede Hristiyanlar da yaşıyor, bu ülkede farklı inançlardan insanlar da yaşıyor; yine yeryüzünde de çok ciddi bir inanç çeşitliliği var. Niye sadece İslam düşmanlığını raporlaştırarak bunu bir insan hakkı referansı, bir hak ihlali

olarak alıyorsunuz? Bu da temel bir sorun. Oysa ki inançların ötekileştirilmesini, inanca yanlış yaklaşımı ya da inançsızlığa yanlış yaklaşımı raporlaştırmanız gerekirdi fakat bu konuda da ne yazık ki sorunlar var.

Diğer bir konu: "2020 yılının son aylarında... Tayyip Erdoğan tarafından ifade edilen ekonomi, hukuk ve demokrasi alanındaki reformları önemsiyor ve ülkemiz için çok faydalı buluyoruz. Ülkemizde son yirmi yılda her alanda çok ciddi atılımlar ve sessiz devrimler gerçekleştirildi ama dinamik unsurlar olan ekonomi, hukuk ve demokrasi alanındaki reformlara Kurum olarak her türlü katkısı vermeye hazırız." Bu da Sayın Şeref Malkoç'un giriş sunuşundan, raporun giriş konuşmasından. Şimdi, tekrar sormak istiyoruz: Yani bir kurum bir rapor basıyor ve o raporda bir siyasi partinin genel başkanına referans veriyor ve hatta bunu övüyor, Türkiye'de bütün alanlarda yirmi yıldır sessiz devrimler olduğunu söylüyor ama "Ekonomi, işte hukuk gibi alanlar dinamik olduğu için buralarda sorunlar var, onu da Cumhurbaşkanı düzeltilecek -daha doğrusu AKP Genel Başkanı- onu da destekliyoruz." diyor. Şimdi, böyle bir dil olabilir mi, böyle bir yaklaşım olabilir mi? Siz tarafsız bir kurumsunuz, siz anayasal bir kurumsunuz, siz Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı bir kurumsunuz. Peki, nasıl olur da sorumluluğu Türkiye Büyük Millet Meclisinin Karma Komisyonuna karşı olan, seçimi Karma Komisyonu tarafından yapılan bir kurumun raporunda ve onun başkanının giriş, sunuş konuşmasında Tayyip Erdoğan'a atıflar yapılıyor ve onun yaptığı siyasal program destekleniyor; o siyasal programı benimsedikleri, bundan sonra da destekleyecekleri ifade ediliyor? Bütün bunların sorun olduğunu tabii ki ifade etmemiz gerekiyor.

Tabii, ben rapora detaylı olarak baktım; raporda son, özellikle 2020 yılında Covid-19 pandemisiyle beraber bir başvuru patlaması yaşandığını ifade edelim. Bu başvuru patlamasının da hangi başlıkta olduğuna baktığımız zaman, daha çok bankacılık sektörüne dair başvuruların çok yüksek olduğu görülüyor ve bu konuda bir başvuru patlaması yaşanıyor. Neden? Çünkü insanlar yoksul, çünkü insanlar pandemi sürecinde işsiz kaldılar, aşız kaldılar, evlerine hapsedildiler ve bütün bunu giderecek hiçbir sosyal destek programı olmadı. Çıkan sosyal destek programları da yandaşlara yapıldı, yandaş kurumlar eliyle yapıldı; neredeyse kamunun parası, bütün ülkeden toplanan vergiler, bir avuç yandışa peşkeş çekildi ya da yandaş kurumlar elinden sanki AKP yardımıymış gibi dağıtıldı. Bunun için de bu alanda ciddi bir patlama yaşandığını ifade etmemiz gerekiyor.

Bunun dışında, örneğin -yine raporda var- kadın hakları alanıyla ilgili başvuru sayısının çok az olduğu ifade ediliyor. Yine, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4'üncü Ulusal Eylem Planı hazırlık çalışmasına Kamu Denetçiliğinden de katılım sağlanıyor ve oradaki Sayın Katılımcı Celile Özlem Tunçak yaptığı sunumda şunu ifade ediyor, diyor ki: "Pandemi sürecinde kadına yönelik şiddet yüzde 40 oranında arttı." Bizce çok daha fazla arttı ve biz, defaatle bu kürsüden, pandemi sürecinde kadına yönelik şiddet arttı; kadınlar eve kapandığı için daha fazla yoksullaştılar, daha fazla şiddete maruz kalıyorlar, daha fazla katlediyorlar dedik. Ne oldu? İçişleri Bakanı çıktı, açıklama yaptı, veriler yayınladı ve dedi ki: "Hayır öyle değil, kadına yönelik şiddet düştü." İşte bu anlamıyla da aslında, Kamu Denetçisinin bizi doğruladığını, eksik bile söylendiğini tespit ettiğini ifade etmemiz gerekiyor.

Bu anlamıyla özellikle kadınların Ombudsmanlığa, Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru sayılarının az olması aslında Kurumun niteliğiyle de çok ilgili çünkü Kurum da erkeklerden müteşkil bir Kurum. Bakış açısını bu anlamıyla farklılaştırması ancak içerisinde görev yapan ve üst düzeyde görev yapan kadın sayısının da artırılmasıyla mümkün. Eğer bu sayı artırılır ve bu anlamıyla da toplumsal cinsiyet rollerini reddeden bir eşitlik Kurum içerisinde tesis edilebilirse inanıyoruz ki en azından bu konuda kadınların sorunlarına çözüm bulma konusunda daha yapıcı adımlar atacaklardır.

Yine kadınlar açısından bir diğer mesele: Özellikle kadına yönelik şiddette 6284'le sınırlı bir yaklaşımın yanlış olacağını, yetersiz olacağını ifade etmişler. Çok doğru, buna katılıyoruz. Bütün idari kurulların kadına yönelik şiddette sorumluluğu vardır fakat çokça tartışılan, AKP'nin bugün hedefe koyduğu İstanbul Sözleşmesi'ne hiç atıf yapılmamasını, bu sözleşmenin kadınlar için olan yaşamsal önemine hiç değinilmemesini de anlayamadığımızı, bu konuda büyük bir eksiklik içerisinde bulunduğumuzu yine ifade etmemiz gerekiyor.

Bir diğer konu: İş bölümü gereği cezaevleriyle ilgili de başvurular alınıyor ve bu konuda birkaç tespit var. Bunlardan birincisi, bizim de buradan çokça ifade ettiğimiz, sistematikleşen, cezaevlerindeki hak ihallerine yönelik etkin mekanizmaların işlememesi. Yani, siz, Kurum amirine yazı yazıyorsunuz, müdürüne yazıyorsunuz, önce başgardiyana veriyorsunuz, müdüre gidiyor, oradan infaz hâkimine gidiyor, savcıya gidiyor, velhasılkelam sizin en basit bir hakka ulaşmanız bile çok uzun bir süreyi alabiliyor. Bu konuda Kamu Denetçiliğinin bir tavsiye kararı var mı diye özel olarak baktım, yok; 2 tane tavsiye kararına çarpıcı olarak rastladım; belki ben görmedim, düzeltirler kendileri.

Birincisi şu: Sormuşlar, demişler ki Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne: "İnsanlar bize başvuruyor, diyor ki: 'Çocuklarımız bizden kilometrelerce uzakta cezaevinde tutuluyor. Bunun gerekçesi nedir? Bunu düzeltin.'" Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü cevap vermiş, demiş ki: "Çünkü cezaevlerimiz çok dolu." Peki, ikinci sorunun gelmesi gerekmez mi burada? "Cezaevleri neden dolu?" Çünkü ülkede AKP yönetimi yani kötü uygulayıcılar, var olan eksik yasaları bile, özgürlükçü olmayan yasaları bile kötü uygulayan idare her gün suç üretiyor, her gün suçlu üretiyor ve cezaevlerini dolduruyor.

Diğer bir mesele: Bunun gerçekçi bir yaklaşım olmadığını, aslında ikincil bir cezalandırma yöntemi olduğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de kayıt altına aldı ama buna rağmen, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü "Yerimiz yok, cezaevleri dolu." diyor ve işin içerisinden çıkıyor.

Yine, diğer bir mesele: Diyarbakır Barosunun bir başvurusu var işkenceye dair. Bu işkence başvurusundan sonra idareye birkaç tavsiye kararında bulunmuşlar. Ben genel olarak tavsiye kararlarının hepsine baktım ve şunu gördüm: Aslında bir ihlal kararı vermemişler ama zımnen şunu söylemişler: "Başvurucular haklıdır." Yani "Elâzığ Cezaevinde kötü muamele vardır, darp vardır, işkence vardır." diye aslında örtük olarak bunu rapora geçirmişler. Neden? Çünkü bütün uyarılara baktığımız zaman, kameraların tam zamanlı tutulmasından görüldü kalitesine kadar birçok öneri var. Aslında bu birçok öneriden nelerin eksik yapıldığını, nelerin yapılmadığını da açık ve net bir şekilde görebiliyoruz değerli arkadaşlar.

Yine, diğer bir karar: Çıplak aramaya ilişkin bir başvuru olmuş ve bu çıplak aramaya ilişkin başvurunun sonucuna Kamu Denetçiliği Kurumunun ilgili birimi ne demiş biliyor musunuz? Ret kararı vermiş yani insan haklarını geliştirmek, insan onuruna yaraşır bir yaşamın idare eliyle yürütülmesini sağlamakla görevli olan bir Kurumun kendisi, Ceza ve Tevkifevlerinin yönetmeliğine yaslanarak çıplak aramanın usulüne uygun yapıldığını söylemiş ve bu noktada başvurunun başvurusunu reddetmiş değerli arkadaşlar yani çıplak arama var ama "Usulüne uygun yapılmıştır." diye de teyit etmiş, bunu kararlara geçirmiş.

Yine diğer bir karar: Bomba köpeğiyle koğuşların aranması. Bomba köpeğiyle koğuşlar aranmış, deyim yerindeyse her yer didik didik edilmiş ve başvuru yapılmış -mahpuslar- demişler ki: "Ya, biz zaten cezaevindeyiz, 7/24 gözetleniyoruz, üzerimiz zaten detektörle ve elle aranıyor, her taraf kamerayla izleniyor, şimdi bomba köpeğiyle siz neyi arıyorsunuz? Niye bir köpekle arama yapıyorsunuz? Bu, insanlık onuruna aykırıdır." Yine Kamu Denetçiliği Kurumunun ilgili birimi araştırmış ve köpekle arama yapan personelin gardiyandan sonra koğuşa girdiğini, bu konuda saldırgan olmadığını vesaireyi ifade ederek yine başvurunun başvurusuna "ret" kararı vermiş. Yani Kamu Denetçiliği Kurumu, yurttışı idare karşısında koruması gerekirken, bireyi devlet karşısında, iktidar karşısında koruması gerekirken, onun safında durması gerekirken, evrensel insan haklarını referans alıp buna dair karar vermesi gerekirken ideolojik referanslarla karar alıp bu başvuru için de "ret" kararı vermiş değerli arkadaşlar. Şimdi soruyorum: Şurada köpekle bir arama yapılsa, şimdi biz bunu doğru mu bulacağız köpek saldırmadı, paçamızı tutmadı, şunu

yaptı, bunu yaptı diye? Yani bütün bunların, demin anlattığım gibi, ideolojik yaklaşımların bir parçası olduğunu ifade etmem gerekiyor.

Sürem çok sınırlı, son olarak da şunu söyleyeyim: Tabii, Kamu Denetçiliği Kurumu resen de rapor düzenleyip inceleme yapabiliyor. 3 tane raporu var; bir tanesi Ermenistan-Azerbaycan savaşında Ermenistan askerlerinin yaptıkları hak ihlalleri; bir tanesi Yunanistan sınırındaki göçmenlere uygulanan insanlık dışı muamele diyelim, çalışma ziyareti ve onun raporu; bir tanesi de Covid-19 önlemleri sırasındaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir tez savunması gibi hazırlanmışsınız.

KAMU BAŞDETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Aynen öyle.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Teşekkür ederim.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Yalnız Sayın Vekilim, 2020'yi anlatıyorsunuz siz, biz 2019'u görüşüyoruz. Yani bir emek vermişsiniz ama birazcık karışmış orada.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bana 2020'yi verdiler.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – O bugün Komisyona yeni geldi. Biz burada, Genel Kurulda 2019'u görüşüyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ben peşin söylemiş oldum.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – İnşallah bir dahaki sene de siz konuşursunuz, bunları tekrar edersiniz.

BAŞKAN – Bu da bir katkıdır efendim.

Buyurunuz Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - O zaman şöyle düzeltiyim: Genel eleştirilerim baki olmak üzere, 2020'yi peşin eleştirmiş oldum ama 2019'un da farklı olmadığını ifade edebilirim. 2019'da daha az başvuru var, 2020'deki fazla.

Son olarak şunu söyleyeyim değerli arkadaşlar: Bakın, hâlihazırda Kamu Denetçiliği, Türkiye'nin bulunduğu Suriye topraklarındaki insan hakları ihlallerine dair tek bir adım atmış değil. Elimde HRW'nin raporu var; nasıl insanlık dışı uygulamalar olduğunu, insanların nasıl kaçırılıp, Türkiye'ye getirilip, sorgulanıp ceza aldığını yazıyor ama ne yazık ki bizim Kurumumuz buna dair hiçbir adım atmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Ama bunun dışındaki neredeyse bütün konularla ideolojik nedenlerle yine ilgilenmişler diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal...

Buyurunuz Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum. Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 yılı Raporu üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Irak'ın kuzeyindeki Gara bölgesinde devam eden Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda şehit olan kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Aileye, sevenlerine sabır diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; vatandaşların devlet kurumlarıyla yaşadığı sorunların çözümü kavuşturulması amacıyla 2013 yılında faaliyete geçen Kamu Denetçiliği Kurumu, diğer adıyla Ombudsmanlık 8'inci yılını doldurdu.

Ombudsmanlık, hak arama kültürünün yaygınlaştırılması, yargının iş yükünün hafifletilmesi, mahkemeye gerek kalmadan bireylerin mağduriyetinin giderilmesi konusunda önemli bir fırsattır. Ombudsmanlık, daha genç bir kurum. Bürokratik keyfiliğin sürdüğü, kurumların içinin boşaltıldığı bir süreçte Kamu Denetçiliğinin çalışmaları, çabaları son derece kıymetli ve değerlidir. İmkânları dâhilinde en iyisini yapmaya çalışan Kamu Başdenetçisi Sayın Avukat Şeref Malkoç ve çalışma arkadaşlarını kutluyorum.

Kamu Denetçiliği kamuoyunda tanındıkça Kuruma yapılan başvurular artmakta, televizyon kamu spotlarında maalesef gösterilmemektedir. Bu konuda televizyonların kamu spotlarında çok fazla gösterilmesine ihtiyaç vardır. Şikâyetlerin ve başvuruların yıllık 5.500'lerden 90 binlere ulaştığını görüyoruz. Burada 2020 yılına ayrı bir parantez açmak gerekir, 2020 yılında başvuru sayısında muazzam bir artış var. 2019 yılında Kuruma 20.968 başvuru yapılmışken 2020 yılında yapılan başvuru sayısının 90.209'a ulaştığını görüyoruz. 2020 yılında yapılan başvurular ile 2019 yılı başvuruları kıyaslandığında yaklaşık yüzde 333,22'lik bir artış olduğu gözlemleniyor. Yani sekiz yıllık süreçte, bugüne kadar Kamu Denetçiliğine ulaşan toplam 170.744 şikâyetin 90.209'u 2020 yılındaki şikâyetleri oluşturuyor.

Yurttaşlar 2020 yılında en çok ekonomi, maliye ve vergi konularında Ombudsmanlığın kapısını çalmış durumda; bu konuları kamu personel rejimi, adalet, millî savunma ve güvenlik ile eğitim takip ediyor. Bu dikkat çekici artışlar, bize keyfiliğin, kamu kurumlarının hukuka ve hakkaniyete aykırı iş ve eylemlerinin tırmanışa geçtiğini gösteriyor.

Kamu Denetçiliği Kurumunun kamuoyunda bilinirliğini, hak arama kültürünü daha yaygınlaştırmalıyız. Bazen vatandaşlar bizi arıyor, Kamu Denetçiliğine başvuru yapmak için ne kadar paraya ihtiyaç duyulduğunu, avukata gerek olup olmadığını soruyorlar. Kendilerine Ombudsmanlığa yapılacak başvuruların herhangi bir ücrete tabi olmadığını, Ombudsmanın zaten halkın avukatı olduğunu, internet üzerinden Kuruma başvurulabileceğini ve hatta şikâyet eden vatandaşlar isimlerini gizli tutmak isterlerse isimlerinin de gizli tutulabileceğini söylüyoruz. Şikâyet dilekçelerinin valilikler ve kaymakamlıklar aracılığıyla Kamu Denetçiliğine ulaştırılabileceğini anlatıyoruz. Özellikle kırsal alandaki vatandaşlarımıza ombudsmanlık mekanizmasını iyice anlatmalıyız. Bu yüzden "Ombudsmanlık halkla buluşuyor" temalı bölgesel toplantıların yapılmasını öneriyoruz sizlere biz yani eğer Türkiye'de bölgesel "Ombudsmanlık halkla buluşuyor" temalı önerimiz yerini bulursa gerçekten Türkiye'de bu Kurum daha da tanınır ve bilinir bir hâle gelmiş olur. Kurumun tanıtımında medyanın da desteğine ihtiyaç var. Yandaş yayın organları "Alışverişe tok çıkın, çocuklarınızı markete götürmeyin." şeklindeki sözde tavsiyeleriyle yoksullaştırılan halkla dalga geçeceklerine Ombudsmanlığa nasıl başvuru yapılabileceğini anlatsalar daha faydalı bir iş yapmış olurlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumunun etkinliği, verdiği tavsiye kararlarına kamu idarelerinin ne kadar uyduğu da önemlidir. Ombudsmanlığın tavsiye kararlarına uyum oranı hatırı sayılır bir seviyeye ulaşsa da hâlen bazı devlet kurumlarında kararlara uyulmamazlık ediliyor.

Bizzat tanıklık ettiğim, şikâyetçi konumda olduğum güncel 2 tane örneği aktarmak isterim. Kamu Denetçiliği Kurumuna

Avukat Mahmut Tanal olarak bizzat başvurduğum bir hususta, Kurum, çoklu baro düzenlemesine karşı yürüyen baro başkanlarının Ankara'ya girişlerinin engellenmesine ilişkin olarak toplantı ve ifadeyi açıklama özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verdi. Kararda, benzer müdahalelerin yeniden yaşanmaması için, barışçıl bir kamu düzenini aksatmayan toplantı ve düşünceleri açıklama özgürlüklerinin önünün açılması amacına yönelik gerekli tedbirlerin alınması konusunda İçişleri Bakanlığına tavsiyede bulunuldu. Ancak Boğaziçi Üniversitesi protestolarında Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiyesine uymak bir yana polis iyice sertleşti. Boğaziçi Üniversitesine partili rektör atanması nedeniyle demokratik, anayasal protesto haklarını kullanan öğrenciler kötü muameleye maruz kaldı, yerlerde sürüklendi, tekmelendi, ters kelepçeler takılarak gözaltına alındı; kampüs de ablukaya alındı. Anayasa'nın ve kanunların suç saymadığı şekilde silahlı ve silahsız, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını kullanan öğrencilere, Z kuşağı temsilcilerine biber gazı sıkıldı; üniversitelerine Akrep araçlar sokuldu, TOMA araçları sokuldu, biber gazları üniversitelere sokuldu.

AK PARTİ on dokuz yıllık iktidarında iyice yoksullaştırılan memleketim Şanlıurfa'da hemşehrilerim temel ihtiyaçlarına dahi ulaşamıyor. Şanlıurfa'nın en kronik sorunlarından biri, temiz içme suyu yokluğudur. Takdir edersiniz su, yaşam hakkıdır; yaşam hakkı ihlal edilmektedir. Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Aziz Aydınlik ve Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Şanlıurfa İl Başkanımız da her fırsatta gündeme getiriyor ama AK PARTİ'li belediyeler vatandaşa hizmeti götürmüyor. Şanlıurfa Harran'da Tanınmış -kırsal- Mahallesi'ne bağlı Küme Evler mezarında vatandaşlara su hizmeti vermemesi nedeniyle Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesini, su ve kanalizasyon idaresi ŞUSKİ'yi Kamu Denetçiliği Kurumuna şikâyet ettim. Başvurumu değerlendiren Kamu Denetçiliği Kurumu, Küme Evler mezarındaki su sorununu gidermesi için gerekli olan iş ve işlemleri makul sürede yapması hususunda ŞUSKİ'ye tavsiyede bulunmasına karar verdi ancak ŞUSKİ bu karar karşısında mezraya dahi uğramamaktadır. Mezrada vatandaşlar bu kışın ortasında, hâlen uzak noktalardan traktörlerle evine içme suyu taşıyorlar. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ŞUSKİ'yi Ombudsmanlığın kararına uymaya davet ediyoruz. Tabii, karara uymak da yetmiyor, mağduriyet katlanmadan, tavsiye kararları doğrultusunda, hızlı bir şekilde adım atılması gerekiyor. Kamu idareleri, anayasal bir kurum olan Ombudsmanlığın bilgi ve belge taleplerine olumlu karşılık vermekle de yükümlüdür. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 18'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında: "Kurumun inceleme ve araştırma konusu ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgelerin, bu isteğin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde verilmesi zorunludur." denilmektedir.

Şunu da vurgulamak gerekir ki: Talep edilen bilgilerin ayrıntılı ve net bir şekilde Kamu Denetçiliği Kurumuna aktarılması gerekir. Devlet kurumları, soru önergelerimize verilen yanıtlar gibi soyut, ciddiyetten uzak, özensiz, gerçeği perdelemeye yönelik açıklamalarla Ombudsmanlığı yanıltmaya kalkışmamalıdır. Nitekim, Ombudsmanlığın Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinde ŞUSKİ kararının değerlendirilmesinde istedikleri bilgi ve belgelerin ŞUSKİ Genel Müdürlüğü tarafından süresi içerisinde gönderilmediği, bu durumun iyi yönetim ilkelerinden makul sürede karar verme ilkesine uygun olmadığı anlaşıldığı vurgulanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine değerlendirmede, ŞUSKİ'nin başvuruya konu hususlara ilişkin olarak genel ve soyut cevaplar verdiği sonucuna da ulaşıldığı vurgulanıyor. Bu durumda iyi yönetim ilkelerinden hesap verebilirlik, şeffaflık ve kararların gerekçeli olması ilkelerine uygun olmadığı sonucuna varıldığı kaydediliyor. Zaten, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi yönetiminin gecikmeli gelen cevabını inandırıcı bulmayan Kamu Denetçiliği Kurumu, gerekli araştırmayı yaparak başvuruya konu edilen mezrada yaşayan bireylerin suya erişiminde sorun yaşandığı kanaatine varmış oldu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uymayan, bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan kurum ve kuruluşların temsilcilerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonu bünyesinde oluşturulan alt komisyon toplantıya çağırıyor; bu bürokratlara neden Ombudsmanlığın kararlarına uymadıkları konusunda sorular soruluyor, eleştiriler yöneltiliyor; bence bu yeterli değil. Nasıl ki Tarım Bakanlığı gıda ürünlerinde hile yapan firmaları kamuoyuna açıklıyorsa, aynı şekilde, Ombudsmanlığın tavsiye kararlarına uymayan, istenilen belge ve bilgileri eksik gönderen ya da hiç göndermeyen, yanıltıcı cevaplar veren, Ombudsmanlığı ciddiye almayan kamu kurum ve kuruluşları da listeler hâlinde kamuoyuna ifşa edilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ombudsmanlık sadece ülkemize özgü olan bir sistem değil, günümüzde 115'ten fazla ülkede ombudsmanlık kurumu bulunmaktadır.

Ülkemizde sekiz yıldır faaliyette olan Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili birtakım önerilerimiz de olacak. İlk önce hakkını teslim edelim, Kamu Denetçiliği Kurumu başarılı işlere imza atıyor. Ancak, faaliyetlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi adına gerçekleştiren Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesi ve uzman personel sayısı son derece yetersizdir. Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesi artırılmalı.

Raporda belirtildiği üzere, Kamu Denetçiliği Kurumu hayvan haklarıyla ilgili inceleme yaptı, hayvanlarla ilgili bu yasanın çıkması gerekirken siyasi iktidar tarafından -raporda belirtildiği üzere- çıkarılmıyor. Yani eğer bu ülkede hayvan hakları yasası çıkarılmıyorsa bunun sorumlusu AK PARTİ iktidardır. (CHP sıralarından alkışlar) Yani burada, tavsiye kararında Kamu Denetçiliği Kurumu belirtmiş durumda.

Halkı canından bezdiren bürokratik keyfiliğe, sorumsuzluğa karşı Kamu Denetçiliğinin elini güçlendirmeliyiz. Hızlı ve yetkin sonuçlar elde edilmesi amacıyla bölgelerde Ombudsmanlık temsilcileri bulundurulmalıdır. Çocuk ombudsmanı, kadın hakları ombudsmanı, çevre ombudsmanı, tüketici ombudsmanı, işçi hakları ombudsmanı, eğitim ombudsmanı, çiftçi ombudsmanı gibi uzmanlaşmış ombudsmanlık uygulamasına geçilmelidir. Ombudsmanlığa resen soruşturma başlatma yetkisi verilmelidir. Ülkemizdeki Ombudsmanlığa İsveç ve Finlandiya'daki ombudsmanlık gibi tamamen yargıyı denetleme yetkisi tanımayalım ama Kamu Denetçiliğinin denetim alanına diğer kamu idarelerinin tamamı da girmelidir. Yürütme yetkisini kullanan Cumhurbaşkanı her ne kadar mevcut olan kanunla, kanun hükmünde kararnameyle değiştiyse de maalesef bu alana girilmemekte ve bu alanla ilgili şikâyetler de yapılmamaktadır. Buna, Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri de dâhil olmalıdır.

Kamu Denetçiliği Kurumuna ilişkin önerilerimizin hayata geçirilmesi amacıyla çok sayıda kanun teklifi sunduk ama her zamanki gibi Komisyonun tozlu raflarında bulunmaktadır.

Şimdi, bu denetim kapsamına ayrıca bürokratlar ve kamu yetkilileri de dâhil edilmelidir. Sosyal medyada trollüğe soyunarak bireyleri, şahısları, öğrencileri, aydınları, gazetecileri, grupları hedef gösteren atanmışlar, yönetimden kaynaklı insan hakları ihlallerini önleme görevlerini üstlenen Kamu Denetçiliği Kurumunca da denetlenmelidir.

Şimdi, Boğaziçili öğrencileri sosyal medya hesabından "İşinizi bitiririz." şeklinde katliamla tehdit eden, şiddet çağrısı yapan dekan için Ombudsmanlığın yetkilendirilmesi gerekiyor mu? Kamu Denetçiliği Kurumu konusunda biz, her türlü yapıcı desteği vermeye hazırız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili vermiş olduğumuz kanun teklifleriyle ilgili mesela, Kamu Denetçiliği Kurumunun yemin metninde daha önceki yani 5448 sayılı Yasa'da gerek Başdenetçinin gerekse Kamu Denetçiliği üyelerinin yemin metninde şunlar vardı: "Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini, Anayasa'yı, hukukun üstünlüğünü, demokrasiyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını, laik cumhuriyet ilkesini, millî dayanışmayı, insan haklarını, temel hürriyetleri..." şeklindeki ibareleri, mevcut olan AK PARTİ iktidarı metinden çıkardı Sayın MHP'li kardeşlerim. "Vatanın bölünmez bütünlüğünü, Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığını,

bağımsızlığını, Anayasa'yı, hukukun üstünlüğünü, demokrasiyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını, millî dayanışmayı, insan haklarını..." Gerçekten, bu metinde, bu yemin metninde yani burada rahatsız eden ne husus var? Bununla ilgili kanun teklifi verdik, eğer bunu CHP verdiği için kabul etmiyorlarsa biz geri çekelim, siz teklif edin, bu kanunu çıkarın.

İkinci bir konu: Değerli arkadaşlar, Kamu Denetçiliği Kurumunun çalışma süresi dört yıl. Bu ne için dört yıl? Daha önce Meclisin süresi, milletvekillerinin seçimi de dört yıldır, onun için dört yıl yapıldı. Şimdi, genel seçimler beş yıla çıktı, lütfen, aynı şekilde Kamu Denetçiliği Kurumunun da çalışma süresini beş yıla çıkaralım. Kanun teklifi verdik, yapmıyorsanız, siz gelin bu kanun teklifini verin.

Aynı şekilde, burada, Kamu Denetçiliği Kurumuna idarenin eylem ve işlemleri hakkında dava açma yetkisi vermek lazım, Anayasa Mahkemesine başvuru yetkisini vermek lazım. Yani mademki insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde... Kanunun birinci amacı buysa, bu yetkinin de verilmesinde yarar var değerli kardeşlerim. Aynı şekilde, Kamu Denetçiliği Kurumunda çevre için kamu denetçiliği kurmak lazım.

Yine, Kamu Denetçiliği Kurumunun, idarenin işleyişiyle ilgili resen hareket etmesi lazım. Mesela, çok üzülerek söyleyeyim ben, Kamu Denetçiliği Kurumunun Kamu Denetçiliği Kanunu'nun 7'nci ve 22'nci maddesinde resen özel rapor düzenleme hakkı olduğu hâlde, bugün AK PARTİ'li arkadaşlarım "Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırması nedeniyle, niçin siz böyle özel rapor düzenlediniz?" diye karşı çıktılar. Ben bunu da anlamış değilim. Yani aslında Kamu Denetçiliğini şu anda siyasi iktidar engellemeye çalışıyor.

Sayın Bülent Bey, hoş geldiniz, iyi ki geldiniz, hiç olmazsa bunları nazara alırsınız, inşallah bunlar gerçekleşir. Aynı şekilde, Kamu Denetçiliğinin burada -teşhirle ilgili yani- idarenin kararlarına uymayan tüm kurumları teşhir etmesi lazım.

Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumunda arkadaşlarımız çalışıyor, süreleri şu anda dört yıl; haydi, diyelim beş yıl yaptınız, 2 sefer seçildi. Genç olan arkadaşlarımız var, bunların geldikleri bazı kurumlar var. Bu kurumlardan geldikleri zaman... Normalde bizim milletvekilliği süremiz bitince eski görevine, kamu kurumunda olanlar geri dönmüyor mu? Aynı makama, aynı mevkiye yine geri dönüyor. Normal koşullarda mademki özlük hakları bu şekildeyse Kamu Denetçiliği Kurumundan aynı göreve iade edilmesi gerekirken şu anda ne yapıyoruz? Örneği var: Çevre ve Şehircilik Bakanlığından çok üst düzeyde gelen bir bürokratin süresi doluyor, efendim, bugüne kadar idarenin aleyhine kararlar verdiği için tenzilirütbe olarak il çevre müdürlüğüne tayin edilmiş durumda. Yani aslında siz şu anda bu yapıyla, bu uygulamayla Kamu Denetçiliği Kurumunu tehdit ediyorsunuz. "Eğer sen idarenin aleyhine karar verirsen, bak, süren bitince seni o geldiğin göreve iade etmeyeceğiz. Senin hiçbir güvencen yok. Seni daha kötü, tenzilirütbe anlamında bir başka yere, göreve atayabiliriz." Benim sizden istirhamım: Kamu Denetçiliği Kurumu güzide bir kurum, gelin, hatta daha fazla yetkilerle donatalım çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil ediyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinin namı hesabına hareket ediyor, denetimleri yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Bağımsız ve tarafsız olsun Mahmut Bey.

BAŞKAN – Buyurunuz.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Evet, tabii ki Kamu Denetçiliği Kurumunun tarafsız ve bağımsız olması gerek yani kesinlikle zaten Anayasa'nın hükümleri bu, kanunu bu ama benim size ibraz etmiş olduğum avukatların, baroların yürüyüşüyle ilgili verilen karar için İçişleri Bakanı bizzat beni aradı, "Efendim, bu Kamu Denetçiliği Kurumunun verdiği kararlar bizi rahatsız ediyor." diyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, sizden istirham ediyorum: Evet, bu kurumları, tarafsız ve bağımsız olması kayıt ve şartıyla daha fazla güçlendirilebilir. Kamu Denetçiliği Kurumunun kararlarının yerine getirilmemesi, onlara belgelerin verilmemesi demek, Türkiye Büyük Millet Meclisine kararların verilmemesi demektir. Türkiye Büyük Millet Meclisine kafa tutmak demektir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Tamer.

Buyurunuz Sayın Tamer. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TAMER (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi, yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce de Pençe Kartal Harekâtı'nda şehit olan şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralı olan askerlerimize de acil şifalar diliyorum. Türk milletinin başı sağ olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa'mızın 74'üncü maddesinde yer verilen hüküm gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan ve idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceleyen, 6328 sayılı Kanunla kurulmuş anayasal bir kurumdur. Kamu Denetçiliği Kurumu Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olarak denetim yapan tek kurum özelliğini de taşımaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumu "İnsanların en hayırlısı, insanlara en fazla faydası dokunandır." denir, işte bu inançla "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." ilkesini rehber edinmiş bir kurum olarak karşımızda durmaktadır. Hukuka, insan haklarına dayalı, adalet anlayışına ve hakkaniyete dayalı olarak çalışan Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin hizmet kalitesini yükseltmede, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesinde, insan haklarının gelişmesinde, hukukun üstünlüğünün sağlanmasında, hak arama kültürünün yaygınlaşmasında, şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir iradenin oluşmasında en büyük kurum olarak karşımızda durmaktadır, bunlar görevleri arasındadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kurum, hangi konuda olursa olsun idareyle sıkıntı yaşayan, mağduriyeti bulunan vatandaşlarımızın yaptığı başvuruları süratle ve öncelikle dostane çözüm yollarını araştırarak onları çözmeye çalışan ve bu şekilde tavsiye kararları alarak bu problemleri ortadan kaldırmak için uğraşan bir kurumdur. Kurum, aynı zamanda bir insan hakları kurumu olması nedeniyle insan haklarını, çocuk haklarını, kadın haklarını, engelli haklarını, bilgi edinme hakkını, eğitim öğretim hakkını, internet üzerinden kişilik haklarına saldırıların, onlara karşı yapılan hak ihlallerini önemseyen; ülkemizde hassasiyet arz eden tüm konulara önemle eğilmekte, bu konudaki hak ihlallerinin giderilmesi için gerekli çalışmayı yapmakta olan önemli bir kurumdur. Kurum, gerek dostane çözüm yöntemiyle gerekse verdiği tavsiye kararlarıyla önce demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün sağlanmasında, kamu hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesinde, hak arama kültürünün yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynamıştır ve oynamaya da devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kurum, inceleme ve araştırmalarını şikâyetler üzerine yapmaktadır. Kurum, kurulduğu günden bu yana -yani 2012'de kanunlaşan ama 2013'te ataması yapılan Kurumumuz- etkin bir şekilde, şikâyet mekanizmasının oluşturulması çalışmaları yapmıştır. Kurum, başvuruda bulunabilmek için zorlaştırıcı hiçbir engel tanımamaktadır. Bu çerçevede, tüm bireyler, şirketler, sivil toplum örgütleri, yine dernekler, vakıflar, sendikalar ve tüzel kişilikler, her kim olursa olsun hiçbir engelle karşılaşmadan bu Kuruma şikâyetlerini bildirebilir. Aynı zamanda yabancılar da şikâyetinde bulunabilir ve bu şekilde Kurum çalışmalarına devam eder.

Bu çerçevede özellikle Kuruma başvurmak için hiçbir ücret alınmamaktadır. Kuruma şikâyet başvurusunda bulunmak çok kolay ve çeşitli yöntemleri vardır; posta yoluyla da yapılabilir, e-devlet kanalıyla da yapılabilir. Ayrıca, Kurumun İstanbul'da

kurulan bir şubesi vardır, oraya da direkt olarak şikâyetler yapılabilir.

Bu çerçevede, Kuruma yedi yıllık süre içerisinde -özellikle ilk günden, 2013'ten bu tarafa- 80.535 adet başvuru yapılmış. Bu süreçte alınan başvuruların yüzde 95'i karşılık bularak 76.705 adedi direkt görüşülerek sonuca bağlanmıştır. 2018 yılında Kurumumuz 17.585 başvuruyu kabul etmiş, 2019 yılında bu başvuru 20 bine yükselmiştir. Şöyle baktığımız zaman Kurumun bilinirliği ön plana çıkarak, şikâyetlerde yıllık ortalama yüzde 20'yi aşan artışlar mevcuttur ve bu şekilde de devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, tabii, bu Kurumla ilgili muhalefet partilerinin, diğer partili arkadaşlarımızın eleştirileri oldu. Ben şunu ifade ediyorum: 2012'de kurulan bu Kurum özellikle son olarak 5 kişiden oluşmakta ve bunların 2'si de bayan olmakta. Yani yüzde 40'lık bir oranda bayanları temsil etmekte, hatta bugünkü toplantımızda güzel bir şey olmuştu, Sayın Başkanımız şunu ifade etti: "Yüzde 100'e yakın hepsi bayan olsun." denildi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bayan değil kadın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kadın diyoruz kadın.

İSMAİL TAMER (Devamla) – Kadın diyelim evet.

Yani saygıyla karşıyoruz, kadınlara karşı saygımız da sonsuz biliyorsunuz. O anlamda da önemli bir... Yüzde 40'lık bir oran da herhâlde kadınlar adına önemlidir diye düşünüyoruz.

Cezaevleriyle ilgili burada bazı ifadeler kullanıldı. Bu Kurumun incelediği cezaevlerindeki verilen kararların olumlu olanı var, olumsuz olanı var. Bunu da Komisyonumuza iletiler, inşallah görüşüp olumsuz olan yönlerini de ortadan kaldıracaktır diyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, diğer bir şey de tüm dünyayı etkisi altına alan Covid belasıyla ilgili bir rapor düzenlemişler, ne kadar güzel bir hadise. Hiç şüphesiz İngilizceye çevrilen bu rapor tüm dünyaya dağıtılmış ve Covid'le ilgili yapmış oldukları bu çalışmadan dolayı da ben bir doktor olarak kendilerini kutluyorum. Yardımcı olmaları açısından da tebrik ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, aslında bu Kurumla ilgili çok şey söylemem lazım. Ben şunu ifade etmek istiyorum: Bu Kurumun ne kadar sürede belirliliği ve güvenilirliği artarsa buraya gelen şikâyetlerin çok daha fazla olacağını ve bu Kurumun da iyi niyetle, bunları çözmek için elinden gelen tüm yardımı yapabileceğini ifade etmek istiyorum. Özellikle 2019 yılında 107 bin başvuru olmuş; direkt telefonla görüşülmüş, direkt gelmiş görüşülmüş, bu başvuruların önemli olduğunu ifade ediyor ve kendilerini kutluyorum.

Bu arada sözlerimi çok fazla uzatmadan... Biliyorum, Değerli Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekiliyle de daha önceki konuşmalarımızda Kurumun özelliklerini ifade ettikten sonra sözlerimi bitireceğimi söylemiştim.

Tüm bu duygular içerisinde, yeni seçilen Başkanımızı ve Kurum üyelerini tebrik ediyorum, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ, CHP, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, Dilekçe Komisyonu Başkanı ve İstanbul Milletvekili Sayın Mihrimah Belma Satır'ın yerinden söz talebi vardır.

Buyurun Sayın Satır.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nu görüşüyoruz. Bu rapor gördüğünüz gibi son derece ağır, taşımakla zorlanıyorum. Bu raporun arkasında başta Kamu Başdenetçisi ve Ombudsman arkadaşlarımız, personelleri, bürokratları olmak üzere çok ciddi bir emek var. Bilahare Karma Komisyonumuzda, bizde kurulan alt komisyondaki üye arkadaşların, değerli milletvekillerinin çok ciddi bir emeği var. Bu anlamda bugün burada yapılan çalışmaları, konuşmaları çok önemsiyorum.

Üzülerek söylemek isterim ki İYİ PARTİ değerli konuşmacısı raporla ilgili bir cümle dahi etmedi. Alacağımız olsun, inşallah bir sonraki yıldaki raporda bununla ilgili bir konuşma olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Halkların Demokratik Partisi temsilcisi değerli milletvekili arkadaşımız, 2020 Yılı Raporu'nu incelemiş. Bu da bir sonraki yıl için kendisine bir hazırlık oldu. Konuştuğu bütün konuşmalar 2020 Raporu'na aitti, kendisine teşekkür ediyoruz. Konuşmasıyla ilgili bir şey söylemek istiyorum: 2023 yılının sadece AK PARTİ'nin değil, sanıyorum ki burada bulunan bütün milletvekilleri ve bütün partiler için önemli olması lazım; cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümü, bunu kayıtlara geçirmek istedim.

Sevgili Mahmut Tanal Vekilimizin eleştirileri, önerileri çok değerli. Özellikle büyük toplantılar yapmasıyla, Kamu Denetçiliği Kurumunun tanıtımıyla ilgili önerileri, geçmiş yıllarda KDK Başkanımız bu tür toplantıları yaptı, muhakkak önerileri doğrultusunda çalışmalarına devam edecektir. Bahsettiği özel raporlarla ilgili bizim konuşmamız şuydu, eleştiri değil ama önerimiz şuydu: Bildiğiniz gibi bizler yasalara, mevzuata, İç Tüzük'e ve özel yasalara bağlıyız. Yapılan bu çalışmaların hangi mevzuata göre yapıldığını sorduk ve zabıtlara geçirdik çünkü bu konuda farklı görüşler, öneriler, eleştiriler var. Bu konuyu biz açtık, biz her konuyu tartışmaktan çekinmiyoruz. Konu bundan ibaretti, aksi takdirde yaptıkları çalışmaları eleştirmemiz mümkün değil.

Kadın üyeye ilgili, biraz evvel değerli vekilimiz bahsetti, Kamu Denetçiliği Kurumunda her 2'si kendi alanlarında başarılı, meslektaşım olan 2 kadın arkadaşımız var; bundan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Espriyle söyledim yüzde 100'e talibiz, ilerleyen zamanlarda inşallah bu sayılar daha da artacaktır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Destekliyoruz Başkanım yüzde 100'ü.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum. Bugün çok güzel oldu, birçok şeyde birbirimizi destekledik, bu da ayrıca bir mutluluk.

Efendim, zabıtlara geçmesi açısından birkaç şey daha söylemek istiyorum. Kamu Denetçiliği Kurumu, her yıl faaliyetleri ve önerilerinden oluşan raporu Karma Komisyonumuza sunmaktadır. Karma Komisyon da rapor üzerinde yürütmüş olduğu görüşmeler sonrasında kendi kanaat ve görüşlerini de içerecek şekilde özetleyerek Genel Kurula sunmakta olup, 6328 sayılı Kanun gereğince Karma Komisyon Raporu'nun Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesi gerekmektedir. Bu silsileyle 30 Ocak 2020 tarihinde Komisyonumuza sunulan 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Yıllık Raporu'nun görüşülmesi için Karma Komisyon ilk toplantısını 4 Mart 2020 tarihinde yapmış, aynı toplantıda raporun detaylı incelenmesi için bir alt komisyon kurulmuş ve 17 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirilen Karma Komisyon toplantısında Karma Komisyon Raporu kabul edilmiş ve akabinde 219 sıra sayısıyla bastırılarak dağıtılmıştır.

Komisyon toplantıları sırasında Kamu Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç ve kamu denetçileri başta olmak üzere, Karma Komisyon üyelerimizle ilgili idareler raporumuzun oluşturulmasında temel dinamik olmuşlardır. Kurumun tavsiye kararlarına uyum gösteren idarelerin tebrik ve teşvik uygulamasını ilk kez hayata geçirdik. Bu vesileyle, 2019 Raporu'yla ilgili Alt Komisyon Başkanımız, Bolu Milletvekilimiz Sayın Fehmi Küpçü'ye özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Bilindiği üzere, Kamu Denetçiliği Kurumunun 2014 Yılı Yıllık Raporu'nun görüşmeleri sırasında tavsiye kararlarına uymayan, bilgi ve belge taleplerine karşılık vermeyen idarelerin Karma Alt Komisyonu çağırılarak yaşanan sorunların müzakere

edilmesi yönünde bir teamül geliştirilmiş ve günümüze kadar bu uygulanmıştır. Bugün geline nokta, tavsiye kararlarına uymayan, bilgi ve belge taleplerine karşılık vermeyen idarelerin dinlenmesi uygulamasının kurum ile idarelerin iş birliği geliştirmelerine katkı sağladığı ve bu sayede takip eden yılda kararlara uyum oranlarında yükseliş gözlemlendiğini belirtmek isterim. Bu yeni uygulamayla hukuka ve hakkaniyete uygunluğun sağlanması için gayret sarf eden ve yanıltan dönme erdemini gösteren idareleri takdir etmenin olumlu neticelerini kısa sürede alacağımıza inanıyorum. Karma Komisyon Başkanı olmam hasebiyle Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılı Yıllık Raporu'nu süresinde Komisyonumuza sunan Kamu Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç nezdinde, Kamu Denetçiliği Kurumu tüm çalışanları ile Karma Komisyon üyelerimize, ayrıca yıllık raporların gerek Komisyon sürecinde gerekse Genel Kuruldaki görüşmeleri sürecinde bir uzlaş zemininde buluşan tüm siyasi parti gruplarımıza hassaten teşekkürü borç bilirim.

2020 yılında görev sürelerinin dolması hasebiyle seçimi yapıp yeniden Başdenetçi seçilen Sayın Şeref Malkoç'a ve Kamu Denetçileri Sayın Yahya Akman, Sayın Celile Özlem Tunçak, Sayın Arif Dülger ile bu göreve ilk kez seçilen geçen dönem milletvekili arkadaşımız Sayın Fatma Benli Yalçın'a yeni görevinde başarılar diliyorum.

Bu vesileyle son olarak Pençe Kartal Operasyonu'nda kaybettiğimiz şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ataş...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın 219 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyon Başkanımızın İYİ PARTİ Grup Başkan Vekilinin konuşmasıyla ilgili söylediği "Komisyon raporları hakkında hiçbir şey konuşmadı." söylemi üzerine söz aldım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç konuşmadı ama.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Komisyon çalışmalarında İYİ PARTİ gerekli desteği vermiştir. Bugünkü görüştüğümüz konularda da her türlü desteğimizi esirgemedik ve konular hakkında gerekli görüşlerimizi bildirdik. İYİ PARTİ olarak biz, doğru bulduğumuz her şeyin yanında olduk, doğru bulduğumuz şeylere "Evet." demeyi, doğru bulmadığımız her şeyin de karşısında durmayı bilen bir partiyiz. Fakat Sayın Komisyon Başkanımızın söylemi çok doğru olmadı; biz, İYİ PARTİ Grup Başkanları veya milletvekilleri olarak kürsüden ne konuşacağımızı, siyasi olarak neler söyleyeceğimizi kimseden talimat alarak yapmıyoruz, biz burada siyasi olarak ne konuşuyorsak odur ve Sayın Komisyon Başkanımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ama bizim hakkımız var bu konuyu dinlemeye.

BAŞKAN – Tamamlayın efendim.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – ...bu konuda bunu bilmesini istiyorum ki biz o kürsüden hiç kimseden talimat almadan kendi görüşlerimizi siyasi olarak belirtiyoruz, hiç kimsenin buna karışmaya haddi de yoktur, hakkı da yoktur. Biz, halktan aldığımız yetkiyi o kürsüde istediğimiz gibi kullanır, istediğimiz söylemleri söyleriz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan...

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben bir cevap verebilir miyim?

Başkanım lütfen...

28.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, tüm partilerin konuşmacılarının Kamu Denetçiliği Kurumunun çok kıymetli çalışmalar yaptığını ifade ettiğine, bu hafta 13 uluslararası sözleşme ve 3 komisyon raporunun görüşüldüğüne, katkı sağlayan herkese teşekkür etmeyi bir borç bildiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, aslında söz alma amacım başkaydı ama İYİ PARTİ'nin kıymetli sözcüsü deyincede sadece İç Tüzük'te ilgili maddeye bakılmasını tavsiye ederim. Konuşmacılar tabii ki Türkiye'yi, gündemi değerlendirecekler ama esas burada olma amacımız Meclis gündemindeki konuları dinlemektir. Bizim hakkımız var, o konuya ilişkin bilgi almak, dinlemek hakkımızdır diye düşünüyorum. Tabii ki sürenin bir kısmında konu değerlendirilir, ardından diğer konular da ifade edilebilir, hiç değinilmiyorsa bunun Meclisin genel mehabetine uygun olmadığı kanaatindeyim. Bu konu için cevap vermek istedim.

Sayın Başkanım, Kamu Denetçiliğinin görüşmelerini bitirdik. Başkanımızın ifade ettiği gibi, tüm partilerimizin de ifade ettiği, Kamu Denetçiliği Kurumumuz çok kıymetli çalışmalar yaptılar. Buna ilişkin, raporlardaki tüm ifadelere bizler de katılıyoruz. Başdenetçimiz başta olmak üzere tüm üyelerimize, denetçilerimize teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz.

Sayın Başkanım, bu hafta 13 tane önemli uluslararası sözleşme görüştük, nihayete erdirdik, yasalaştırdık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – 3 önemli komisyon raporunu görüşme imkânı bulduk, onları da nihayete erdirdik. Ben bu sürece katkı sağlayan başta zıtlarınıza, tüm Grup Başkan Vekillerimize, tüm vekillerimize teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sağ olun.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Sayın Başkanım, kâfi oldu, anlaşıldı ama...

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Çok kısa...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yeter, bize ne Allah Allah ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yeter ya, yeter.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yeter Abı, yeter.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Çok kısa, lütfen...

BAŞKAN – Yeni bir sataşma olmasın Sayın Başkan.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA

KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Olmayacak efendim.
BAŞKAN – Peki, selamlayın, lütfen, bir selamlayın Meclisi.

29.- Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Değerli Vekilim, kimseden talimat almak veya kimseye talimat vermek asla benim yöntemim değildir, böyle bir şey söylemek istemedim ama bugünkü toplantımız, bugünkü Genel Kurul saatimiz -bu saate kadar bekledik- raporla ilgiliydi. Tabii ki, Değerli Grup Başkan Vekilinin sözleri önemlidir ama raporla ilgili bir cümle olmasını beklerdik. Ben yine aynı şeyi söylüyorum.

Teşekkür ederim.

İyi akşamlar diliyorum.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Ben de teşekkür ederim.

İyi akşamlar.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

6.- 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (S. Sayısı: 219) (Devam)

BAŞKAN – 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmında yer alan Meclis araştırması komisyonu raporları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 16 Şubat 2021 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.32